The World Jewish Congress Collection

Series A: Central Files, 1919-1975
Subseries 1: Organizational History and Activities, 1919-1970

Box	File
A1	7

Advisory Council on European Jewish Affairs, activity reports, Jewish Representative Committee list, 1942-1943

The Jacob Rader Marcus Center of the American Jewish Archives
www. AmericanJewishArchives.org

2

Press Release From the Polish Information Center, 151 E. 67th St., N.Y.C.

The representative of the Jewish Socialist Party in the Polish National Council spoke in Yiddish over the European service of the British Broadcasting Corporation on the persecution by Germany of the Jews in Poland.

"You have just heard the horrifying news from Poland. These are facts that make ones blood curdle. Try to imagine a people confined to ghettos, people who day by day see their kith and kin being dragged out to mass execution, everyone of them knows, that his turn will come. Imagine if you can the thousands of Jewish mothers in those places where Jews are being killed with poison gas. They look upon their children, they know their fate is sealed, for at any moment a German henchman will come to take them to their death. Imagine the undiluted horror of this crime of exterminating according to plan an entire nation. Everyone of us, realising the foul, unspeakable cruelty of this crime, must be gripped by a feeling of shame that he himself is still allive. It will really be a shame to live on, a shame to belong to the human race, if means are not at once found to put an end to the greatest crime in human history. The conscience of every living human being must be aroused. An end must be put to the shameful unconcern of those who push from them these horrible facts, trying to fool themselves that they cannot be believed. The Governments of the United States and of Great Britain must find some means to force the Germans to stop this mass murder for if we do not try to find a means of stopping we shall bear a part of the moral responsibility for what is happening. Thus the German monster reveals its horrible grimace. The facts in Poland prove that not only the slaughter on the field of battle but also physical extermination of the oppressed nations, is part of Germany's plan for world dominion. The execution of the Jewish population in Poland is only part of the plan to exterminate the entire Polish nation. If there is anyone who has not grasped the meaning of Hitler's "Lebensraum", he is now being made to understand. "Lebensraum" for the German people means that other people will be wiped off the face of the earth.

their men, women and children will be torn to pieces by shells, killed by machine gun bullets, massacred by poison gas! What is happening now in the Polish ghettos, is the lot that all peoples have to expect who fall under the rule of Hitlerite Germany, and it would be the fate of the whole human race if Hitler were to win the war. The crimes being perpetrated in Poland are so unspeakable that they drag the whole of mankind into the abyss. Mass graves into which thousands of Jews, with women and children, are thrown every day, are festering wounds that every decent man and woman must regard as their own, and as a degradation of their own human dignity. I have in my hand an extract from a letter, written by a Jewish woman in the ghetto to her sister in another ghetto. This letter is a cry going out to the whole world. The woman writes:

"My hands are trembling, I cannot write. Our minutes are numbered and only the Lord knows whether we shall see one another again. I write and weep, my children are crying, the do so want to live. If you do not get any more letters from me then you will know we are no longer alive."

It is thus that millions who are rotting away in the ghettos of Poland, feel today. In the name of those millions of helpless and innocent human beings in the ghettos of Poland, condemned to death by torture, with their hands outstretched to a world that cannot see, I call upon all men and women of all nations, whose conscience is still alive. Destroy this burning shame, that soils the human race. Put an end to the greatest crime in human history. Force the German murderer to stop this massacre of hundreds of thousands of innocent men."

COPY

STATEMENT OF THE JEWISH AMERICAN SECTION OF THE INTERNATIONAL WORKERS ORDER

A QUARTER OF A MILLION FOR GIFTS TO THE RED ARMY

To the workers and members of the Order! To all Jews!

The National Executive Committee of the Jewish-American Section of the International Workers Order is happy to announce to the large Jewish public that the campaign for $100,000 which we have undertaken in response to the Call of the Jewish Anti-Fascist Committee in Moscow, has culminated with great success. We have achieved the full amount of $100,000 three months ahead of schedule.

This campaign establishes that the Jewish population of America appreciates the great importance of relief for the Soviet Union, one of the chief partners in the present war. But the response of the American Jews to the Call of the Anti-Fascist Congress in Moscow has proven also that the campaign for help to the Red Army has simultaneously strengthened all activities in this country to help our own government to mobilize the population for the needs of our country.

We want to express our deep recognition for the high spirit and generosity which the workers and members of the Order have shown in this sacred relief work for the heroic Red Army. Still greater, however, is our recognition of the large Jewish population of the cities and towns, which received our members who collected the funds with such warmth and generosity. Thus the first $100,000 is the collective gift of tens of thousands of Jews throughout the country and represents the deep affection which the Jewish masses of America have for the Red Army that takes the first place in the struggle against our common enemy.

This collection proved so inspiring that the members of the Order feel that they have only made a beginning and, despite the fact that they are now occupied with other important campaigns, an inspired meeting of our leading members has unanimously decided to expand the campaign from $100,000 to $250,000.

The National Executive of the Jewish Section of the I.W.O. in its awareness of the emergency and knowing that the sooner our help will get to the Red Army the more valuable it will be; and after careful perusal of the statement of the Soviet Ambassador Maxim Litvinoff as well as the last cable from the Jewish Anti-Fascist Committee in Kuibyshev, which says that if tanks cannot be procured we are to buy medicine and warm clothing needed at the present moment by the Red Army; and also taking into consideration that when th campaign for $100,000 began, we immediately emphasized the fact that in case tanks are not procurable in America the collected funds are to be used for medical instruments and other necessary things, we decide:

1) To contribute to the dinner of the Jewish Council of the Russian War Relief tendered its honorary president Einstein the amount of $25,000 of the money that has been collected in New York by the Manhattan, Bronx, Bronxville and West End districts.

2) We shall contribute the amount of $10,000 to the joint campaign of the Jewish Council of the Russian War Relief together with the American Jewish Congress in

Chicago at their first important gathering from the funds collected by our Chicago organization.

3) In all important centers where there are taking place gatherings of the Jewish Council of the Russian War Relief or the Russian War Relief as such to collect funds for the Soviet Union, we shall contribute the sums that were collected by our branches in the respective cities. In short, we shall submit our collected monies to the Russian War Relief to buy immediately everything that can be purchased in the United States for the Soviet Union.

4) The National Executive greets the action of the American Jewish Congress for hospital units as an important step for considerable help to the Soviet Union. We hope that this campaign will in the near future be transformed into a united campaign of all Jewish organizations for help to the Soviet Union and that this will also help establish in Jewish life that unity which is so necessary in order to mobilize all Jews for the war activities our government is now undertaking and for a larger help to our own government.

Since the leader of the American Jewish Congress, the Executive Secretary, Dr. Joseph Tenenbaum has proposed to our Order that we take part in their campaign by collecting funds for a number of hospital units in the name of the Order, we accepted the proposal, and of the moneys of the expanded campaign for an additional $150,000 we shall undertake to buy a minimum of 10 hospital units in the name of the International Workers Order. By making this decision we again express our hope that the campaign of the American Jewish Congress will become the unified campaign of all Jewish organizations throughout the country.

The Jewish-American Section of the I.W.O. which has helped to organize the Jewish Council of the Russian War Relief and has loyally and devotedly served the organization from its inception; we, who have contributed our modest part to the birth to the development and all activities of this body in Jewish life - we pledge to contribute further the maximum that is in our power in order to help still further unity in Jewish life. Giving our maximum help to the Jewish Council of Russian War Relief we shall, as before, take part in the relief campaigns and other important activities in the general and Jewish life of America.

****

Jewish Day, Morning Journal and Freiheit, October 29, 1942

the copy

די שווערע לאגע פון די יידישע פליטים פון פוילן אין רוסלאנד
און די פראגע וועגן זייער עוואקואציע קיין פערסיע

די עקזעקוטיווע פון יידישן וועלט-קאנגרעס האט באקומען א ריי וויכטיקע מאטעריאלן וועגן דער לאגע פון די אידישע פליטים פון פוילן אין רוסלאנד און וועגן דער עוואקואציע פון די דאזיקע פליטים קיין פערסיע. די מאטעריאלן זיינען צוגעשיקט געווארן דעם קאנגרעס דורכן לייטער פון דער עליה אפטיילונג פון דער אידישער אגענץ אין ירושלים, ה, אליהו דאבקין, וועלכער האט, אלס שליח פון דער אגענץ, פארבראכט א געוויסע צייט אין טעהעראן, וואו ער האט זיך באקאנט מיט דער לאגע פון די אידישע פליטים, ~~[illegible]~~.

ה, דאבקין האט צוזאמענגעשטעלט זיין באריכט וועגן דער לאגע פון די פליטים אין רוסלאנד אויפן סמך פון געשפרעכן וואס ער האט געהאט מיט א ריי פליטים, וועלכע זיינען אנגעקומען קיין טעהעראן פון רוסלאנד, ווי אויך מיט פארשטייער פון דער פוילישער רעגירונג דערונטער מיטן געוו. פוילישן אמבאסאדאר אין קויבישעוו, פראפ. סט. קאט, וועלכער געפינט זיך יעצט אין טעהעראן.

וויטערדיקע מאטעריאלן וועגן דער לאגע אין רוסלאנד און אין פערסיע האט דער קאנגרעס באקומען פון רעם באקאנטן ציוניסטישן טוער און געוועזענעם מיטגליד פונם שטאט-ראט אין ווילנע, אליהו דודניצקי, וועלכער איז געווען אליין א פליט אין רוסלאנד און געפינט זיך יעצט אין פערסיע, וואו ער האט לעצטנס אנגעפירט מיט דער הילפס-ארבעט אין פעהלעווי, ביים אויפנעמען די אידישע פליטים פון רוסלאנד, וואס קומען אן קיין פערסיע.

וויפיל אידישע פליטים פון פוילן געפינען זיך אין רוסלאנד?

ה, דאבקין ווייזט אן אין זיין באריכט, אז די ריכטיקע צאל אידישע פליטים פון פוילן, וואס געפינען זיך אין רוסלאנד איז אוממעגלאך פעסטצושטעלן. דער קלאנג אז זייער צאל טרעפט אן א מיליאן, איז אומבאגרינדעט. אין די פוילישע קאנסולאטן אין טורקעסטאן זיינען רעגיסטרירט געווארן 140,000 אידן, וועלכע שטעלן מיט זיך פאר אומגעפער א דריטל פון אלע פוילישע בירגער, וואס זיינען באפרייט געווארן פון די ארבעטס-לאגערן. חוץ זיי זיינען פארשפרייט איבער דער גאנצער ברייט און

לענג פון רוסלאנד פון 200 ביז 350 טויזנט אידישע פליטים, וועלכע צעפאלן זיך אין דריי קאטעגאריעס:

1- פליטים, וואס געפינען זיך אין ווייטע פונקטן, צום טייל אין די טונדרעס פון צפון-סיביר, וואו זיי זיינען באשעפטיקט ביים האקן האלץ און אנדערע שווערע ארבעטן און מיט וועלכע עס איז שווער צו קומען אין א קאנטאקט. זייער צאל ווערט אפגעשאצט אויף פון 50 ביז 150 טויזנט. א גרויסע צאל פון זיי געפינט זיך אין אזעלכע געביטן, וואס זענען צוליב קריגס-פארזיכטיקייט בכלל געשלאסן פאר פרעמדע.

2- פליטים, מאביליזירטע אין דער רויטער ארמיי. מען האלט אז די מערהייט אין די מיליטערישע ארבעטס-דיוויזיעס זיינען אוקריינער און פוילישע אידן, וויל פאלאקן זיינען אהין נישט גענומען געווארן. מען שאצט די צאל פון די דאזיקע פליטים אויף 100 טויזנט. ה, דאבקין האט צופעליק באקומען א בריוו פון 18 יוגנטלאכע פון אזא דיוויזיע אין אסטראכאן מיט אין ביטע: „ראטעוועט אונדז!"

3- פליטים, וואס האבן אנגענומען די רוסישע בירגערשאפט.

דער געוו. פוילישער אמבאסאדאר אין קויבישעוו, פראפ. קאט, האלט אז אין אלע דריי קאטעגאריעס זיינען דא 200,000 אידן, ער שליסט אבער נישט אויס די מעגלאכקייט פון 350,000, אלענפאלס קאן מען זיכער זאגן, אז די צאל אידישע פליטים אין רוסלאנד שטייגט נישט אריבער א האלבן מיליאן.

<u>אידישע פליטים פון אנדערע לענדער</u>

---פון ליטע, לעטלאנד, בעסאראביע, בוקאווינע (ווייס-רוסלאנד און אוקראינע)- געפינען זיך דער עיקר אין קאזאכסטאן און דרום-מזרח קאווקאז. זיי ווערן באטראכט אלס סאוועטישע בירגער און מיט זיי פארנעמט זיך נישט קיינער.

<u>די גרויסע שטערבלאכקייט צווישן די פליטים</u>

וועגן דער שטערבלאכקייט צווישן די פליטים זיינען פאראן כל-ערליי קלאנגען. לויט פוילישע קוועלן, זיינען אין פאריקן יאר געשטארבן 28-22 פראצענט פליטים. דאבקין אליין האט באזוכט די פליטים-לאגערן אין טעהעראן מיט 12,000 איינוואוינער, דערצווישן 600 אידן און האט געזען מענטשן מיט סימנים פון קראנקהייטן, מענטשן וואס ליידן נאך עד-היום פון שקארבוט, 14-13 יעריקע אינגלאך, וואס זעען אויס ווי קליינע קינדער, א.א.וו. זיי אלע האבן דורכגעמאכט שווערע קראנקהייטן, וועלכע זיינען דורך פיל פליטים נישט איבערגעטראגן געווארן.

<u>די שווערע לאגע פון די אידישע פליטים אין רוסלאנד</u>

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

אין פאראורזאכט געווארן דורך פאלגענדע סבות:

1)די אינדוסטריען אין טורקעסטאן זענען אויסגערעכנט געווארן אויף פרידנס־צייט און דער קריג האט דערין אריינגעבראכט אומארדנונג אין ווירטשאפטליכן לעבן. דער רעזולטאט איז הונגער און דלות, וועלכע רירן אן קודם־כל די פליטים.

2)נישט־סאוועטישע בירגער זענען אויסגעשלאסן פון בעסער באצאלטע ארבעטן. בנוגע באשעפטיקונג ווערן פליטים בכלל באטראכט ווי פרעמדע.

3) די יידישע פליטים, אלס שטאטישער עלעמענט, געהערן נישט צו די "קאלכאזן" (קאלעקטיווע פארמס). מיטן אויסנאם פון א פאר הונדערט חלוצים, זענען די פליטים פארבליבן אין די שטעט, וואו זיי קאנען נישט געפינען קיין ארבעט, וויל אהין זיינען אנגעקומען מיליאנען פליטים פון רוסלאנד גופא, וועלכע האבן פארצוג ביים באקומען ארבעט לגבי די פליטים.

4) די סיטואציע אין רוסלאנד איז בכלל אזא, אז קיינער קאן נישט אויסקומען בלויז פון זיין לוין. די הכנסות דארפן פארגרעסערט ווערן דורך זייטיקע פארדינסטן, וואס זענען צוטריטלאך פאר סאוועטישע בירגער אבער געשלאסן פאר פרעמדע.

לכאורה האבן פיל פליטים זיך אויסגעהאלטן אין א גרויסער מאס פון פארקויפן זייערע זאכן. אבער דער דאזיקער קוואל פון הכנסה איז שוין פולשטענדיק אויסגעשעפט. חוץ דעם באשולדיקט מען די דאזיקע מענשן, אז זיי לעבן פון ספעקולאציע און מען פארפאלגט זיי צוליב דעם.

אין שייכות מיט דעם דארף אנגעוויזן ווערן אז די פארביטערונג צווישן די פליטים איז גרויס, ווארום זיי האבן רעדווארט אז רוסלאנד וועט פאר זיי זיין א מקום מקלט, אבער אנשטאט דעם האט מען זיי גענויטן צו צוואנגס־ארבעט, פיל זיינען דערביי פארשיקט געווארן אין ווייטער ערטער און זיינען צעשיידט געווארן פון זייערע משפחות און באקאנטע, א טייל איז אפילו פארשפארט געווארן אין תפיסות.

<u>טויט פון באקאנטע אידישע טוער אין רוסלאנד</u>

דורך זייטיקע וועגן איז אנגעקומען די ידיעה, אז דער באקאנטער אידישער כלל־טוער און מיטגליד פון ווילנער שטאט־ראט, יוסף טשערניכאוו, איז דערהרגעט געווארן אויפן וועג פון דעפארטאציע־פונקט. פראפ. שאר איז געשטארבן אין א קאנצענטראציע לאגער און דער באקאנטער ציוניסטישער טוער און זשורנאליסט, דר. יהושע גאטליב, איז געשטארבן אין תפיסה. דער געוועזענער סיים דעפוטאט, דר. זאמערשטיין, איז באפרייט געווארן און ליגט קראנק אין באלאשאוו.

דובקין באמערקט דערביי, אז ער שרעקט זיך ביים געדאנק וואס פאר א בילד

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

עס וועט זיך ענטפלעקן נאָכן קריג, ווען "עס וועט זיך אויפהייבן דער פאָרהאַנג צווישן אונז און די אידן אין גלות."

<u>די פליטים וואָס זיינען אנגעקומען קיין פערסיע</u> קענען צעטיילט ווערן אין דריי גרופן:

1) פולשטענדיק דעמאָראַליזירטע מענשן, וואָס האָבן פאַרלוירן דעם גלויבן אין אלץ און זיינען גרייט אויף אלץ, אויף גנבה, גזלה, און אלע פאַרברעכנס. זיי זיינען פאַרלוירן נישט נאָר פאַר ארץ ישראל, נאָר פאַר דער וועלט בכלל. "אונזער איינציקע טרייסט איז, וואָס זיי זיינען א קליינע מיעוט".

2) מענשן, וואָס זיינען פון די צרות ארויס שטאַרקער. אויף די זיצונגען פון דער קאָמיסיע פאַר סערטיפיקאַטן פאַר ארץ ישראל האָט מען געקאָנט זען וואונדערלאַכע מוסטערן פון אזעלכע מענשן. זיי וועלן אַבסאָרבירט ווערן אין ארץ ישראל און וועלן זיין א געווינס פאַרן לאַנד.

3) דאָס רוב פליטים,–וועלכער איז ארויס פון רוסלאַנד מיט א צעבראָכענעם לעבן און א צעבראָכענעם גייסט. זיי האָבן נישט קיין האָפענונגען און זיינען שרעקלאַך פאַרצווייפלט. הגם זיי זיינען נישט קוואַליפיצירט פאַר סערטיפיקאַטן, מיינט אָבער דאָבקין, אז עס איז די פליכט צו ברענגען זיי קיין ארץ ישראל, וואו מען וועט זיי קענען ראַטעווען. סאיז העכסט וואַרשיינלאַך, אז דער דאָזיקער טיפּ פליטים וועט בילדן דעם רוב פון די אידן, וואָס וועלן איבערלעבן די קאַטאַסטראָפע וואָס האָט געטראָפן דעם גלות. –– דאָס פּראָבלעם איז: צי קאָנען מיר מצליח זיין אין ראַטעווען די דאָזיקע צעבראָכענע מענשן. די פראַגע מוז שטודירט ווערן גרינדלין, כדי צו קענען דערליידיקן זי אין דער גאַנצער ברייט ווען עס וועלן ענטשטיין די געהעריקע מעגלאַכקייטן.

<u>די שטערונגען ביים עוואַקואירן די אידישע פליטים פון רוסלאַנד</u>

די ערשטע פראַגע, וואָס אנטשטייט ביים עוואַקוירן פון רוסלאַנד די אידישע פליטים, איז,– וואָס זענען די פליטים: בירגער פון פוילן, צי פון ראַטן־פאַרבאַנד? [illegible] דער געוו. פוילישער אַמבאַסאַדאָר אין קויבישעוו, פּראָפ. קאָט, האָט זיך געקלאָגט פאַר דאָבקינען, אז די פויליש־אידישע פליטים זיינען פאַרלאָזן געוואָרן אין זייער קריטישסטן מאָמענט, ווען עס איז פאַראן די סכנה אז זיי זאָלן דערקלערט ווערן פאַר סאָוועטישע בירגער. דאָבקין האָט באַזוכט דעם אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר אין טעהעראַן (א איד), בעטנדיק זיין הילף אין פאַרזיכערן די אינטערעסן פון וואַשינגטאָן ביי דער סאָוועטן רעגירונג, אז אידן זאָלן איינגעשלאָסן ווערן אין דער עוואַקואַציע פון די פוילישע פליטים פון רוסלאַנד. דער אַמבאַסאַדאָר האָט

אָבער ארויסגעוויזן לכתחלה אלס ביסטרוי צו די אינפאָרמאציעס פון די פוילישע קוועלן, רעקלערנדיק, אז זיי קאָנען נישט דינען אלס גענוגנדער באזע פאר זיין אינגערוועגן אין וואשינגטאָן. אויף דער ווענדונג פון ראבבינער, האט קאָט דאן צוגעשטעלט די קאָרעספאָנדענץ צווישן דער פוילישער רעגירונג און דער סאָוועטישן אויסערן־קאָמיסאריאט בנוגע דער בירגערשאפט פון דער באפעלקערונג פון מזרח־פוילן, וועלכע האָט ביז אויסברוך פון דייטש־רוסישן קריג זיך געפונען אונטער רוסישער הערשאפט. פון דער קאָרעספאָנדענץ איז צו זען, אז די סאָוועטישע מאכט שטייט אויפן שטאנדפונקט, אז אלע איינוואוינער פון מזרח־פוילן, סיידן אויסנאם פון די פאָלאקן, זענען סאָוועטישע בירגער. די סאָוועטישע רעגירונג ווארפט אוועק די פוילישע טענה, אז דאס איז קעגן די האגער באשטימונגען פון 1907, לויט וועלכע די אָקופאציע מאכט האט נישט קיין רעכט ארויסגעבן נייע געזעצן וועגן די בירגערשאפט אינוואוינער פון די אָקופירטע טעריטאָריעס, אײדער עס איז געשלאָסן געוואָרן שלום און עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרן ענדגילטיק די גרעניצן. די סאָוועטישע רעגירונג האלט, אז דער דערמאָנטער געביט איז אנגעשלאָסן געוואָרן צום ראטן־פארבאנד אויפן סמך פון פלעביסציט פון 1טן נאָוועמבער, 1939, און די האגער באשטימונגען זיינען אויף אים דעריבער נישט חל.

די פוילישע פליטים פון עטנאָגראפישן פוילן, האלט די סאָוועטן־רעגירונג אז סיידן פאָלען, וואס זיי האָבן זיך געפונען אויף דער טעריטאָריע פון מערב ווייס־רוסלאנד און מערב־אוקראינע, זיינען זיי אויטאָמאטיש געוואָרן סאָוועטישע בירגער. דעריבער ווערן טאקע נישט באפרייט אזעלכע פערזאָנען, ווי וויקטאָר אלטער, עהרליך, הרב טרייסטמאן, האגמאן, א. אנר.— הגם זיי זיינען געבוירן געוואָרן אין עטנאָגראפישן פוילן.

<u>דיסקרימינאציעס קעגן אידן</u>

פון דער דאזיקער אלגעמיינער שטעלונג פון דער סאָוועטן־רעגירונג זענען ארויסגעקומען א ריי דיסקרימינאציעס בנוגע די אידישע פליטים פון פוילן:

1) עס ווערט באהויפטעט מצד די פאָלאקן, אז די ראטן־רעגירונג זאל האבן אינסטרואירט די פוילישע מיליטערישע פארוואלטער נישט צו מאָביליזירן אידן אין פוילישן מיליטער. (דובקין גיט אָבער צו, אז ער האט קיינמאל נישט געזען אזא פאראָרדענונג).

2) דער פוילישער אמבאסאדע אין קויבישעוו איז פארבאָטן געוואָרן צו אינטערווענירן וועגן פארייען פון תפיסות אדער קאָנצענטראציע־לאגערן פוילישע אידן.

3) די פוילישע מאכטאָרגאַנען טאָרן נישט ארויסגעבן קיין פּאַספּאָרטן אָן דער סאַנקציע פון סאָוועטישן אויסערן־קאָמיסאַריאַט. די אַפּליקאַנטן דאַרפן צושטעלן זייערע נעמען, די נעמען פון זייערע עלטערן, זייער רעליגיע, נאַציאָנאַליטעט, א.א.וו. די פּאָלאַקן באַטראַכטן עס, אלס בכוונה צו לייקענען די בירגערשאַפט פון אידן און אוקראינער [illegible]. די דיסקוסיע וועגן דעם צווישן די סאָוועטישע און פּוילישע פאַרשטייער האָט זיך געענדיקט מיטן אויסטעס פון פוילישע קאָנסולן אין רוסלאַנד.

4) געווען פאלן, ווען די רעפּרעזענטאַציעס פון דער פוילישער אַמבאַסאַדע וועגן באַשטימען אידן אלס וויצע־קאָנסול, זענען דורך דער סאָוועטן מאַכט נישט געוואָרן באַריכטיקט, מיטן אַרגומענט, אַז אידן זיינען סאָוועטישע בירגער.

5) געוועןּ פאלן, ווען די סאָוועטישע מאַכט האָט געמאַכט שוועריקייטן ביים טראַנספּאָרטירן אידישע קינדער צווישן פּוילישע יתומים, וואָס זיינען אריבערגעפירט געוואָרן קיין אינדיע.

<u>די פּאָלאַקן ווילן נישט עוואַקואירן די אידישע פּליטים פון רוסלאַנד</u>

הגם עס איז אמת, אַז די סאָוועטיש־אָפיציעלע קרייזן איז, אַז פוילישע אידן זיינען סאָוועטישע בירגער, [illegible] אָבער די דיבקין, אַז די גרעסטע שטערונג ביים עוואַקואירן די פויליש־אידישע פּליטים פון רוסלאַנד איז סוף כל סוף דער אַנטיסעמיטיזם, וועלכער הערשט באַזונדערס שטאַרק אין די אָנפירנדע קרייזן פון פוילישן מיליטער אין רוסלאַנד, וואָס פירן אָן מיט דער עוואַקואַציע. דאָבקין ווייזט דערביי אָן, אַז דער דעקרעט וועגן אַנערקענען די פוילישע אידן אלס סאָוועטישע בירגער איז נאָך נישט אריין אין קראַפט און אין א גרויסע צאָל פעלער, וואו די פּליטים געפינען זיך, איז די אַרטיקע מאַכט לגמרי נישט אינפאָרמירט וועגן דער [illegible] שטעלונג, דאָס האָט געבראַכט צו דעם, אַז צום ביישפּיל, אין טורקעסטאַן האָט די מאַכט נישט נאָר דערלויבט, נאָר אפילו געפאָדערט צו עוואַקואירן די פוילישע אידן צוזאַמען מיט אַנדערע פוילישע פּליטים. עס זענען געווען פאלן, ווען די מאַכט פאַרשטייער האָבן אפילו מיט געוואַלד אריינגעשטופּט אידן אין די עוואַקואַציע־צוגן. מיט דעם דערקלערט זיך אויך דער פאַקט וואָס אין דער ערשטער גרופּע פון עוואַקואירטע 50,000 פוילישע בירגער זענען געווען 2,500 (דעראונטער 1800 זעלנער). עס איז בלי ספק, שרייבט ווייטער דאָבקין, אַז ווען די פּאָלאַקן וואָלטן עס געוואונשן, וואָלט די צאָל אידן געקאָנט זיין פיל גרעסער, אָבער די פּאָלאַקן ווילן עס נישט. אין די פוילישע מיליטערישע קרייזן

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

אין רוסלאנד הערשט א [illegible]קער אנטי־סעמיטיזם. חוץ דער געווינלאכער טענה וועגן דער כלומרשטער פיינדלאבקייט פון די אידן לגבי פאלאקן, קומט יעצט צו די נייע טענה, אז אידישע קאמוניסטן האבן געפייניקט פאלאקן. אידישע זעלנער און בעאמטע פון דער פוילישער ארמיי באקלאגן זיך, אז עס איז פאר זיי אומעגלאך צו אטעמען פריי. די שטעלונג צווישן די פאלאקן איז, אז אויב עס איז מעגלאך צו ראטעווען מענשן פון הונגער, קעלט, און טויט, דארפן געראטעוועט ווערן בלויז פאלאקן, אבער נישט אידן.

פראפ. קאט [illegible] די דאזיקע טענדענץ צו דעם איינפלוס, וואס די אנטי־סעמיטישע פארטייען, "אזאן" און "נארא", איבן אויס אין פוילישן מיליטער. אלס מלוכה מאן, פארשטייט ער, אז עס איז אין אינטערעס פון דער פוילישער רעגירונג צו קעמפן פאר דער בירגערשאפט פון יעדן איד, ווארום דאס איז א קאמף פאר די פוילישע גרעניצן. קאט האט דערביי דערציילט וועגן די חלקי דעות, וואס זענען פאראן איבער דעם פונקט צווישן די פויליש מיליטערישע און רעגירונגס־קרייזן, און האט געמוזט מודה זיין, אז קיין איינע פון זיינע אינטערווענצן אין דער דאזיקער פראגע האט נישט געהאט קיין ווירקונג. פונדעסטוועגן וואלט אבער קאט די הויפט־שולד אויף דער סאוועטן־מאכט, דערקלערנדיק, אז ווען די עוואקואציע קאמיסיע וואלט נישט געשטערט געווארן אין פיל פאלן דורכן סאוועטישן אויסערן־קאמיסאריאט, וואלט זי לייכט געקענט איינשליסן נאך אידן אין די עוואקואציע טראנספארטן.

<u>די מיטלען צו פארגרעסערן די צאל עוואקואירטע אידן</u>

די ערשטע גרופע פוילישע פליטים, וואס זיינען עוואקואירט געווארן פון רוסלאנד, האט ארומגענומען 50,000 מאן. אין דער צווייטער גרופע, וועלכע האט אנגעהויבן ענקומען קיין פערסיע ווען דאבקין איז שוין אפגעפארן פון טעהעראן, זענען געווען 70,000 מאן. חוץ דעם האבן די רוסן ערלויבט צו עוואקואירן 50,000 קינדער.

דאבקין גיט איבער אז אין די סאוועטישע קרייזן זענען איניקע בכלל פאר א פולער עוואקואציע פון אלע פוילישע פליטים פון רוסלאנד. אנדערע זאלן זיין פאר[illegible] דערלויבן זיי צו פארבלייבן אין לאנד. אויך צווישן די פאלאקן זיינען די מיינונגען געטיילט. איניקע [illegible] האלטן אז מיט דער עוואקואציע פון דער צווייטער גרופע ווערן אלע מעגלאכקייטן פאר אדויספארן פון רוסלאנד זיין געשלאסן. אנדערע האלטן אבער אז די דאזיקע אויסוואנדערונג איז בלויז אן אנהייב און אז פריער שפעטער וועלן פון רוסלאנד עוואקואירט ווערן אלע פוילישע פליטים.

ביי אזעלכע אומשטענדן, איז די מיינונג פון דאָבקינען, אז מיר דאַרפן נים אָפּשטעלן אונזער פאָדערונג, אז די פּלאַקן זאָלן פארגרעסערן די צאָל אידן צווישן די עוואקואירטע. אויף דער ווענדונג פון דאָבקינען האָט פראָפּ. האָט מסכים געווען:

1) צו אפּעלירן צום סיקאָרסקי (פוילישן פנים-מיניסטער) וועגן אינסטרואירן די מיליטערישע מאַכט אין רוסלאַנד אז זי זאָל פארגרעסערן די צאָל אידן אין די עוואקואציע טראַנספּאָרטן.

2) אינסטרואירן די פוילישע מיליטערישע קרייזן, צו איינשליסן אין דער עוואקואציע די פּערזאָנען, וואָס געפינען זיך אויף דער ליסטע וואָס דאָבקין האָט דערלאַנגט אין דער פוילישער אמבאַסאַדע אין קואיבישעוו (א ליסטע פון חלוצים און פירער פון אידישע קהילות אין פוילן).

3) קאָט אליין האָט זיך געווענדעט וועגן איינשליסן נייע 5,000 אין דעם עוואקואציע פּלאַן.

וואָס שייך דאָבקין, האָט ער זיך אויך משתדל געווען וועגן הילף אין דער דאָזיקער פראגע מצד דעם בריטישען אמבאַסאַדאָר (קער, אין קואיבישעוו) און האָט באַקומען די פארזיכערונג, אז דער לעצטער וועט אינטערווענירן נאָך אַנווייזונגען פון לאָנדאָן. דאָבקין האָט אויך אפּעלירט צו זיינע פריינט אין לאָנדאָן וועגן אונטערשטיצן די אקציע, אָבער קיין תשובה האָט ער נאָך נישט ערהאַלטן.

<u>בלויז נאָך 4,000 אידן וועט מען עוואקואירן פון רוסלאַנד</u>

קאָטס מיינונג איז, אז נאָך די אלע אינטערווענצן וועט מען דערלויבן צו עוואקואירן פון רוסלאַנד 2,500 אידישע זעלנער און 1500 ציווילע פּערזאָנען, צוזאמען 4,000 אידישע פּליטים. פארשטייט זיך, אז די דאָזיקע צאָל איז א אומבאַדייטנדע,-בפרט ווען מען נעמט אין אכט, אז אפילו לויט די פוילישע קוועלן בילדן די אידן א דריטל פון אלע פּליטים און ווי אנדערע האלטן, - אפילו א העלפט.

מען דאַרף דעריבער פאָרזעצן די ארבעט און פאָדערן ביי די פוילישע רעגירונגס-פאָרשטייער אין ענגלאַנד און אמעריקע אז, כל זמן עוואקואציע פון רוסלאַנד איז נאָך מעגלאַך, זאָלן אין די עוואקואירטע איינגעשלאָסן ווערן מערער אידן,- הגם מען טאָר נישט ארויסלאָזן פון אויג אויך דעם פאקט, אז דער עיקר-פּונקט פון דער גאנצער פראגע זענען די אונטערהאנדלונגען מיט דער רוסישער רעגירונג, ווארום אזוי לאנג ווי די פּאָלאַקן קענען זיך פאַראַזופן אויף דעם רוסישן פארבאָט, ווי אויף א באַרעכטיקונג פארן אויס-שליסן דורך זיי אידן פון די עוואקואציע טראנספּאָרטן, וועט זיין אוממעגלאַך צו דערגרייכן פיל בלויז דורכן דרוק אויף די פּאָלאַקן. די אונטערהאנדלונגען

ביז יעצט האָבן געבראכט אז אין ערשטן טראנספּאָרט זענען געווען נאָר 4-5 פּראָצענט אידן און אין צווייטן 6 פּראָצענט.

<u>מען דאַרף אונטערהאנדלען דירעקט מיט די סאָוועטן</u>

די מיינונג פון דאָבקינען איז, אז מען דאַרף צוטרעטן צו דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט דער סאָוועטן רעגירונג וועגן דער עוואַקואַציע פון די פּוילישע אידן פון רוסלאנד, נישט אָדיינגעענדיק, פאַרשטייט זיך, אין א דיסקוסיע איבער דער דעליקאטער פראגע פון די גרעניצן צווישן פּוילן און רוסלאנד. אונזער מאָטיוו דאַרף זיין, אז היות די פּוילישע אידן באַטראַכטן זיך אלס בירגער פון פּוילן און נישט פון רוסלאנד, וועט זייער אַנוועזנהייט אין רוסלאנד זיין בלויז א לאַסט פאַר דער סאָוועטן-מאַכט. די אידן געניסן נישט פון פיל ארבעטס-רעכט אין לאנד, זיי העלפן נישט מיט צו דער רוסישער קריגס-אַקציע, מען דערלויבט זיי נישט אויך אריין אין דער ארמיי. דאַקעגן, קענען אָבער די פּוילישע אידן אויסגענוצט ווערן פאַר דער קריגס-ארבעט און פאַר א צווייטן פראָנט אין אַנדערע לענדער, בפרט אין ארץ ישראל. אזא פּרעצעדענט איז שוין געווען אין יאָר 1941, ווען די סאָוועטן-מאַכט האָט דערלויבט 5,000 אידישע פּליטים פון פּוילן, וואָס האָבן זיך געפונען אין ליטע, צו עמיגרירן קיין ארץ ישראל, און די פראגע צי זיי זיינען פּוילישע, צי רוסישע בירגער איז אפילו גאָרנישט אויפגעהויבן געוואָרן.

דאָבקין ווייזט דערביי אָן, אז לויט באַריכטן פון פאַרשידענע מענטשן פון קויבישעוו און פון ה. פריידענמאַן (זון פון געוו. מיט צעפּעלאַט, וועלכער אויבעט אין דער פּוילישער אַמבאַסאַדע אין קויבישעוו), זיינען פאַראַן שאַנסן פון דער-פאָלג פאַר אזא אַקציע, מיט דער הילף פון אַמעריקע און ענגלאַנד. מען דאַרף אויך נעמען אין אַכט דערביי, אז די סאָוועטן רעגירונג וועט האָבן שוועריקייטן אין באַרעכטיקן די דיסקרימינאַציע, וואָס זי מאַכט צווישן אידישע און פּוילישע פּליטים צום שאָדן פון די אידן. עס איז קלאָר, אָבער, אז דער שטאַרקסטער דרוק דאַרף קומען פון אונזערע פריינט אין ענגלאַנד און אַמעריקע.

אין שייכות מיט דעם, האָט דער אַמעריקאַנער קאָנסול אין טעהעראַן איבערגעשיקט לויט דאָבקינס ווענדונג, א מעמאָראַנדום איבער דער פראגע צום סטייט דעפּאַרטמענט. דאָבקין איז אָבער געקומען צום אויספיר, אז די אַקציע דאַרף געפירט ווערן פון ירושלים און אז פון דאָרטן דאַרף מען באַווירקן די ציוניסטישע באַוועגונג אין לאָנדאָן און וואַשינגטאָן צו ווירקן אויף דער דערליידיגונג פון דער פראגע פון די אידישע פּליטים אין רוסלאַנד, וועלכע איז די וויכטיגסטע פּאָליטישע פּראָבלעם פון ציוניזם פון אונזער צייט."

מען דארף ראטעווען 400,000 אידן
און צוגליין העלפן דורך די ארץ ישראל

דאבקין ווייזט אן, אז עס האנדלט זיך וועגן ראטעווען 400,000 אידן, וואס איז א באדייטנדער פראצענט פון פוילישן אידנטום. פון דער אנדערער זייט דארף מען נעמען אין אכט, אז ארץ ישראל ליידט יעצט פון א שארפן מאנגל אין ארבעטס קרעפטן. עס פעלן מענשן אין דער אינדוסטרי און מיליטער. מיר האבן נאך 1 1/2 יאר צו דער ענדע פון טערמין פון "ווייסן פאפיר" וועגן עליה. מיר האבן נאך רעכט אויף 38,000 סערטיפיקאטן. דאס פוילישע אידנטום אין רוסלאנד איז אפשר דער איינציקער רעזערוואר, פון וואנען מיר קאנען שעפן עולים אין דער קריגס־צייט, אויב די סאוועטישע מאכט וועט נאר מסכים זיין צו דעם. מיר האבן נישט קיין האפנונג צו ראטעווען אידן פון אנדערע לענדער. דעריבער דארפן מיר ווענדן אונזער ענערגיע פאר ראטעווען די פוילישע אידן פון רוסלאנד, בפרט אז: 1) עס איז נישט אויסגעשלאסן, אז די איצטיקע עוואקואציע פון די 70,000 פליטים זאל זיין אן אנהייב פון א גרעסערער עוואקואציע, און 2) אז עס האלטן ביים פארענדיקן וועגן די אונטערהאנדלונגען צווישן די פאלאקן און סאוועטן וועגן עוואקואירן 50,000 קינדער.

די עוואקואציע פון קינדער

פרעז. רוזוועלט האט באשטימט א פאנד פאר עוואקואירן 10,000 פוילישע קינדער קיין דרום אפריקע. די פאלאקן טענהן, אז די דארטיקע מאכט איז מסכים צו געבן וויזעס בלויז פוילישע, אבער נישט אידישע קינדער. צווישן די קינדער, וואס זיינען עוואקואירט געווארן קיין אינדיע, זיינען געווען בלויז 28 אידן. לויט די לעצטע באריכטן (פון סעפטעמבער, 1942), זענען קיין טעהעראן אנגעקומען ארום 500 אידישע קינדער, סרוב יתומים אדער קינדער געשיידטע פון זייערע עלטערן. די קינדער זענען אין עלטער צווישן 3 און 16 יאר. ראבקין האט אפעלירט קיין לאנדאן און וואשינגטאן וועגן שאפן איינוואנדערונגס־מעגלאכקייטן פאר די דאזיקע קינדע ר.

ארויספאר־פערמיטן פאר באזיצער פון סערטיפיקאטן

דאבקין באריכטעט ווייטער וועגן דער פראגע [illegible] באקומען ארויספאר־פערמיטן פאר פליטים, וואס האבן סערטיפיקאטן קיין ארץ ישראל. עס ווייזט זיך ארויס, אז דער ענגלישער קאנסול אין קויבישעוו האט געהאט 250 סערטיפיקאטן פאר פליטים, וועלכע זיינען אבער נישט אפגעפארן, ווייל בלויז אין פערזאן האט

באקומען אן ארויספאָר־וויזע פון דער סאָוועטן־מאכט. די ארץ ישראלער רעגירונג האָט זיך דעריבער ענטזאגט צו געבן ווייטערדיקע סערטיפיקאטן פאר פליטים אין רוסלאנד. פונדעסטוועגן, זענען קיין טעהעראן לעצטנס אנגעקומען דעפעשן פון פליטים וועגן שיקן זיי סערטיפיקאטן, ווייל דאן ווען זיי וועלן האבן דעם סערטיפיקאט וועלן זיי שוין באקומען ארויספאָר־פערמיטן. די שטעלונג פון דער סאָוועטן־מאכט איז אלזאָ נישט קלאָר. מען דארף דעריבער פאָדערן פון דער סאָוועטן רעגירונג:

1־צו געבן פערמיטן יענע פליטים, וואָס האָבן קרובים אין ארץ ישראל און

2־ יענע פליטים, וואָס וועלן אריין אין אדין ישראל אין ארבעטס־אָפּטיילונגען און וועלן אזוי ארום העלפן דעם אלגעמיינעם קריגס־ציל.

די פראגע וועגן טראנזיט דורך איראק

ווי באקאנט, האט די רעגירונג פון איראק גרויסע שוועריקייטן ביים ערטיילן די אידישע פליטים טראנזיט וויזעס דורך איראק אין ארץ ישראל. דאָבקין האָט די דאָזיקע פראגע פאָרגעבראכט פארן בריטישן געזאנטן אין טעהעראן. דער לעצטער האָט ערקלערט, אז נאָך אן אויספאָרשונג ביים געזאנדטן אין באגדאד און ביי דער איראקער רעגירונג, איז ער געקומען צום שלוס, אז וויכטיקע פּאָליטישע אורזאכן שטערן דער אינטערווענץ פון דער בריטישער מאכט. דער איראקישער פרעמיער, נורי סאיד, זאָל גאָרנישט קענען טאָן, ווייל דאָס וועט ארויסרופן אן אומצופרידנהייט ביי דער נאציאָנאליסטישער אראבישער פראקציע פון פארלאמענט. דאָבקין ווייזט אָבער אן, אז אויך אין דעם געביט איז נויטיק אן אינטערווענץ מצד ענגלאנד און ספעציעל מצד די פאראייניגטע שטאטן, וועלכע האָבן א גרויסן אָנזעען אין איראק און ווערן דאָרטן באטראכט, אלס דעצידירנדער פאקטאָר ביים שליסן דעם שלום.

די הילפס־ארבעט צווישן די פליטים אין רוסלאנד. ~~[illegible]~~

ארויסגייענדיק די דאָזיקע פראגע שטעלט דאָבקין פעסט, אז מען דארף שליסן שלום מיטן פאקט, אז די סאָוועטן־מאכט וועט גאָרנישט טאָן פאר די פליטים. אין רוסלאנד פעלט בכלל דער באגריף וועגן הילפס־ארבעט. די פוילישע פליטים זיינען אין דער הינזיכט געוואָרן פאוואָריזירט, ~~[illegible]~~ די צעטיילונג פון דער הילף צווישן די פליטים, וואָס איז פאר זיי געשיקט געוואָרן פון אמעריקע און אנדערע לענדער, האָט ארויסגערופן א געוויסע פארביטערונג צווישן דער באפעלקערונג. מען קאָן אויך נישט לייסטן קיין הילף דורכן אמעריקאנער "רויטן קרייץ", ווייל לויט אן אָפּמאך מיט רוסלאנד ווערן זיינען הילפס־טראנספּאָרטן איבערגעגעבן דעם רוסישן "רויטן קרייץ". עס ליגן יעצט פיל הילפס־זאכן ~~[illegible]~~

פון אמעריקאנער "רויטן קרייץ" פאר פוילישע פליטים, ווייל די פּאָלאַקן ווילן נישט געבן זייער הסכמה צו דער פארטיילונג פון הילף צווישן פליטים דורכן רוסישן "רויטן קרייץ".

<u>די אָרגאַניזירונג פון הילף פאר פליטים אין רוסלאנד</u>

<u>און די דיסקרימינאציעס קעגן אידן</u>

די פליטים אין רוסלאנד באקומען הילף דורך די פוילישע אגענטורן. ביז אפדיל, 1942, איז אָנגעקומען ווייניק הילף, שפּעטער האָט זיך די הלף פארגרעסערט און כמעט אלע פליטים האָבן באקומען קליידער און שיך, ווי אויך געוויסע שפּייז־מיטלען, וואָס זיינען אָבער געווען גענוג בלויז אויף איניקע טעג.

דער צענטראלער [פוילישע] הילפס קאָמיטעט מאכט נים קיין אונטערשיד צווישן פּאָלאַקן און אידן און האָט אזוי אויך פאראָרדענט די לאָקאלע קאָמיטעטן, וואו אָבער נישט אלע פירן אויס זיינען אינסטרוקציעס. בדרך כלל האָבן אידן באקומען ווייניקער הילף, ווייל ערשטנס, די הילף ווערט געשיקט מער צו די פארמס (די פארם־ארבעטער נויטיקן זיך מער ווי די שטאָטישער ארבעטער) און דאָס רוב אידן געפינט זיך דוקא אין די שטעט, און צווייטנס, ווייל די פּאָלאַקן באהויפּטן אז אידן ספּעקולירן מיט די געגעבענע זיי בגדים, שיך, א.א.וו. א מאן וואָס פארקויפט זיין פּאָר שיך באר א שטיקל ברויט ווערט באטראכט אלס ספּעקולאנט.

קאָט האָט אין א געשפּרעך מיט דאָבקינען געלייקנט דעם פאקט פון דיסקרימינאציע קעגן אידן. דאָבקין ווייזט אָבער אָן, אז אין די פארטיילונגס־אגענטורן זיינען פאראן ווייניק אידן, הגם זייער צאָל צווישן די פליטים טרעפט אָן א דריטל. באשטימען ספּעציעלע קאָנטראָלערן איבער דער פארטיילונג איז אומעגלאך, ווייל די סאָוועטן־רעגירונג האָט פארבאָטן די פּאָלאַקן צו פאָרן פריי איבערן לאנד. דאָבקינס מיינונג איז, אז די אידישע הילפס־אָרגאניזאציעס, ווי דזשאָינט און אנדערע, דארפן פאָדערן א געהעריקן פּראָצענטועלן אנטייל פון די אידן אין די הילפס־אגענטורן. "דזשאָינט" האָט אגב געגעבן א גרויסע סומע פאר הילפס־ארבעט דער פוילישער אמבאסאדע אין וואשינגטאָן.

<u>הילף דורך שיקן פּעקלאך</u>

דאָבקין דערציילט צום סוף וועגן פרואוון צו שיקן הילף די פליטים אין רוסלאנד דורך אינדיווידועלע פּעקלאך, ־ סיי דורך קרובים, סיי דורך ארגאניזאציעס. ער האָט אין ארץ ישראל געהאט א באגעגעניש מיט די דזשאָינט פארשטייער, דר. מאגנעס און וויטאַלעס און עס איז באשלאָסן געוואָרן צו מאכן א פרואוו און צו שיקן טויזנט פּעקלאך, א העלפט דורך קרובים פון די פליטים, די צווייטע העלפט דורכן דזשאָינט.

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

די פעקלאך ענטהאלטן טיי, פעטס, זייף, און סיגארעטן און קאסטן 5-6 פונט א פעקל. דער ארץ ישראל־אמט אין טעהעראן וועט האבן דעם קאנטראל איבער די פעקלאך.

א צווייטע ר פרואוו איז געמאכט געווארן דורכן פוילישן "רויטן קרייץ" וועגן שיקן בגדים צו יחידים אין רוסלאנד. דער ערשטער פרואוו נעמט ארום 100 פעקלאך, פון וועלכע 30 פראצענט ווע צעטיילט ווערן צווישן נישט־אידן, לויט דער אנווייזונג פון דער פוילישער מאכט, און 70 פראצענט צו אידן.

דאבקין טיילט אויך מיט, אז ער האט געשיקט 250 פונט צו די אידישע בעאמטע אין דער פוילישער אמבאסאדע אין קואיבישעוו, זיידענמאן און אשכנזי, פאר געבן הילף ציוניסטישע טוער און חלוצים. אויך דר. מאגנעס האט אפעלירט צום דזשאינט וועגן $4,000 פארן זעלבן צוועק.

די הילף דורך פעקלאך איז זייער א וויכטיקער ענין, ווארום יעדער פליט וואס קומט פון רוסלאנד, בעט, מען זאל שיקן אהין פעקלאך וועלכע קאנען ראטעווען די פליטים פון הונגער. א געוועגלאבער פעקל קאן אויסהאלטן א משפחה אין משך פון 3-4 חדשים.

<u>שלום און אויטפירן</u>

דאבקין דערמאנט צום סוף פון זיינע בריוו, אז דאס פראבלעם פון די פויליש־אידישע פליטים אין רוסלאנד קאן נישט געלייזט ווערן בלויז מיטן ביז יעצטיקן סעטאב פון פירן פארהאנדלונגען מיט פאלאקן. די לעצטע וועלן שטענדיק אפווארפן די אידישע פאדערונגען מיט פאררופן זיך אויף דער דערמאנטער סאוועטישער שטעלונג לגבי די אידישע פליטים, אז זיי זיינען סאוועטישע בירגער. די פארהאנדלונגען דארפן דעריבער געפירט ווערן מיט די סאוועטישע פארשטייער. אאז מען דארף דערביי אויך פאדזיכערן זיך די הילף פון וואשינגטאן און לאנדאן.

עס וואלט דורכאויס געווען ווינשענסווערט, אז צום דעם צוועק זאל שיקט באזובן אויף א קורצער צייט לאנדאן און אז א צווייטער פארשטייער פון דער אידישער אגענץ זאל וועגן דעם געשיקט ווערן קיין אמעריקע. דאבקין האלט אז די אויסזיכטן פון אזעלכע דירעקטע פארהאנדלונגען מיט דער סאוועטן־מאכט זיינען גוטע און פארדופט זיך דערביי אויף דעם פאקט, וואס א טאג פאר זיין אפפאר פון טעהעראן האט די סאוועטישע רעגירונג מסכים געווען איינשליסן אין דער יעצט־גייענדער עוואקואציע מיטגלידער פון די משפחות פון אידישע זעלנער, וואס זענען אין דער פוילישער ארמיי. דאבקין באטראכט עס אלס ברוך אין דער פריערדיקער שטעלונג פון דער סאוועטן רעגירונג לגבי די אידישע פליטים און גיט אויך צו, אז זיינע

אינפאָרמאַטאָרן אין קואיבישעוו טיילן אים מיט, אז ביי א געהעריקן דרוק מצד אמעריקע און ענגלאנד זיינען פאראן שאנסן פאר הצלחה אין דעם געביט. די נויטיקע פּאָליטישע אקציע דארף אָנגעהויבן ווערן תיכף ומיד.

. . . .

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

באריכט פון אליהו רודניצקי

פ.י.

ה' א. רודניצקי האָט פארבראכט די צייט פון 7/24 ביז 9/5 אין פּעהלעווי (פּערסישער פּאָרט ביים קאספּישן ים), אלס פאָרשטייער פון דער אידישער אגענץ אין ירושלים או. האָט דאָרטן אָנגעפירט מיט אויפנעמען די אידיש־פּוילישע פּליטים, וואָס ווערן עוואקואירט פון רוסלאנד קיין פּערסיע. ער איז געווען טעטיק ביי דער אזוי ־גערופענער "צווייטער עוואקואציע" פון די פּליטים.

"בלוט און טרערן" ביי דער עוואקואציע פון אידן

רודניצקי באמערקט צוערשט, אז די דאָזיקע עוואקואציע האָט "געקאָסט בלוט און טרערן". צום 9/3 זיינען קיין פּערסיע אָנגעקומען פון רוסלאנד 25,700 פּליטים, דערונטער בלויז 1300 אידן. חוץ דעם זיינען געקומען צווישן 300 און 500 אידן וואָס האָבן זיך אָנגעגעבן פון רוסיש־קאטוילישן גלויבן, כדי צו קענען ארויסגיין די שוועריקייטן, וואָס די פּאָלאקן מאכן ביי דער עוואקואציע פון אידן. אזוי ארום טרעפט אָן די צאָל אידן 5־6 פּראָצענט פון דער אלגעמיינער צאָל עוואקואירטע פּליטים.

צווישן די 1300 אָפּיציעלע עוואקואירטע אידן זענען געקומען 800 יתומים, אמתע, גאנצע און האלבע, ווי אויך קינדער וואָס זייערע עלטערן זיינען געבליבן אין רוסלאנד, אָבער האָבן אוועקגעשיקט די קינדער, כדי צו ראטעווען זיי פון הונגער און עפּידעמיעס. די איבעריקע עוואקואירטע זיינען טרום פרויען און קינדער. פאראן הונדערט ציונים פון אלע שאטירונגען, איניקע רבנים און חסידישע רביים, א גרופּע פון „בונד" און א גרופּע פון 250 חלוצים. צווישן די פּליטים זיינען דאָ א סך אינזשינערן, אדוואקאטן, דאָקטוירים, אָבער ווייניק האנדווערקער. טרוב פּליטים שטאמען פון בעלסק, קראָקע, לובלין, און ווארשע. פון די יתומים זענען 60 פּראָצענט אָנגעקומען אין אלגעמיינע יתומים גרופּן און רודניצקי האָט שפּעטער באשטימט דאָרטן חלוצים אלס אויפזייער איבער די אידישע יתומים. רודניצקי ווייזט אָן, אז די אידישע פּליטים קומען אָן פאריאושטע, קראנקע, און אויסגעהונגערטע. זייער פרייד ביים זען א אידישן פאָרשטייער איז אומבאשרייבלאך. פיל פלעגן פּשוט וויינען. סע פרעגט: "וואָס הערט זיך אין ארץ ישראל?" און ווי אזוי ראטעווען מען די איבערגעבליבענע אין רוסלאנד?

<u>די הילפס־ארבעט</u>

רודניצקים ביורא האָט זיך געפונען אין דער עקספּאָזיטור פון דער פוילישע רעגירונג אין פּעהלעווי. די באַציאונג פון די סאָציעלע פוילישע פאַקטאָרן צו רודניצקין איז געווען א קאָרעקטע, אָבער נישט קיין וואַרעמע. צווישן די פליטים פּאָלאַקן באַמערקט זיך א שטאַרקער אַנטיסעמיטיזם. רודניצקין איז אַפילו אויסגעקומען צו אינטערווענירן ביי די פוילישע פאַרשטייער קעגן פּאָלאַקן, וואָס האָבן באַליידיקט און געשלאָגן אידן.

רודניצקי האָט געגעבן די אָנגעקומענע געלט און קליידער, ווייל פיל זיינען אָנגעקומען בּמעט נאַקעט. דער פוילישער פאַרשטייער האָט אויך באַפרידיקט זיין פאָדערונג וועגן באַשטימען א רב אין שפּיטאָל, וועלכער זאָל רעגיסטרירן די אידן ביי דער קבורה פון געשטאָרבענע אידן, באַזאָרגן דעם קבר מיט א אידישער אויפשריפט, אויפשטעלן שיינען פאַר עגונות. פאַר די פינף וואָכן זיינען אין שפּיטאָל געשטאָרבן פינף אידן.

דאָס רוב פליטים האָבן דורכגעמאַכט פלעק־טיפוס, בויך־טיפוס, אָדער זיינען געווען קראַנק אויף דיזע נטעריע, מאַלאַריע, און געלזוכט. אלע קינדער האָבן קראַנקע אויגן. די קינדער און יתומים זיינען צווישן צוויי און פופצן יאָר און ווילן פאָרן קיין ארץ ישראל, תאו זיי האָבן – ווי זיי זאָגן צו די פוילישע קינדער – "אן אייגענע רעגירונג".

<u>די צווייטע עוואַקואַציעס פון רוסלאַנד</u>

די ביידע עוואַקואַציעס פון פוילישע פליטים האָבן ארומגענומען, דער עיקר, מיליטער לייט און זייערע קרובים. בנוגע די צאָל אידן אין פוילישן מיליטער איז לפי ערך געווען א קליינע, איז לכתחלה געווען קלאָר, אז די צאָל עוואַקוירטע אידן וועט נישט ענטשפּרעכן זייער צאָל און גרויסער פּראָפּאָרץ צווישן די פליטים. די דאָזיקע צאָל איז אָבער נאָך מער פאַרקלענערט געוואָרן, ווייל מען האָט אָנגעהויבן פאָדערן בכלל פאַפּירן און דאָקומענטן, ווי אויך אָנווענדן לגבי די אידן דעם פּרינציפּ פון דער "ענגער"* משפחה, ד.ה. די נאָענסטע קרובים. די רעגיסטראַציע גופא איז געלעגן אין די הענט פון אָפיצערן, צווישן וועלכע עס הערשט אַנטיסעמיטיזם.

רודנצקי חזרט איבער דעם געדאַנק פון דאָבקינען, אז א גרויסע שטערונג איז געווען די טענה מצד די פּאָלאַכן אז דער סאָוועטישער אינערן־קאָמיסאַריאַט דערלויבט נישט אידן ארויסצופאָרן. די פוילישע אַמטן האָבן דעריבער אָנגעהויבן פאָדערן ביי די אידן, צוריקצוציען די נעמען אין עוואַקואַציע־באַשטעטיקונגען.

אין אייניקע שטעט האָט מען די אידן געשטראָכן פון די רשימות, אין אנדערע ־ צוגענומען ביי זיי די נומערן. די פארצווייפלונג צווישן די אידן איז געווען זייער גרויס, ווײַרום פיל האָבן אלץ פארקויפט, האָבן פארלאָזן די שטעלעס און די שטענדיקע וואוין־ערטער און זיך קאָנצענטרירט אין די פונקטן וואו עס געפינט זיך דאָס פוילישע מיליטער.

<u>די אידישע עוואקואציע ווערט געשטערט הויפטזעכלאך דורך די פּאָלאַמן</u>

בעת די אונטערהאנדלונגען מיט די פּאַרשטייער פון סאָוועטישן אינערן־קאָמיסאריאט האָט זיך אָבער ארויסגעוויזן, אז זיי מאכן ניט קיין שום שטערונגען פאר דער עוואקואציע פון אידן און באשטעטיקן גלאָבאל אלע ליסטעס וואס דער פוילישער צד שטעלט צו. די פּאָלאַמן האָבן זיך אָבער געהאלטן ביי זייער שטאנדפונקט, ווארפנדיק בסדר די שולד אויף דערם סאָוועטן־מאכט. די פארצווייפלטע אידן האָבן געסוזט דראָהען, אז זיי וועלן נישט לאָזן אָפגיין די צוגן, אז זיי וועלן זיך ווארפן אונטער די רעדער.

אין ווראָסקאיא, צום ביישפּיל, האָבן די אידן געמאָלדן דעם רוסישן פּאָרשטייער, קאַפּיטאַן אלעקסאנדראָוויטש, אז דער פוילישער גענעראל אנדערס האלט, אז לויטן פויליש־סאָוועטישן אָפּמאך, דארפן די אידישע פליטים פארבלייבן אין רוסלאנד און טאָרן נישט ווערן עוואקואירט. אויף דעם האָט אלעקסאנדראָוויטש געענטפערט; "זאָל גענעראל אנדערס נישט מאכן זיך נאריש." ווען די פּאָלאַקן האָבן אויך ווייטער געמאַכט שוועריקייטן, האָט אלעקס אנדראָוויטש דערקלערט, אז פאר יעדן אידן וועט ער ארויסווארפן פון עוואקואציע־טראנספּאָרט א פּאָלאַק. די אידן האָבן דאן אליין צונויפגעשטעלט א ליסטע פון זייערע פליטים און אזוי ארום זיינען 120 מאן אָפּגעפאָרן מיטן צוג.

אין יאָנגיאַל, וואו עס האָט זיך געפונען דער הויפּטשטאב פון דער פוילישער ארמיי, בראָש, מיט גען. אנדערס, האָט דער פּאָרשטייער פון דער פוילישער אמבאסאדע אינזוש. יעניש געהאָלפן די אידן. ✗ דאגעגן האָבן די פוילישע מיליטער לייט בסדר געשטערט. עס איז געקומען צו דעם, אז א אידישע דעלעגאציע איז אוועק צום רוסישן פּאָרשטייער, גען. זשוקאָוו, וועלכער האָט דערקלערט, אז עס איז אמת אז צווישן רוסלאנד און פוילן עקזיסטירט סכּסוך וועגן די "קרעסן" (די מזרחדיקע לאנד־געביטן פון פוילן) אָבער די רוסן קאָנטראָלירן נישט די בירגערשאפט פון די רעגיסטרירטע פליטים און באשטעטיקן די ליסטעס ווי כען גיט זיי אָן.

זשוקאָוו האָט אין דער אָנוועזנהייט פון די אידן דערקלערט דעם פוילישן פּאָרשטייער, גען. שישקאָ־באָגוש, אז פאר די רוסן איז אלציינס, צי עס פאָרט ✗ יידן, פּאָלאַקן אדער

ראבינאָוויטש. כאראקטעריסטיש איז, אז ווען דער פּוילישער פאָרשטייער האָט אָנגעהויבן, אז דער פּויליש־סאָוועטישער אָפּמאַך זעט פאָר, אז די נאַציאָנאַלע מינדערהייטן פון דער צווייטער זייט בוג און סאַן האָבן נישט, לויט דער סאָוועטישער אינטערפּרעטאַציע, קיין פּוילישע בירגערשאַפט,־ האָט זשוקאָוו פעסטגעשטעלט, אז אין פּראָטאָקאָל וועגן עוואַקואַציע, וואו עס רעדט זיך וועגן עוואַקואירן מיליטער לייט, ווערט גאָרנישט געזאָגט וועגן די מינדערהייטן. אין רעזולטאַט, זענען טאַקע פון יאַנגעאַל אָבגעפאָרן מערער אידן און זייער צאָל האָט באטראָפן 400. דער אינזש. יעניש האָט אויך ארויסגעגעבן דער דע רמאַנסער דעלעגאַציע א בריוו מיט דער באַ־שטעטיקונג פון דער בירגערשאַפט פון 557 אידן, דערקלערנדיק אָבער, אז זיי קענען נישט פאָרן אויפן חשבון פון קאָנטינגענט. דאן האָט זשוקאָוו ווידער ערקלערט, אז אויב די דערמאָנטע גדופע וועט האָבן פּוילישע פּעסער און אדיינפאָר וויזעס, וועט ער זיי תיכף געבן ארויספאָר וויזעס.

<u>די חלוקי־דעות צווישן דער פּוילישער מיליטערישער און ציווילער מאַכט בנוגע דער עוואַקואַציע פון אידן.־ דאָס אָפּמאַך אַנטיסעמיטיזם אין פּוילישע</u>

אויך רודניצקי האָט זיך געטראָפן מיט פּראָפ. קאָט, ביי וועמען ער האָט פּראָטעסטירט געגן דער קליינער צאָל עוואַקואירטע אידן פון רוסלאַנד (עס זיינען דאַן געווען בלויז 500 אידן אויף דער אלגעמיינער צאָל פון 10,000 עוואַקואירטע פּליטים). קאָט האָט, ווי געוויינליך, געוואָרפן די שולד אויף די סאָוועטן, אָבער ווען רודניצקי האָט אָנגעוויזן אויפן אנטאַגאָניזם צווישן דער פּוילישער אמבאַסאַדע און דעם שטאַב, האָט קאָט געפּרואווט שיצן אנדערסן פון דער שולד פון אנטי־סעמיטיזם, דערקלערנדיק אז די מענשן ארום אים זיינען אנטי־סעמיטיש געשטימט. רודניצקי האלט אָבער, אז אויפן סמך פון די ידיעות וואָס ער האָט באקומען פון אָנגעקומענע פון רוסלאַנד, קאָן מען פעסטשטעלן, אז אנדערס, דער הויפּט אָנפירער פון פּוילישן מיליטער אין רוסלאַנד, איז טראָץ זיין עלאַסטישקייט און גוטע מאַניערן, אַן אנטי־סעמיט. אויף פאַרזאַמלונגען אין שטאַב זאָל ער האָבן אָפן ארויסגעטראָטן פאַר אנטי־סעמיטיזם, דערמאָנענדיק די צוהערער, אז פאַר יעדן ארויסגעפירטן אידן לאָזט מען איבער אין רוסלאַנד א פּאָלאַק און אז די אידן זענען קעגנער פון פּוילן. אנדערס האָט עס פאַראָרדנט צו האַלטן זיך ביי דער עוואַקואַציע שטרענג ביים אָפּמאַך מיט די סאָוועטן, דראָהענדיק, אז אין קעגנפאַל וועלן די לעצטע בלומרשט אָפּשטעלן די עוואַקואַציע.

אָט די דאָזיקע פאַראָרדנונג האָבן די איבעריקע פּוילישע בעאַמטע דורכגעפירט מיט פאַרגעניגן, אנטוענדיק די אידן שפּיגל דמים. די פּוילישע זשאַנדאַרמעריע האָט געוואָרפן אידן פון צוגן, די זשאַנדאַרמען האָבן געשלאָגן חלוצים און

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

סתם אידן, געזידלט און באליידיקט אידישע פליטים. אין קראסנאוואדסק (דעם פארט אויפן קאספישן ים פון וואנען די פליטים פארן אפ קיין פערסיע) זענען אידן געשפרונגען אין ים, ווייל מען האט זיי נישט געוואלט ארויפלאזן אויף די שיפן. דערביי זענען אייניקע דערטרונקען געווארן. צוליב דער זעלבער אנטי־סעמיטישער איינשטעלונג, זענען א גרויסע צאל אידן נישט אראפ־געלאזן געווארן פון די שיפן אין פעהלעווי און מען האט זיי איבערגעגעבן אין די הענט פון די רוסן אויף אפשיקן צוריק קיין רוסלאנד.

דערוויסנדיק זיך וועגן די אלע פאקטן, האט רודניצקי געדראהט די פוילישע פארשטייער צו דעפעשירן וועגן דעם קיין ירושלים, לאנדאן, און ניו יארק. די פאלאקן האבן זיך דאן געפרואוט פארענטפערן, אז דאס האבן געטאן די רוסן פון אייגענעם ווילן. דאס איז אבער א שקר מוחלט, גיט צו רודניצקי, ווייל ווען די רוסן האבן 36 כלומרשט אומלעגאלע אידן אראפגעלאזן אין פעהלעווי אויפן ברעג, האבן דוקא די פאלאקן זיי ארעסטירט און זיי געפינען זיך אין פוילישן ארעסט. א

<u>וויפיל אידן זיינען פאראן אין פוילישן מיליטער?</u>

אויף די צירקא 40,000 פוילישע זעלנער אין רוסלאנד, באטרעפט די צאל אידן 3,000, ד.ה. קנאפע 8 פראצענט. ביים אריינטרעטן אין מיליטער, זיינען די פוילישע אידן אויסגעשטאנען כל ערליי באליידיגונגען. מען האט דיסקוואליפיצירט מענטשן מיט פולער פוילישער בירגערשאפט, מען האט נישט אנגענומען געזונטע און יונגע פליטים, מען האט צוגענומען די סונדירן ביי פיל, וואס זיינען שוין געווען אין מיליטער. דער אנטיסעמיטיזם אין מיליטער, שרייבט רודניצקי, איז א געוואלדיקער. צענדליקער אפיצערן און הונדערטער זעלנער האבן זיך צו אים געווענדעט, מען זאל זיי אריבערפירן אין אידישן מיליטער אין ארץ ישראל.

<u>דער שווערער מצב פון די אידישע פליטים אין רוסלאנד</u>

אויך רודניצקי באשטעטיקט אז די לאגע פון די אידישע פליטים אין רוסלאנד איז א קאטאסטראפע. די צאל געשטארבענע פון הונגער, טיפוס, דיזענטעריע און אנדערע קראנקהייטן גיט רודניצקי אן אויף 30 פראצענט. די אידישע פליטים קאנצענטרירן זיך אין שטעט, סרוב אן ארבעט, די פוילישע שטיצע דערגרייכט צו זיי גאנץ קנאפ, אפשר 10 פראצענט אידן באקומען עפעס פון דער פוילישער "אפיעקע". רודניצקי ברענגט דערביי דעם אינטערעסאנטן פאקט, אז בעת די אידן האבן נישט געהאט קיין מצות אויף פסח, האבן די פוילישע יתומים געבראכט מיט זיך מאנישעוויץ מצות קיין פעהלעווי.

<u>די פארשלאגן פון רודניצקין</u>

רודניצקי שרייבט צום סוף, אז זיין מיינונג איז, אז מען טאר נישט איבעררייסן די מיטארבעט מיט דער פוילישע רעגירונג און אירע פארשטייער. גלייכצייטיק דארף מען אבער אנשארפסטן פראטעסטירן קעגן דעם, וואס עס איז פארגעקומען בײַ דער צווייטער עוואקואציע און פאדערן צו באשטראפן די שולדיקע. בנוגע דער דריטער עוואקואציע, דארף מען אידן פאדערן א געהעריקע פראפארן, ד.ה. 40 פראצענט.

אויב די סאוועטן וועלן דערלויבן א ווייטערדיקע רעקרוטירונג פאון פוילישן מיליטער צווישן די פליטים, דארף מען פאדערן פון דער פוילישער רעגירונג אלע נויטיקע גאראנטיעס אז זיי וועלן נישט געשטראפט ווערן [illegible] בנוגע אידן. צוגלייך דארף מען פאדערן פון דער סאוועטן־רעגירונג אז פליטים וואס זיינען געבוירן אין עטנאגראפישן פוילן אדער וואס האבן דארטן שטענדיק געוואוינט, זאלן אנערקענט ווערן אלס פוילישע בירגער. צו דעם צוועק דארף מען אנקניפן באציאונגען מיט דער סאוועטישער מאכט דירעקט, אדער דורך מאיסקי און ליטווינאוו. "עס הוט זיך עפעס געענדערט אין דער באציאונג צו אונז", – שרייבט רודניצקי. [illegible], אז מען דארף באוועגן די ענגלענדער און אמעריקאנער, אז די סאוועטן־רעגירונג זאל דערלויבן א ריין <u>אידישע</u> רעקרוטירונג צווישן די פליטים פארן אידישן מיליטער אין ארץ ישראל, און אז די מאביליזירטע אידן זאלן האבן דאס רעכט צו עוואקוירן זייערע משפחות.

צום סוף ווייזט אן רודניצקי, אז מען דארף געפינען א וועג אויף צושטעלן די אידן שפייז און בגדים קיין רוסלאנד. די פוילישע "אפיעקעס" פון די שטעט ווערן יעצט אגב אנגעפירט דורך אידן, ווייל די פאלאקן זיינען אפגעפארן.

<u>הרב נוראק אין טאשקענט</u>

רודניצקי שרייבט אויך, אז אין טאשקענט געפינט זיך יעצט הרב נוראק, וועלכער איז באפרייט געווארן פון דער תפיסה. דער אויבן־דערמאנטער אידישער דעלעגאציע האט ער דערקלערט, אז מען האט אים צוגעזאגט ארויסשיקן קיין אמעריקע. די דעלעגאציע מיינט אז די שטעלונג פון גענ. זשוקאוו איז געווען א רעזולטאט פון נוראקס ווירקונג. נוראק האט באזוכט א פאר מאל דער באקאנטער אידישער ארטיסט, מיכאעלים, וועלכער איז פארזיצער פון דער אידישער אנטי־פאשיסטישער ליגע. נוראק זאל האבן געוואלט דעפעשירן צו סטיפען ווייז, האט מען אים דערקלערט, אז עס איז נישט נויטיק, ווייל ליטווינאוו איז שוין בענוגע אינ־פארמירט וועגן אלץ און אויף אזא אופן וועט אויך ווייז אינפארמירט ווערן וועגן דער לאגע פון די פליטים.

- - - - - - - - - - - -

די שווערע לאגע פון די יידישע פליטים פון פוילן און רוסלאנד
און די פראגע וועגן עוואקואציע קיין פערסיע.

די עקזעקוטיווע פון יידישן וועלטקאָנגרעס האָט באַקומען א ריי וויכטיקע מאטעריאלן וועגן דער לאגע פון די אידישע פליטים פון פוילן אין רוסלאנד און וועגן דער עוואקואציע פון די דאָזיקע פליטים קיין פערסיע. די מאטעריאלן זיינען צוגעשיקט געוואָרן דעם קאָנגרעס דורכן לייטער פון דער עליה אָפּטיילונג פון דער אידישער אגענץ אין ירושלים, ה, אליהו דאָבקין, וועלכער האָט, אלס שליח פון דער אגענץ פאַרבראַכט א געוויסע צייט אין טעהעראַן, וואו ער האָט זיך באַקאַנט מיט דער לאגע פון די אידישע פליטים, וואָס זיינען עוואַקואירט געוואָרן אהין פון רוסלאנד.
ה, דאָבקין האָט צוזאַמענגעשטעלט זיין באריכט וועגן דער לאגע פון די פליטים אין רוסלאנד אויפן סמך פון געשפרעכן וואָס ער האָט געהאַט מיט א ריי פליטים, וועלכע זיינען אנגעקומען קיין טעהעראַן פון רוסלאנד, ווי אויך מיט פאָרשטייער פון דער פוילישער רעגירונג דערונטער מיטן גענ. פוילישן אמבאַסאַדאָר אין קויבישעוו, פראָפ. סאָט. קאָט, וועלכער געפינט זיך יעצט אין טעהעראַן.

וויטערדיקע מאטעריאלן וועגן דער לאגע אין רוסלאנד און אין פערסיע האָט דער קאָנגרעס באַקומען פון דעם באַקאַנטן ציוניסטישן טוער און געוועזענעם מיטגליד פונם שטאָט־ראַט אין ווילנע, אליהו רודניצקי, וועלכער איז געווען אליין א פליט אין רוסלאנד און געפינט זיך יעצט אין פערסיע, וואו ער האָט לעצטנס אנגעפירט מיט דער הילפס־ארבעט אין פּעהלעווי, ביים אויפנעמען די אידישע פליטים פון רוסלאנד, וואָס קומען אָן קיין פערסיע.

<u>וויפיל אידישע פליטים פון פוילן געפינען זיך אין רוסלאנד?</u>

ה, דאָבקין ווייזט אָן אין זיין באריכט, אז די ריכטיקע צאָל אידישע פליטים פון פוילן, וואָס געפינען זיך אין רוסלאנד איז אוממעגלאך פעסטצושטעלן. דער קלאנג אז זייער צאָל טרעפט אָן א מיליאָן, איז אומבאגרינדעט. אין די פוילישע קאָנסולאטן אין סאָוועטן זענען רעגיסטרירט געוואָרן 140,000 אידן, וועלכע שטעלן מיט זיך פאָר אומגעפער א דריטל פון אלע פוילישע בירגער, וואָס זענען באפרייט געוואָרן פון די ארבעטס־לאגערן. ווייל זיי זענען פארשפרייט איבער דער גאנצער ברייט און

לענג פון רוסלאנד פון 200 ביז 350 טויזנט אידישע פליטים, וועלכע צעפאלן זיך אין דריי קאטעגאריעס:

1- פליטים, וואס געפינען זיך אין ווייטע פונקטן, צום טייל אין די סונדרעס פון צפון-סיביר, וואו זיי דינען באטעפטיקט ביים האקן האלץ און אנדערע שווערע ארבעטן און מיט וועלכע עס איז שווער צו קומען אין א קאנטאקט. זייער צאל ווערט אפגעשאצט אויף פון 60 ביז 150 טויזנט. א גרויסע צאל פון זיי געפינט זיך אין אזעלכע געביטן, וואס זענען צוליב קריגס-פארזיכטיקייט בכלל געשלאסן פאר פרעסדע.

2- פליטים, מאבילעזירטע אין דער רויטער ארמיי. מען האלט אז די מערהייט אין די מיליטערישע ארבעטס-דיוויזיעס זיינען אוקריינער און פוילישע אידן, ווייל פאלאקן זיינען אהין נישט גענומען געווארן. מען שאצט די צאל פון די ראזיקע פליטים אויף 100 טויזנט. ה, דאבקין האט צופעליק באקומען א בריוו פון 18 יוגענטלעכע פון אזא דיוויזיע אין אסטראכאן מיט אין ביטע: "ראטעוועט אונז!"

3- פליטים, וואס האבן אנגענומען די רוסישע בירגערשאפט.

דער געוו. פוילישער אמבאסאדאר אין קויבישעוו, פראפ. קאט, האלט אז אין אלע דריי קאטעגאריעס זיינען דא 200,000 אידן, ער שליסט אבער נישט אויס די מעגלאכקייט פון 350,000, אלענפאלס קאן מען זיכער זאגן, אז די צאל אידישע פליטים אין רוסלאנד שטייגט נישט אריבער א האלבן מיליאן.

<u>אידישע פליטים פון אנדערע לענדער</u>

פון ליטע, לעטלאנד, בעסאראביע, בוקאווינע (ווייס-רוסלאנד און אוקראינע)- געפינען זיך דער עיקר אין קאזאכסטאן און דרום-מזרח קאווקאז. זיי ווערן באטראכט אלס סאוועטישע בירגער און מיט זיי פארנעמט זיך נישט קיינער.

<u>די גרויסע שטערבלאכקייט צווישן די פליטים</u>

וועגן דער שטערבלאכקייט צווישן די פליטים זיינען פאראן כל-ערליי קלאנגען. לויט פוילישע קוועלן, זיינען אין פאריקן יאר געשטארבן 22-28 פראצענט פליטים. דאבקין אליין האט באזוכט די פליטים-לאגערן אין טעהעראן מיט 12,000 אינוואוינער, דערונטער 800 אידן און האט געזען מענטשן מיט מיניטפזן קראנקהייטן, מענטשן וואס ליידן נאך עד-היום פון שקארבוט, 13-14 יאריקע אינגלאך, וואס זעען אויס ווי קליינע קינדער,א.א.וו. זיי אלע האבן דורכגעמאכט שווערע קראנקהייטן, וועלכע זיינען דורך פיל פליטים נישט איבערגעטראגן געווארן.

<u>די שווערע לאגע פון די אידישע פליטים אין רוסלאנד</u>

אין פאראורזאכט געווארן דורך פאָלגענדע סבות:

1)די אינדוסטריען אין טורקעסטאן זענען אויסגערעכנט געווארן אויף פרידנס־צייט און דער קריג האט דערשט אריינגעבראכט אומארדנונג אין ווירטשאפטליכן לעבן.דער רעזולטאט איז הונגער און דלות, וועלכע רירן אן חוץ־כל די פליטים.

2)נישט־סאוועטישע בירגער זענען אויסגעשלאסן פון בעסער באצאָלטע ארבעטן.בנוגע באשעפטיקונג ווערן פליטים בכלל באטראכט ווי פרעמדע.

3) די יידישע פליטים, אלס שטאָטישער עלעמענט, געהערן נישט צו די "קאָלכאָזן" (קאָלעקטיווע פארמס). סיי אויסנאם פון א פּאר הונדערט חלוצים, זענען די פליטים פארבליבן אין די שטעט, וואו זיי קאָנען נישט געפינען קיין ארבעט, ווייל אהין זיינען אנגעקומען מיליאנען פליטים פון רוסלאנד גופא, וועלכע האבן פארצוג ביים באקומען ארבעט לגבי די פליטים.

4) די סיטואציע אין רוסלאנד איז בכלל אזא, אז קיינער קאָן נישט אויסקומען בלויז פון זיין [illegible]. די הכנסות דארפן פארגרעסערט ווערן דורך זייטיקע פארדינסטן, וואס זענען צוטריטלאך פאר סאָוועטישע בירגער אבער געשלאָסן פאר פרעמדע.

לכתחילה האבן פיל פליטים זיך אויסגעהאלטן אין א גרויסער מאס פון פארקויפן זייערע זאכן. אבער דער דאָזיקער קוואל פון הכנסה איז שוין פולשטענדיק אויסגעשעפּט. חוץ דעם באשולדיקט מען די דאָזיקע מענטשן, אז זיי לעבן פון ספעקולאציאָן מען פארפאָלגט זיי צוליב דעם.

אין שייכות מיט דעם דארף אָנגעוויזן ווערן אז די פארביטערונג צווישן די פליטים איז גרויס ווארום זיי האבן דערווארט אז רוסלאנד וועט פאר זיי זיין אמקום מקלט, אָבער אנשטאט דעם האט מען זיי געצוואונגען צו צוואנגס־ארבעט, פיל זיינען דערביי פארשיקט געווארן אין ווייטער ערטער און זיינען צעשיידט געווארן פון זייערע משפחות און באקאנטע. א טייל איז אפילו פארשפארט געווארן אין תפיסות.

<u>טויט פון באקאנטע אידישע טוער אין רוסלאנד</u>

דורך זייטיקע וועגן איז אָנגעקומען די ידיעה, אז דער באקאנטער אידישער כלל־טוער און מיטגליד פון ווילנער שטאָט־ראט, יוסף טשערניכאָוו, איז דערהרגט געווארן אויפן וועג צום דעפּארטאציע־פונקט. פראָפ. שאר איז געשטאָרבן אין א קאָנצענטראציע לאגער און דער באקאנטער ציוניסטישער טוער און זשורנאליסט, דר. יהושע גאָטליב, איז געשטאָרבן אין תפיסה. דער געוועזענער סיים דעפּוטאט, דר. זאָמערשטיין, איז באפרייט געווארן און ליגט קראנק אין באלאָשאָוו.

ראַבקין באמערקט דערביי, אז ער שרעקט זיך ביים געדאנק וואָס פאר א בילד

עס וועט זיך ענטפלעקן נאכן קריג, ווען עס וועט זיך אויפהייבן דער פארהאנג צווישן אונז און די אידן אין גלות.״

<u>די פליטים וואס זיינען אנגעקומען קיין פערסיע</u> קאנען צעטיילט ווערן אין דריי גרופן:

1) פולשטענדיק דעמאראליזירטע מענשן, וואס האבן פארלוירן דעם גלויבן אין אלץ און זיינען גרייט אויף אלץ, אויף גנבה, גזלה, און אלע פארברעכנס. זיי זיינען פארלוירן נישט נאר פאר ארץ ישראל, נאר פאר דער וועלט בכלל. ״אונזער איינציקע טרייסט איז, וואס זיי זיינען א קליינע מיעוט״.

2) מענשן, וואס זיינען פון די צרות ארויס שטארקער. אויף די זיצונגען פון דער קאמיסיע פאר סערטיפיקאטן פאר ארץ ישראל האט מען געקאנט זען וואונדערלאכע מוסטערן פון אזעלכע מענשן. זיי וועלן אבסארבירט ווערן אין ארץ ישראל און וועלן זיין א געווינס פארן לאנד.

3) דאס רוב פליטים, וועלכער איז ארויס פון רוסלאנד מיט א צעבראכענעם לעבן און א צעבראכענעם גייסט. זיי האבן נישט קיין האפנונגען און זיינען שרעקלאך פארצווייפלט. הגם זיי זיינען נישט קוואליפיצירט פאר סערטיפיקאטן, מיינט אבער דאבקין, אז עס איז די פליכט צו ברענגען זיי קיין ארץ ישראל, וואו מען וועט זיי קענען ראטעווען. ס׳איז העכסט ווארשיינלאך, אז דער דאזיקער טיפ פליטים וועט בילדן דעם רוב פון די אידן, וואס וועלן איבערלעבן די קאטאסטראפע וואס האט געטראפן דעם גלות. — דאס פראבלעם איז: צי מאנען מיר מצליח זיין אין ראטעווען די דאזיקע צעבראכענע מענשן. די פראגע מוז שטודירט ווערן גרינדליך, כדי צו קענען דערליידיקן זי אין דער גאנצער ברייט ווען עס וועלן ענטשטיין די געהעריקע מעגלאכקייטן.

<u>די שטערונגען ביים עוואקואירן די אידישע פליטים פון רוסלאנד</u>

די ערשטע פראגע, וואס אנטשטייט ביים עוואקואירן פון רוסלאנד די אידישע פליטים, איז,— וואס זענען די פליטים: בירגער פון פוילן, צי פון ראטן־פארבאנד? [illegible]

דער געה. פוילישער אמבאסאדאר אין קויבישעוו, פראם, קאט, האט זיך געקלאגט פאר דאבקינען, אז די פויליש־אידישע פליטים זיינען פארלאזן געווארן אין זייער קריטישסטן מאמענט, ווען עס איז פאראן די סכנה אז זיי זאלן דערקלערט ווערן סאר סאוועטישע בירגער. דאבקין [illegible] הט באזוכט דעם אמעריקאנער אמבאסאדאר אין טעהעראן (א איר), בעטנדיק זיין הילף אין פארזיכערן די אינטערעסן פון מאשינגטאן ביי דער סאוועטן רעגירונג. אז אידן זאלן איינגעשלאסן ווערן אין דער עוואקואציע פון די פוילישע פליטים פון רוסלאנד. דער אמבאסאדאר האט

אבער ארויסגעוויזן לכתחלה אן אומטרוי צו די אינפארמאציעס פון די פוילישע קוועלן, דערקלערנדיק, אז זיי קאנען נישט דינען אלס גענוגנדער באזע פאר זיין איינטערווענירן אין וואשינגטאן. אויף דער ווענדונג פון דאבקינען, האט קאם דאן צוגעשטעלט די קארעספאנדענץ צווישן דער פוילישער רעגירונג און דער סאוועטישן אויסערן־קאמיסאריאט בנוגע דער בירגערשאפט פון דער באפעלקערונג פון מזרח־פוילן, וועלכע האט ביזן אויסברוך פון דייטש־רוסישן קריג זיך געפונען אונטער רוסישער הערשאפט. פון דער קארעספאנדענץ איז צו זען אז די סאוועטישע מאכט שטייט אויפן שטאנדפונקט, אז אלע איינוואוינער פון מזרח־פוילן, מיטן אויסנאם פון די פאלאקן, זענען סאוועטישע בירגער. די סאוועטישע רעגירונג ווארפט אויך אפ די פוילישע טענה, אז דאס איז קעגן די האאגער באשטימונגען פון 1907, לויט וועלכע די אקופאציע מאכט האט נישט קיין רעכט ארויסגעבן נייע געזעצן וועגן די איינוואוינער פון די אקופירטע טעריטאריעס, איידער עס איז געשלאסן געווארן שלום און עס זענען פעסטגעשטעלט געווארן ענדגילטיק די גרעניצן. די סאוועטישע רעגירונג האלט, אז דער דערמאנטער געביט איז אנגעשלאסן געווארן צום ראטן־פארבאנד אויפן סמך פון פלעביסציט פון 1טן נאוועמבער, 1939, און די האאגער באשטימונגען זיינען אויף אים דעריבער נישט חל.

וואס שייך די פוילישע פליטים פון עטנאגראפישן פוילן, האלט די סאוועטן־רעגירונג אז מיטן מאמענט, וואס זיי האבן זיך געפונען אויף דער טעריטאריע פון מערב ווייס־רוסלאנד און מערב־אוקראינע, זיינען זיי אויטאמאטיש געווארן סאוועטישע בירגער. דעריבער ווערן מאסע נישט באפרייט אזעלכע פערזאנען. ווי וויקטאר אלטער, עהרליך, הרב טריסטמאן, וואגמאן, א.אנד., הגם זיי זיינען געבוירן געווארן אין עטנאגראפישן פוילן.

<u>דיסקרימינאציעס קעגן אידן</u>

פון דער דאזיקער אלגעמיינער שטעלונג פון דער סאוועטן־רעגירונג זענען ארויסגעקומען א ריי דיסקרימינאציעס בנוגע די אידישע פליטים פון פוילן:

1) עס ווערט באהויפטעט מצד די פאלאקן, אז די ראטן־רעגירונג זאל האבן אינסטרואירט די פוילישע מיליטערישע פארשטייער נישט צו מאביליזירן אידן אין פוילישן מיליטער. (דאבקין גיט אבער צו, אז ער האט קיינמאל נישט געזען אזא פארארדענונג).

2) דער פוילישער אמבאסאדע אין קויבישעוו איז פארבאטן געווארן צו אינטערווענירן וועגן באפרייען פון תפיסות אדער קאנצענטראציע־לאגערן פוילישע אידן.

3) די פוילישע מאכט ארגאנען טארן נישט ארויסגעבן קיין פאספארטן אן דער סאנקציע פון סאוועטישן אויסערן־קאמיסאריאט. די אפליקאנטן דארפן צושטעלן זייערע נעמען, די נעמען פון זייערע עלטערן, זייער רעליגיע, נאציאנאליטעט. א.א.וו. די פאלאקן באטראכטן עס, אלס כוונה צו לייקענען די בירגערשאפט פון אידן און אוקראינער און האבן פראטעסטירט קעגן דער פאלאריזאציע פון דער סאוועטן־מאכט. די דיסקוסיע וועגן דעם צווישן די סאוועטישע און פוילישע פארשטייער האט זיך געענדיקט מיטן ארעסט פון פוילישע קאנסולן אין רוסלאנד.

4) געוויסן פאלן, ווען די רעקאמענדאציעס פון דער פוילישער אמבאסאדע וועגן באשטימען אידן אלס וויצע־קאנסול, זענען דורך דער סאוועטן מאכט נישט געווארן באריקזיכטיקט, מיט דער טענה אז אידן זיינען סאוועטישע בירגער.

5) געוויסן אויך פאלן, ווען די סאוועטישע מאכט האט געמאכט שוועריקייטן ביים טראנספארטירן אידישע קינדער צווישן פוילישע יתומים, וואס זיינען אריבערגעפירט געווארן קיין אינדיע.

<u>די פאלאקן ווילן נישט עוואקואירן די אידישע פליטים פון רוסלאנד</u>

הגם עס איז אמת, אז די שטעלונג פון די סאוועטיש־אפיציעלע קרייזן איז אז פוילישע אידן זיינען סאוועטישע בירגער, מיינט אבער דאבקין, אז די גרעסטע שטערונג ביים עוואקואירן די פויליש־אידישע פליטים פון רוסלאנד איז סוף כל סוף דער אנטיסעמיטיזם, וועלכער הערשט באזונדערס שטארק אין די אנפירנדע קרייזן פון פוילישן מיליטער אין רוסלאנד, וועלכע פירן אן מיט דער עוואקואציע. דאבקין ווייזט דערביי אן, אז דער דעקרעט וועגן אנערקענען די פוילישע אידן אלס סאוועטישע בירגער איז נאך נישט אריין אין קראפט און אין א גרויסע צאל פלעצער, וואו די פליטים געפינען זיך, איז די ארטיקע מאכט לגמרי נישט אינפארמירט וועגן דער שטעלונג פון דער סאוועטישער מאכט. דאס האט געבראכט צו דעם, אז, צום ביישפיל, אין טורקעסטאן האט די מאכט נישט נאר דערלויבט, נאר אפילו געפאדערט צו עוואקואירן די פוילישע אידן צוזאמען מיט אנדערע פוילישע פליטים. עס זענען געווען פאלן, ווען די מאכט פארשטייער האבן אפילו מיט גוואלד אריינגעשטופט אידן אין די עוואקואציע־צוגן. מיט דעם דערקלערט זיך אויך דער פאקט וואס אין דער ערשטער גרופע פון עוואקואירטע 50,000 פוילישע בירגער זענען געווען 2,500 יידן (דערנאנטער 1800 זעלנער). עס איז בלי ספק, שרייבט מיסטער דאבקין, אז ווען די פאלאקן וואלטן עס געוואונטשן, וואלט די צאל אידן געקאנט זיין פיל גרעסער, אבער די פאלאקן ווילן עס נישט. אין די פוילישע מיליטערישע קרייזן

אין רוסלאנד הערשט א בלוטדורשטיקער אנטי־סעמיטיזם. חוץ דער געוויינלאכער טענה וועגן דער פיינדלאבקייט פון די אידן לגבי פוילן, קומט יעצט צו די נייע טענה, אז אידישע קאמוניסטן האבן געפיינט פוילן. אידישע זעלנער און בעאמטע פון דער פוילישער ארמיי באקלאגן זיך, אז עס איז פאר זיי צוטעגלאך צו אטעמען פריי. די שטעלונג צווישן די פוילן איז, אז אויב עס איז טעגלאך צו ראטעווען מענטשן פון הונגער, קעלט און טויט, דארפן געראטעוועט ווערן בלויז פוילן, אבער נישט אידן.

פראפ. קאט, דער פיראזישע טוער דעם איינפלוס, וואס די אנטי־סעמיטישע פארטייען, "אזאן" און "נאדא", איבן אויס אין פוילישן מיליטער. אלס מלובה מאן, פארשטייט קאט, אז עס איז אין אינטערעס פון דער פוילישער רעגירונג צו קעמפן פאר דער בירגערשאפט פון יעדן איד, ווארום דאס איז א קאמף פאר די פוילישע גרענעצן. קאט האט דערביי דערציילט וועגן די חלוקי דעות, וואס זענען פאראן איבער דעם פונקט צווישן די פוילישע מיליטערישע און רעגירונגס־קרייזן. און האט געמוזט מודה זיין, אז חוץ איינע פון זיינע אינטערווענצן אין דער דאזיקער פראגע האט נישט געהאט קיין ווירקונג. פונדעסטוועגן ווארט ער אבער, אז די הויפט שולד אויף דער סאוועטן־מאכט, דערקלערנדיק, אז ווען די עוואקואציע קאמיסיע וואלט נישט געשטערט געווארן אין איר פאלן דורכן סאוועטישן אויסערן־קאמיסאריאט, וואלט זי לייכט געקענט איינשליסן נאך אידן אין די עוואקואציע טראנספארטן.

די מיטלען צו פארגרעסערן די צאל עוואקוירטע אידן

די ערשטע גרופע פוילישע פליטים, וואס זיינען עוואקואירט געווארן פון רוסלאנד, האט ארומגענומען 50,000 מאן. אין דער צווייטער גרופע, וועלכע האט אנגעהויבן ניקומען קיין פערסיע ווען דאבקין איז שוין אפגעפארן פון טעהעראן, זענען געווען 70,000 מאן. חוץ דעם האבן די רוסן ערלויבט צו עוואקואירן 50,000 קינדער.

דאבקין בין איבער אז אין די סאוועטישע קרייזן זענען איניקע בכלל פאר א פולער עוואקואציע פון אלע פוילישע פליטים פון רוסלאנד. אנדערע זאלן זיין פארדאכטע דערלויבן זיי צו פארבלייבן אין לאנד. אויך צווישן די פאלאקן זיינען די מיינונגען געטיילט. איניקע האלטן אז מיט דער עוואקואציע פון דער צווייטער גרופע וועלן אלע מעגלאכקייטן פאר ארויספירן פון רוסלאנד זיין געשלאסן. אנדערע האלטן אבער אז די דאזיקע אויסוואנדערונג איז בלויז אן אנהייב און אז פרייער־שפעטער וועלן פון רוסלאנד עוואקואירט ווערן

אלע פוילישע פליטים.

ביי אזעלכע אומשטענדן, איז די מיינונג פון דאָבקינען, אז מיר דארפן ניט אָפשטעלן אונזער פאָדערונג, אז די פּאָלאַקן זאָלן פארגרעסערן די צאָל אידן צווישן די עוואקואירטע. אויף דער ווענדונג פון דאָבקינען האָט פראָפ. קאָט מסכים געווען:

1) צו אפעלירן צו סיקארסקי וועגן אינסטרואירן די מיליטערישע מאכט אין רוסלאנד אז זי זאָל פארגרעסערן די צאָל אידן אין די עוואקואציע טראנספּאָרטן.

2) אינסטרואירן די פּוילישע מיליטערישע קרייזן, צו איינשליסן אין דער עוואקואציע די פערזאָנען, וואָס געפינען זיך אויף דער ליסטע, וואָס דאָבקין האָט דערלאנגט אין דער פּוילישער אמבאסאדע אין קויבישעוו (א ליסטע פון חלוצים און פירער פון אידישע קהילות אין פּוילן).

3) קאָט אליין האָט זיך געווענדעט וועגן איינשליסן נייע 5,000 אין דעם עוואקואציע פּלאן.

דאָקטאָר דאָבקין האָט זיך אויך משתדל געווען וועגן הילף אין דער דאָזיקער פראגע מצד דעם בריטישן אמבאסאדאָר, קער, אין קויבישעוו און האָט באקומען די פארזיכערונג, אז דער לעצטער וועט אינטערווענירן נאָך אנווייזונגען פון לאָנדאָן. דאָבקין האָט אויך אפּעלירט צו זיינע פריינט אין לאָנדאָן וועגן אונטערשטיצן די אקציע, אָבער קיין תשובה האָט ער נישט ערהאלטן.

<u>בלויז נאָך 4,000 אידן וועט מען עוואקואירן פון רוסלאנד</u>

קאָטס מיינונג איז, אז נאָך די אלע אינטערווענצן וועט מען דערלויבן צו עוואקואירן פון רוסלאנד 2,500 אידישע זעלנער און 1500 ציוילע פּערזאָנען, צוזאמען 4,000 אידישע פּליטים. פארשטייט זיך, אז די דאָזיקע צאָל איז א אומבאדייטנדע, בפרט ווען מען נעמט אין אכט אז אפילו לויט די פּוילישע קוועלן בילדן די אידן א דריטל פון אלע פּליטים און ווי אנדערע האלטן, - אפילו א העלפט.

מען דארף דעריבער פארזעצן די ארבעט און פאָדערן ביי די פּוילישע רעגירונגס-פארשטייער אין ענגלאנד און אמעריקע אז, כל זמן עוואקואציע פון רוסלאנד איז נאָך מעגלאך, זאָלן די עוואקואירטע איינגעשלאָסן ווערן מערער אידן, - הגם מען טאָר נישט ארויסלאָזן פון אויג אויך דעם פאקט, אז דער עיקר-פּונקט פון דער גאנצער פראגע זענען די אונטערהאנדלונגען מיט דער רוסישער רעגירונג, וואָרום אזוי לאנג ווי די פּאָלאַקן קענען זיך פארלאָזן אויף דעם רוסישן פארבאָט, ווי אויף א בארעכטיקונג פארן אויס-שליסן דורך זיי אידן פון די עוואקואציע טראנספּאָרטן, וועט זיין אומעגלאך צו דערגרייכן פיל בלויז דורכן דרוק אויף די פּאָלאַקן. די אונטערהאנדלונגען

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

ביז יעצט האבן געבראכט אז אין ערשטן טראנספארט זענען געווען נאר 4-5 פראצענט אידן און אין צווייטן 6 פראצענט.

<u>מען דארף אונטערהאנדלען דירעקט מיט די סאוועטן</u>

די מיינונג פון דאבקינען איז, אז מען דארף צוטרעטן צו דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט דער סאוועטן רעגירונג וועגן דער עוואקואציע פון די פוילישע אידן פון רוסלאנד, נישט אריינגייענדיק, פארשטייט זיך, אין א דיסקוסיע איבער דער דעליקאטער פראגע פון די גרעניצן צווישן פוילן און רוסלאנד. אונזער מאטיוו דארף זיין, אז היות די פוילישע אידן באטראכטן זיך אלס בירגער פון פוילן און נישט פון רוסלאנד, וועט זייער אנוועזנהייט אין רוסלאנד זיין בלויז א לאסט פאר דער סאוועטן-מאכט. די אידן געניסן נישט פון פיל ארבעטס-רעכט אין לאנד, זיי העלפן נישט מיט צו דער רוסישער קריגס-אקציע, מען דערלויבט זיי נישט אויך אריין אין דער ארמיי. דאקעגן, קענען אבער די פוילישע אידן אויסגענוצט ווערן פאר דער קריגס-ארבעט און פאר א צווייטן פראנט אין אנדערע לענדער, בפרט אין ארץ ישראל. אזא פרעצעדענט איז שוין געווען אין יאר 1941, ווען די סאוועטן-מאכט האט דערלויבט 5,000 אידישע פליטים פון פוילן, וואס האבן זיך געפונען אין ליטע, צו עמיגרירן קיין ארץ ישראל, און די פראגע צי זיי זיינען פוילישע צי רוסישע בירגער איז אפילו גארנישט אויפגעהויבן געווארן.

דאבקין ווייסט דערביי אן, אז לויט באריכטן פון פארשידענע מענטשן פון קואבישעוו און פון ה' ליידענמאן (זון פון געוו. מינ. ...טאס, וועלכער ארבעט אין דער פוילישער אמבאסאדע אין קויבישעוו), זיינען פאראן שאנסן פון דערפאלג פאר אזא איצטע, מיט דער הילף פון אמעריקע און ענגלאנד. מען דארף אויך נעמען אין אכט, דערביי, אז די סאוועטן רעגירונג וועט האבן שוועריקייטן אין באטראכטן די דיסקרימינאציע, וואס זי מאכט צווישן אידישע און פוילישע פליטים צום שאדן פון די אידן. עס איז קלאר, אבער, אז דער שטארקסטער דרוק דארף קומען פון אונזערע פריינט אין ענגלאנד און אמעריקע.

אין שייכות מיט דעם, האט דער אמעריקאנער קאנסול אין טעהעראן איבערגעשיקט לויט דאבקינס ווענדונג, א מעמאראנדום איבער דער פראגע צום סטייט דעפארטמענט. דאבקין איז אבער געקומען צום אויספיר, אז די אקציע דארף געפירט ווערן פון ירושלים און אז פון דארטן דארף מען באווירקן די ציוניסטישע באוועגונג אין לאנדאן און וואשינגטאן צו ווירקן אויף דער דערליידיגונג פון דער פראגע פון די אידישע פליטים אין רוסלאנד, וועלכע איז די וויכטיקסטע פאליטישע פראבלעם **פון ציוניזם פון אונזער צייט."**

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

סען דארף ראטעװען 400,000 אידן
און צוגלייך העלפן דורך די ארץ ישראל

דאבקין װײזט אן, אז עס האנדלט זיך װעגן ראטעװען 400,000 אידן, װאס איז א באדײטנדער פראצענט פון פױלישן אידנטום. פון דער אנדערער זײט דארף מען נעמען אין אכט, אז ארץ ישראל לײדט יעצט פון א שארפן מאנגל אין ארבעטס קרעפטן. עס פעלן מענטשן אין דער אינדוסטרי און מיליטער. מיר האבן נאך 1 1/2 יאר צו דער ענדע פון טערמין פון "װײסן פאפיר" װעגן עליה. מיר האבן נאך רעכט אויף 38,000 סערטיפיקאטן. דאס פױלישע אידנטום אין רוסלאנד איז אפשר דער איינציקער רעזערװאר, פון װעלכן מיר קאנען שעפן עולים אין דער קריגס־צייט, אויב די סאװעטישע מאכט װעט נאר מסכים זײן צו דעם. מיר האבן נישט קיין האפנונג צו ראטעװען אידן פון אנדערע לענדער. דעריבער דארפן מיר װענדן אונזער ענערגיע פאר ראטעװען די פױלישע אידן פון רוסלאנד, בפרט אז: 1) עס איז נישט אויסגעשלאסן, אז די איצטיקע עװאקואציע פון די 70,000 פליטים זאל זײן אן אנהײב פון א גרעסערער עװאקואציע, און 2) אז עס האלטן בײם פארענדיקן די אונטערהאנדלונגען צװישן די פאלאקן און סאװעטן װעגן עװאקואירן 50,000 קינדער.

די־עװאקואציע פון קינדער

פרעז. ראזװעלט האט באשטימט א פאנד פאר עװאקואירן 10,000 פױלישע קינדער קיין דרום אפריקע. די פאלאקן טענהן, אז די דארטיקע מאכט איז מסכים צו געבן װיזעס בלויז פױלישע, אבער נישט אידישע קינדער. צװישן די קינדער, װאס זײנען עװאקואירט געװארן קיין אינדיע, זײנען געװען בלויז 28 אידן. לויט די לעצטע באריכטן (פון סעפטעמבער, 1942), זענען קיין טעהעראן אנגעקומען ארום 500 אידישע קינדער, סרוב יתומים אדער קינדער געשײדטע פון זײערע עלטערן. די קינדער זענען אין עלטער צװישן 3 און 16 יאר. דאבקין האט אפעלירט קיין לאנדאן און װאשינגטאן װעגן שאפן אײנװאנדערונגס־סערטיפיקאטן פאר די דאזיקע קינדער.

ארויספאר־פערמיטן פאר באזיצער פון סערטיפיקאטן

דאבקין באריכטעט װײטער װעגן דער פראגע בנוגע באקומען ארויספאר־פערמיטן פאר פליטים, װאס האבן סערטיפיקאטן קיין ארץ ישראל. עס װײזט זיך ארויס אז דער ענגלישער קאנסול אין קויבישעװ האט געהאט 250 סערטיפיקאטן פאר פליטים, װעלכע זײנען אבער נישט אפגעפאדן, װײל בלויז אין פעריאן האט

באקומען אן ארויספאר־װיזע פון דער סאװעטן־סאבט. די ארץ ישראלער רעגירונג האט זיך דעריבער ענטזאגט צו געבן װײטערדיקע סערטיפיקאטן פאר פליטים אין רוסלאנד. פונדעסטװעגן, זענען קײן טעהעראן לעצטנס אנגעקומען דעפעשן פון פליטים װעגן שיקן זײ סערטיפיקאטן, װײל ראן װען זײ װעלן האבן דעם סערטיפיקאט װעלן זײ שוין באקומען ארויספאר־פערמיטן. די שטעלונג פון דער סאװעטן־סאבט איז אלזא נישט קלאר. סען דארף דעריבער פאדערן פון דער סאװעטן רעגירונג:

1־צו געבן פערמיטן יענע פליטים, װאס האבן קרובים אין ארץ ישראל און

2־ יענע פליטים, װאס װעלן ארײן אין ארץ ישראל אין ארבעטס־אפטײלונגען און װעלן אזוי ארום העלפן דעם אלגעמײנעם קריגס־ציל.

<u>די פראגע װעגן טראנזיט דורך איראק</u>

װי באקאנט, סאבט די רעגירונג פון איראק גרויסע שװעריקײטן בײם ערטײלן די אידישע פליטים טראנזיט װיזעס דורך איראק און ארץ ישראל. דאבקין האט די ראזיקע פראגע פארגעבראכט פארן בריטישן געזאנטן אין טעהעראן. דער לעצטער האט ערקלערט, אז נאך אן אויספארשונג בײם געזאנדטן אין באגדאד און בײ דער איראקער רעגירונג, איז ער געקומען צום שלוס, אז װיכטיקע פאליטישע אורזאכן שטערן דער אינטערװענץ פון דער בריטישער סאבט. דער איראקישער פרעמיער, נורי סאיד, זאל גארנישט קענען טאן, װײל דאס װעט ארויסרופן אן אומצופרידנהײט בײ דער נאציאנאליסטישער אראבישער פראקציע פון פארלאמענט. דאבקין װײזט אבער אן, אז אויך אין דעם געביט איז נויטיק אן אינטערװענץ סצד ענגלאנד און ספעציעל מצד די פאראײניגטע שטאטן, װעלכע האבן א גרויסן אנזען אין איראק און װערן דארטן באטראכט, אלס דעצידירנדער פאקטאר בײם שליסן דעם שלום.

<u>די הילפס־ארבעט צװישן די פליטים אין רוסלאנד, [illegible]</u>

ארויספירנדיק די דאזיקע פראגע שטעלט דאבקין פעסט, אז מען דארף שליסן שלום מיטן פאקט, אז די סאװעטן־סאבט װעט גארנישט טאן פאר די פליטים. אין רוסלאנד פעלט בכלל דער באגריף װעגן הילפס־ארבעט. די פוילישע פליטים זײנען אין דער הינזיכט געװארן פאװאריזירט, [illegible] די צעטײלונג פון דער הילף צװישן די פליטים, װאס איז פאר זײ געשיקט געװארן פון אמעריקע און אנדערע לענדער, ארויסגערופן א געװיסע פארביטערונג צװישן דער באפעלקערונג. סען קאן אויך נישט לײסטן קײן הילף דורכן אמעריקאנער "רויטן קרײץ", װײל לויט אן אפמאך מיט רוסלאנד װערן זײנען הילפס־טראנספארטן איבערגעגעבן דעם רוסישן "רויטן קרײץ". עס ליגן יעצט פיל הילפס־זאכן [illegible]

פון אמעריקאנער "רויטן קרייץ" פאר פוילישע פליטים, ווייל די פאלאקן ווילן נישט געבן זייער הסכמה צו דער פארטיילונג פון הילף צווישן פליטים דורכן רוסישן "רויטן קרייץ".

די ארגאניזירונג פון הילף פאר פליטים אין רוסלאנד
און די דיסקרימינאציעס קעגן אידן

די פליטים אין רוסלאנד באקומען הילף דורך די פוילישע אגענטורן. ביז אפריל, 1942, איז אנגעקומען ווייניק הילף, שפעטער האט זיך די הלף פארגרעסערט און כמעט אלע פליטים האבן באקומען קליידער און שיך, ווי אויך געוויסע שפייז־מיטלען, וואס זיינען אבער געווען גענוג בלויז אויף איניקע טעג.

דער צענטראלער פוילישע הילפס קאמיטעט מאכט נישט קיין אונטערשייד צווישן פאלאקן און אידן און האט אזוי אויך פארארדענט די לאקאלע קאמיטעטן, וואו אבער נישט אלע פירן אויס זיינע אינסטרוקציעס. בדרך כלל האבן אידן באקומען ווייניקער הילף, ווייל ערשטנס, די הילף ווערט געשיקט מער צו די פארמס (וואו די פארם־ארבעטער געפינען זיך מער ווי די שטאטישער ארבעטער) און דאס רוב אידן געפינט זיך דוקא אין די שטעט, און צווייטנס, ווייל די פאלאקן באהויפטן אז אידן ספעקולירן מיט די געגעבענע זאכן בגדים, שיך, א.א.וו. א מאן וואס פארקויפט זיין פאר שיך פאר א שטיקל ברויט ווערט באטראכט אלס ספעקולאנט.

קאט האט אין א געשפרעך מיט דאבקינען געלייקנט דעם פאקט פון דיסקרימינאציע קעגן אידן. דאבקין ווייס אבער אן, אז אין די פארטיילונגס־אגענטורן זיינען פאראן ווייניק אידן, הגם זייער צאל צווישן די פליטים טרעפט אן א דריטל.

באשטימען ספעציעלע קאנטראלערן איבער דער פארטיילונג איז אוממעגלאך, ווייל די סאוועטן־רעגירונג האט פארבאטן די פאלאקן צו פארן פריי איבערן לאנד.

דאבקינס מיינונג איז, אז די אידישע הילפס־ארגאניזאציעס, ווי דזשאינט און אנדערע, דארפן פאדערן א געוויסן פראצענטועלן אנטייל פון די אידן אין די הילפס־אגענטורן. "דזשאינט" האט אבער געגעבן א גרויסע סומע פאר הילפס־ארבעט דער פוילישער אמבאסאדע אין וואשינגטאן.

הילף דורך שיקן פעקלאך

דאבקין דערציילט צום סוף וועגן פרואוון צו שיקן הילף די פליטים אין רוסלאנד דורך אינדיווידועלע פעקלאך, סיי דורך קרובים, סיי דורך ארגאניזאציעס. ער האט אין ארץ ישראל געהאט א באגעגעניש מיט די דזשאינט פארשטייער, דר. מאגנעס און וויטאלעס און עס איז באשלאסן געווארן צו מאכן א פרואוו און צו שיקן טויזנט פעקלאך, א העלפט דורך קרובים פון די פליטים, די צווייטע העלפט דורכן דזשאינט.

די פעקלאך ענטהאלטן טײ, פעטס, זײף, און סיגארעטן און קאסטן 5‑6 פונט א פעקל. דער ארץ ישראל־אמט אין טעהעראן װעט האבן דעם קאנטראל איבער די פעקלאך.

א צװײטע ר פרואװ איז געמאכט געװארן דורכן פוילישן "רויטן קרײץ" װעגן שיקן בגדים צו יחידים אין רוסלאנד. דער ערשטער פרואװ נעמט ארום 100 פעקלאך, פון װעלכע 30 פראצענט װעט צעטײלט װערן צװישן ניט־אידן, לויט דער אנװײזונג פון דער פוילישער מאכט, און 70 פראצענט צו אידן.

דאבקין טײלט אויך מיט, אז ער האט געשיקט 250 פונט צו די אידישע בעאמטע אין דער פוילישער אמבאסאדע אין קױבישאװ, זײדענמאן און אשבנזי, פאר געבן הילף ציוניסטישע טוער און חלוצים. אויך דר. מאגנעס האט אפעלירט צום דזשאינט װעגן $4,000 פארן זעלבן צװעק.

די הילף דורך פעקלאך איז זײער א װיכטיקער ענין, װארום יעדער פּלים װאס קומט פון רוסלאנד, בעט, מען זאל שיקן אהין פעקלאך װעלכע קאנען ראטעװען די פליטים פון הונגער. א געװענלאכער פעקל קאן אויסהאלטן א משפחה אין משך פון 3‑4 חדשים.

<u>שלום און אויספירן</u>

דאבקין דערמאנט צום סוף פון זײנע בריװ, אז דאס פראבלעם פון די פויליש־אידישע פליטים אין רוסלאנד קאן ניט געלײזט װערן בלויז מיטן ביז יעצטיקן מעטאד פון פירן פארהאנדלונגען מיט פאלאקן. די לעצטע װעלן שטענדיק אפװארפן די אידישע פאדערונגען מיט פארדופן זיך אויף דער דערמאנטער סאװעטישער שטעלונג לגבי די אידישע פליטים, אז זײ זײנען סאװעטישע בירגער. די פארהאנדלונגען דארפן דעריבער געפירט װערן מיט די סאװעטישע פארשטײער. אט מען דארף דערבײ אויך פארזיכערן זיך די הילף פון װאשינגטאן און לאנדאן.

עס װאלט דורכאויס געװען װינשענסװערט אז צום דעם צװעק זאל שטאק באזוכן אויף א קורצער צײט לאנדאן און אז א צװײטער פארשטײער פון דער אידישער אגענץ זאל װעגן דעם געשיקט װערן קײן אמעריקע. דאבקין האלט אז די אויסזיכטן פון אזעלכע דירעקטע פארהאנדלונגען מיט דער סאװעטן־מאכט זײנען גוטע און פארדופט זיך דערבײ אויף דעם פאקט, װאס א טאג פאר זײן אפפאר פון טעהעראן האט די סאװעטישע רעגירונג מסכים געװען אײנשליסן אין דער יעצט־גײענדער עװאקואציע מיטגלידער פון די משפחות פון אידישע זעלנער, װאס זענען אין דער פוילישער ארמײ. דאבקין באטראכט עס אלס ברוך אין דער פריערדיקער שטעלונג פון דער סאװעטן רעגירונג לגבי די אידישע פליטים און גיט אויך צו, אז זײנע

אינפארמאטארן אין קואיבישעוו טילן אים מיט, אז ביי א געהעריקן דרוק פאר אמעריקע און ענגלאנד זיינען פאראן שאנסן פאר הצלחה אין דעם געביט. די נויטיקע פאליטישע אקציע דארף אנגעהויבן ווערן תחכף אאא וסיד.

. . . .

<u>באריכט פון אליהו רודניצקי</u>

העך א. רודניצקי האט פארבראכט די צייט פון 7/24 ביז 9/5 אין טעהעראן (פערסישער פארט בים קאספישן ים), אלס פארשטייער פון דער אידישער אגענץ אין ירושלים און האט דארטן אנגעפירט מיט אויפנעמען די אידיש-פוילישע פליטים, וואס ווערן עוואקואירט פון רוסלאנד קיין פערסיע. ער איז געווען שטיק ביי דער אזוי -גערופענער "צווייטער עוואקואציע" פון די פליטים.

בלוט און טרערן ביי דער עוואקואציע פון אידן

~~רודניצקי באמערקט צוערשט, אז די ראדיקע~~ עוואקואציע האט "געקאסט בלוט און טרערן". צום 9/3 זיינען קיין פערסיע אנגעקומען פון רוסלאנד 25,700 פליטים, דערונטער בלויז 1300 אידן. חוץ דעם זיינען געקומען צווישן 300 און 500 אידן וואס האבן זיך אנגעגעבן פון רוסיש-קאטוילישן גלויבן, כדי צו קענען ארומגיין די שוועריקייטן, וואס די פאלאקן מאכן ביי דער עוואקואציע פון אידן. אזוי ארום טרעפט אן די צאל אידן 5-6 פראצענט פון דער אלגעמיינער צאל עוואקואירטע פליטים.

צווישן די 1300 אפיציעלע עוואקואירטע אידן זענען געקומען 800 יתומים, אסתע, גאנצע און האלבע, ווי אויך קינדער וואס זייערע עלטערן זיינען געבליבן אין רוסלאנד, אבער האבן אוועקגעשיקט די קינדער, כדי צו ראטעווען זיי פון הונגער און עפידעמיעס. די איבעריקע עוואקואירטע זיינען טרוב פרויען און קינדער. פאראן הונדערט ציונים פון אלע שאטירונגען, איניקע רבנים און חסידישע רביים, א גרופע פון "בונד", און א גרופע פון 250 חלוצים. צווישן די פליטים זיינען דא א סך אינזשינערן, אדוואקאטן, דאקטוירים, אבער ווייניק האנדווערקער. טרוב פליטים שטאמען פון בעלסק, קראקע, לובלין, און ווארשע. פון די יתומים זענען 60 פראצענט אנגעקומען אין אלגעמיינע יתומים גרופן און רודניצקי האט שפעטער באשטימט דארטן חלוצים אלס אויפזייער איבער די אידישע יתומים.

רודניצקי ווייזט אן, אז די אידישע פליטים קומען אן פארוואוסטע, קראנקע, און אויסגעהונגערטע. זייער פרייד ביים זען א אידישן פארשטייער איז אומבאשרייבלאך. פיל פלעגן פשוט וויינען. סע פרעגט: "וואס הערט זיך אין ארץ ישראל?" "און ווי אזוי ראטעווען מען די איבערגעבליבענע אין רוסלאנד"?

די הילפס־ארבעט

רודניצקיס ביורא האט זיך געפונען אין דער עקספאזיטור פון דער פוילישער רעגירונג אין פעהלעווי. די באציאונג פון די אפיציעלע פוילישע פאקטארן צו רודניצקין איז געווען א קארעקטע, אבער נישט קיין וואַרעמע. צווישן די פליטים פאלאקן באמערקט זיך א שטארקער אנטיסעמיטיזם, רודניצקין איז אפילו אויסגעקומען צו אינטערווענירן ביי די פוילישע פארשטייער קעגן פאלאקן, וואס האבן באליידיקט און געשלאגן אידן.

רודניצקי האט געגעבן די אנגעקומענע געלט און קליידער, ווייל פיל זיינען אנגעקומען בשעת נאקעט. דער פוילישער פארשטייער האט אויך באפרידיקט זיין פאדערונג וועגן באשטימען א רב אין שפיטאל, וועלכער זאל רעגיסטרירן די אידן, זיין ביי דער קבורה פון געשטארבענע אידן, באזארגן דעם קבר מיט א אידישער אויפשריפט, אויפשטעלן שיינען פאר עגונות. פאר די פינף וואכן זיינען אין שפיטאל געשטארבן פינף אידן.

דאס רוב פליטים האבן דורכגעמאכט פלעק־אדער בויך־טיפוס, אדער זיינען געווען קראנק אויף דיזענטעריע, מאלאריע, און געלזוכט. אלע קינדער האבן קראנקע אויגן. די קינדער און יתומים זיינען צווישן צוויי און פופצן יאר און ווילן פארן קיין ארץ ישראל, וואו זיי האבן – ווי זיי זאגן צו די פוילישע קינדער – "אן אייגענע רעגירונג".

די צוויי עוואקואציעס פון רוסלאנד

די ביידע עוואקואציעס פון פוילישע פליטים האבן ארויסגעוויזן, דער עיקר, מיליטער לייט און זייערע קרובים. היות די צאל אידן אין פוילישן מיליטער איז לפי ערך געווען א קליינע, איז לכתחלה געווען קלאר, אז די צאל עוואקוירטע אידן וועט נישט ענטשפרעכן זייער צאל און גרויסער פראפארץ צווישן די פליטים. די דאזיקע צאל איז אבער נאך מער פארקלענערט געווארן, ווייל מען האט אנגעהויבן פאדערן כל ערליי פאפירן און דאקומענטן, ווי אויך אנווענדן לגבי די אידן דעם פרינציפ פון דער "ענגער" משפחה, ד.ה. די נאענטסטע קרובים. די רעגיסטראציע גופא איז געלעגן אין די הענט פון אפיצערן, צווישן וועלכע עס הערשט אנטיסעמיטיזם.

רודנצקי חזרט איבער דעם געדאנק פון דאבקינען, אז א גרויסע שטערונג איז געווען די טענה מצד די פאלאקן אז דער סאוועטישן אינערן־קאמיסאריאט דערלויבט נישט אידן ארויסצופארן. די פוילישע אמטן האבן דעריבער אנגעהויבן פאדערן ביי די אידן, צוריקקערן די נוסערן און עוואקואציע־באשטעטיקונגען.

אין אײניקע שטעט האט מען די אידן געשטראָפן פון די רשימות, אין אנדערע - צוגענומען בײ זײ די נומערן. די פארצװײפלונג צװישן די אידן איז געװען זײער גרויס, װאָרום פיל האָבן אלץ פארקויפט, האָבן פארלאָזן די שטעלעס און די שטענדיקע װאוין־ערטער און זיך קאָנצענטרירט אין די פונקטן װאו עס געפינט זיך דאס פוילישע מיליטער.

<u>די אידישע עװאקואציע װערט געשטערט הויפטזעכלאך דורך די פאלאקן</u>

בעת די אונטערהאנדלונגען מיט די פאָרשטײער פון סאָװעטישן אינערן־קאָמיסאריאט האָט זיך אָבער ארויסגעװיזן, אז זײ מאכן נישט קײן שום שטערונגען פאר דער עװאקואציע פון אידן און באשטעטיקן גלאָבאל אלע ליסטעס װאס דער פוילישער צד שטעלט צו. די פאָלאקן האָבן זיך אָבער געהאלטן בײ זײער שטאנדפונקט, װארפנדיק בסדר די שולד אויף דער סאָװעטן־מאכט. די פארצװײפלטע אידן האָבן געמוזט דראָהען, אז זײ װעלן נישט לאָזן אָפגײן די צוגן, אז זײ װעלן זיך װארפן אונטער די רעדער.

אין װרעװסקאיא, צום בײשפיל, האָבן די אידן געמאלדן דעם רוסישן פאָרשטײער, קאפיטאן אלעקסאנדראװיטש, אז דער פוילישער גענעראל אנדערס האלט, אז לויטן פויליש־סאָװעטישן אָפמאך, דארפן די אידישע פליטים פארבלײבן אין רוסלאנד און טאָרן נישט װערן עװאקואירט. אויף דעם האָט אלעקסאנדראװיטש געענטפערט: "זאָל גענעראל אנדערס נישט מאכן זיך נאריש." װען די פאָלאקן האָבן אויך װײטער געמאכט שװעריקײטן, האָט אלעקס אנדראװיטש דערקלערט, אז פאר יעדן אידן װעט ער ארויסװארפן פון עװאקואציע־טראנספּאָרט א פאָלאק. די אידן האָבן דאן אלײן צונויפגעשטעלט א ליסטע פון זײערע פליטים און אזוי ארום זײנען 120 מאן אָפגעפאָרן מיטן צוג.

אין יאנגיאל, װאו עס האָט זיך געפונען דער הויפטשטאב פון דער פוילישער ארמײ, בראש, מיט גען. אנדערס, האָט דער פאָרשטײער פון דער פוילישער אמבאסאדע אינגוש. יעניש געהאָלפן די אידן. א דאגעגן האָבן די פוילישע מיליטער לײט בסדר געשטערט. עס איז געקומען צו דעם, אז א אידישע דעלעגאציע איז אװעק צום רוסישן פאָרשטײער, גען. זשוקאָװ, װעלכער האָט דערקלערט, אז עס איז אמת אז צװישן רוסלאנד און פוילן עקזיסטירט א מסכּים װעגן די "קרעסן" (די מזרחדיקע לאנד־געביטן פון פוילן) אָבער די רוסן קאָנטראָלירן נישט די בירגערשאפט פון די רעגיסטרירטע פליטים און באשטעטיקן די ליסטעס װי מען גיט זײ אָן. זשוקאָװ האָט אין דער אָנװעזנהײט פון די אידן דערקלערט דעם פוילישן פאָרשטײער, גען. שישקאָ־באָגוש, אז פאר די רוסן איז אלצײנס װער עס פארט. *אידן, פאלאקן, 13*

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

ראבינאָוויטש. כאראַקטעריסטיש איז, אַז ווען דער פּוילישער פאָרשטייער האָט אָנגעוויזן, אַז דער פּויליש־סאָוועטישער אָפּמאַך זעט פאָר, אַז די נאַציאָנאַלע מינדערהייטן פון דער צווייטער זייט בוק און מען האָבן ניסט, לויט דער סאָוועטישער אינטערפּרעטאַציע, קיין פּוילישע בירגערשאַפט,־ האָט זשוקאָוו פעסטגעשטעלט, אַז אין פּראַטאָקאָל וועגן עוואַקואַציע, וואו עס רעדט זיך וועגן עוואַקוּאירן מיליטער לייט, ווערט גאָרנישט געזאָגט וועגן די מינדערהייטן. אין רעזולטאַט, זענען טאַקע פון יענגעאַל אָפּגעפאָרן מערער אידן און זייער צאָל האָט באַטראָפן 400. דער אינזש. יעניש האָט אויך אַרויסגעגעבן דער דע רסאַנטער דעלעגאַציע א בריוו מיט דער באַשטעטיקונג פון דער בירגערשאַפט פון 557 אידן, דערקלערנדיק אָבער, אַז זיי קענען נישט פאָרן אויפן חשבון פון קאָנטינגענט. דאַן האָט זשוקאָוו ווידער ערקלערט, אַז אויב די דערמאָנטע גרופּע וועט האָבן פּוילישע פּעסער און אַריינפאָר וויזעס, וועט ער זיי תיכף געבן אַרויספאָר וויזעס.

<u>די חלוקי־דעות צווישן דער פּוילישער מיליטערישער און ציווילער מאַכט בנוגע דער עוואַקואַציע פון אידן</u>

אויך רודניצקי האָט זיך געטראָפן מיט פּראָפּ. קאָט, ביי וועמען ער האָט פּראָטעסטירט געגן דער קליינער צאָל עוואַקואירטע אידן פון רוסלאַנד (עס זיינען דאַן געווען בלויז 500 אידן אויף דער אַלגעמיינער צאָל פון 10,000 עוואַקואירטע פּליטים). קאָט האָט, ווי געוועינליך, געוואָרפן די שולד אויף די סאָוועטן, אָבער ווען רודניצקי האָט אָנגעוויזן אויפן אַנטאַגאָניזם צווישן דער פּוילישער אַמבאַסאַדע און דעם שטאַב, האָט קאָט געפּרואווט שיצן אַנדערן פון דער שולד פון אַנטיסעמיטיזם, דערקלערנדיק אַז די מענטשן אַרום אים זיינען אַנטי־סעמיטיש געשטימט. רודניצקי האַלט אָבער, אַז אויפן סמך פון די ידיעות וואָס ער האָט באַקומען פון אָנגעקומענע פון רוסלאַנד, קאָן מען פעסטשטעלן, אַז אַנדערס, דער הויפּט אָנפירער פון פּוילישן מיליטער אין רוסלאַנד, איז טראָגן זיין עלסטישקייט און גוטע מאַניערן, אַן אַנטי־סעמיט. אויף פאַרזאַמלונגען אין שטאַב זאָל ער האָבן אָפן אַרויסגעטראָטן פאַר אַנטי־סעמיטיזם, דערמאָנענדיק די צוהערער, אַז פאַר יעדן אַרויסגעפירטן אידן לאָזט מען איבער אין רוסלאַנד א פּאָלאַק און אַז די אידן זענען קעגנער פון פּוילן. אַנדערס האָט עס פאַראָרדענט צו האַלטן זיך ביי דער עוואַקואַציע שטרענג ביים אָפּמאַך מיט די סאָוועטן, דראָהענדיק, אַז אין קעגנפאַל וועלן די לעצטע כלומרשט אָפּשטעלן די עוואַקואַציע.

אָט די דאָזיקע פאַראָרדענונג האָבן די איבעריקע פּוילישע באַאַמטע דורכגעפירט מיט פאַרגעניגן, אַנטזענדיק די אידן שפּיבן דמים. די פּוילישע זשאַנדאַרמעריע האָט געוואָרפן אידן פון צוגן, די זשאַנדאַרמען האָבן געשלאָגן חלוצים און

סתם אידן, געזידלט און באלײדיקט אידישע פליטים. אין קראסנאװאדסק (דעם פּאָרט אויפן קאספּישן ים פון װאנען די פליטים פאָרן אָפּ קײן פּערסיע) זענען אידן געשפרונגען אין ים, װײל מען האט זײ נישט געװאלט ארויפלאָזן אויף די שיפן. דערבײ זענען אײניקע דערטרונקען געװארן. צוליב דער זעלבער אנטי־סעמיטישער אײנשטעלונג, זענען א גרויסע צאָל אידן נישט ארויפ־געלאָזן געװארן פון די שיפן אין פּעהלעװי און מען האט זײ איבערגעגעבן אין די הענט פון די רוסן אויף אָפּשיקן צוריק קײן רוסלאנד.

דערװיסנדיק זיך װעגן די אלע פאקטן, האט רודניצקי געדראָהט די פּױלישע פאָרשטײער צו דעפּעשירן װעגן דעם קײן ירושלים, לאָנדאָן, און ניו יאָרק. די פּאָלאַקן האבן זיך דאן געפּרואװט פארענטפערן, אז דאָס האבן געטאָן די רוסן פון אײגענעם װילן. דאָס איז אָבער א שקר מוחלט, גיט צו רודניצקי, װײל װען די רוסן האבן 38 כלומרשט אומלעגאלע אידן א ראָפּגעלאָזן אין פּעהלעװי אויפן ברעג, האבן דוקא די פּאָלאַקן זײ ארעסטירט און זײ געפינען זיך אין פּױלישן ארעסט. א

<u>װיפיל אידן זײנען פאראן אין פּױלישן מיליטער?</u>

אויף די צירקא 40,000 פּױלישע זעלנער אין רוסלאנד, באטרעפט די צאָל אידן 3,000, ד.ה. קנאפּע 8 פּראָצענט. בײם ארײנטרעטן אין מיליטער, זײנען די פּױלישע אידן אויסגעשטאנען כל ערלײ באלײדיגונגען. מען האט דיסקװאליפיצירט מענטשן מיט פולער פּױלישער בירגערשאפט, מען האט נישט אנגענומען געזונטע און יונגע פליטים, מען האט צוגענומען די מונדירן בײ פיל, װאָס זײנען שוין געװען אין מיליטער. דער אנטיסעמיטיזם אין מיליטער, שרײבט רודניצקי, איז א גװאלדיקער. צענדליקער אָפיצערן און הונדערטער זעלנער האבן זיך צו אים געװענדעט, מען זאָל זײ אריבערפירן אין אידישן מיליטער אין ארץ ישראל.

<u>דער שװערער מצב פון די אידישע פליטים אין רוסלאנד</u>

אויך רודניצקי באשטעטיקט אז די לאגע פון די אידישע פליטים אין רוסלאנד איז א [illegible] די צאָל געשטאָרבענע פון הונגער, טיפוס, דיזענטעריע, און אנדערע קראנקהײטן גיט רודניצקי אָן אויף 30 פּראָצענט. די אידישע פליטים קאָנצענטרירן זיך אין שטעט, מרוב אָן ארבעט, די פּױלישע שטיצע דערגרײכט צו זײ גאנץ קנאפּ, אפשר 10 פּראָצענט אידן באקומען עפּעס פון דער פּױלישער "אָפּיעקע". רודניצקי ברענגט דערבײ דעם אינטערעסאנטן פאקט, אז בעת די אידן האבן נישט געהאט קײן מצות אויף פּסח, האבן די פּױלישע יתומים געבראכט מיט זיך טאנישעװיץ מצות קײן פּעהלעװי.

די פארשלאגן פון רודניצקין

רודניצקי שרייבט צום סוף, אז זיין מיינונג איז, אז מען טאר נישט איבערדרייסן די מיטארבעט מיט דער פוילישע רעגירונג און אירע פארשטייער. גלייכצייטיק דארף מען אבער אפשארפסטן פראטעסטירן קעגן דעם, וואס עס איז פארגעקומען ביי דער צווייטער עוואקואציע און פאדערן צו באשטראפן די שולדיקע. בנוגע דער דריטער עוואקואציע, דארף איידן פאדערן א געהעריקע פראפארץ, ד.ה. 40 פראצענט.

אויב די סאוועטן וועלן דערלויבן א חייטערדיקע רעקרוטירונג פארן פוילישן מיליטער צווישן די פליטים, דארף מען פאדערן פון דער פוילישער רעגירונג אלע נויטיקע גאראנטיעס אז עס וועלן נישט געמאכט ווערן קיין קום באגרענצונגען בנוגע אידן. צוגלייך דארף מען פאדערן פון דער סאוועטן-רעגירונג אז פליטים וואס זיינען געבוירן אין עטנאגראפישן פוילן אדער וואס האבן דארטן שטענדיק געוואוינט, זאלן אנערקענט ווערן אלס פוילישע בירגער. צו דעם צוועק דארף מען אנקניפן באציאונגען מיט דער סאוועטישער מאכט דירעקט, אדער דורך מאיסקי און ליטווינאף. "עס האט זיך עפעס געענדערט אין דער באציאונג צו אונז", - שרייבט רודניצקי. [illegible], אז מען דארף באוועגן די ענגלענדער און אמעריקאנער, אז די סאוועטן-רעגירונג זאל דערלויבן א ריין אידישע רעקרוטירונג צווישן די פליטים פארן אידישן מיליטער אין ארץ ישראל, און אז די מאביליזירטע אידן זאלן האבן דאס רעכט צו עוואקואירן זייערע משפחות.

צום סוף ווייזט אן רודניצקי אז מען דארף געפינען א וועג אויף צושטעלן די אידן שפייז און בגדים קיין רוסלאנד. די פוילישע "אפיעקעס" פון די שטעט ווערן יעצט אגב אנגעפירט דורך אידן, ווייל די פאלאקן זיינען אפגעפארן.

הרב נוראק אין טאשקענט

רודניצקי שרייבט אויך, אז אין טאשקענט געפינט זיך יעצט הרב נוראק, וועלכער איז באפרייט געווארן פון דער תפיסה. דער אויבן-דערמאנטער אידישער דעלעגאציע האט ער דערקלערט, אז מען האט אים צוגעזאגט ארויסשיקן קיין אמעריקע. די דעלעגאציע מיינט אז די שטלונג פון געג. זשוראוו איז געווען א רעזולטאט פון נוראקס חירקונג. נוראקן האט באזוכט א פאר מאל דער באקאנטער אידישער ארטיסט, מיכאעליס, וועלכער איז פארזיצער פון דער אידישער אנטי-פאשיסטישער ליגע. נוראק זאל האבן געוואלט דעפעשירן צו טיפען חיין, האט מען אים דערקלערט, אז עס איז נישט נויטיק, חייל ליטחינאף איז שוין גענוי אינפארמירט וועגן אלץ און אויף אזא אופן וועט אויך חיין אינפארמירט ווערן וועגן דער לאגע פון די פליטים.

- - - - - - - - - - - -

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

In the past four years, the expanded activities of the American Jewish Committee have for the most part been intended as a counter-attack on the Nazis and their propaganda in general, on the theory that, in discrediting them, Nazi anti-Semitism would be both pushed out of the limelight of public attention and incidentally discredited along with them.

We functioned as a public relations agency following the usual strategies of publicity, which required only slight modification to make them applicable to our work. The grand strategy of all publicity is an appeal, either blunt or discreet, to the self-interest of the audience.

But our inherently limited appeal was not likely to achieve more than limited results. It attempted to discredit a propaganda source, in this case, the Nazis. The net result of such efforts may be — indeed is — that both discreditees and discreditors - Nazis and Jews - land in the dog house.

But the most important disadvantage arises from the fact that in deciding to devote our major energies to this appeal to self-interest, we consciously decided to allow the gravest accusations against the Jews to go relatively unchallenged; we not only did not counter the charges, we decided in effect to put up no defense. From the resources allotted to us we drained the larger portion to expose the enemy. Only a small amount of money and side-thoughts were given to the task of combating what we call "misconceptions." In casting up accounts, therefore, we find that while we may have contributed to the defeat of the immediate political objectives of the Nazis in this country, the misconceptions which make for bad group attitudes and relations have gained credence. Moreover, the vicious images of the Jew conjured up on a world scale in the past ten years threaten to outlive their current fabricators and disseminators. This is the problem to which we must turn our energies.

Group prejudice in general always increases in times of great crises; depressions, wars and calamities always encourage reactions, and vested elites and demagogues are quick to exploit them for various reasons. But prejudice against any specific group (e.g. the Jews) varies with a number of factors (1) the authority of its promoters, (2) the frequency and prominence of repetition of deliberately hostile propaganda, (3) the imaginary or fabricated group differences, (4) tradition, (5) real group differences, and (6) the degree of the group's integration into the general social scene.

Group prejudice - including that directed against the Jews - is therefore never wholly false; at best it is composed of mild caricatures of reality, at worst malicious grotesqueries.

We may successfully attack (1) i.e., the credibility and motives of the hate disseminators. We may (2) decrease the attention given to this repetition by turning the public's eye elsewhere - especially against its authors. We may (3) mark the fabrications with the tar brush of public antagonism to them. All these we have done, and should continue to do. But we will not succeed adequately until we energetically attack its basic sources of nourishment - the foundation which gives anti-Semitic prejudice no matter how fantastic its manifestations, an air of credibility - its roots in tradition, the real group differences which separate Jews from non-Jews, and the degree of Jewish group integration into the American milieu. In short, we have done half the job - the more pressing half, but we must be ready to turn to the rest of it, perhaps the more difficult phase.

Although it is possible to attack the roots of prejudice in tradition directly, the major effects in this field are for the most part by-products of activity in the other two; real differences and group integration.

In attacking the problem of real differences, our line of action will be governed by two considerations: the possibility of sloughing off superficial differences which are not basic to Judaism as a religious way of life, and the possibility of conveying to our neighbors acceptable interpretations of those differences which we had no intention of yielding.

In attacking the problem of group integration, we are faced with the necessity of establishing both in principle and in practice, a modus vivendi which will involve the minimum of social friction between the Jews and other groups of Americans.

In principle, every other national, racial and religious group in American life faces these same problems, although perhaps in a lesser degree. But however complex the cases, we must face the fact that the Jew in particular is regarded first and foremost as a Jew, and secondarily (and rather vaguely) a citizen. As a result, the Jew is the classic object of group prejudice.

To deal with this, we must transform our present (and temporary) program into one that fixes attention on the more fundamental two-fold task: - on the one hand to help educate the non-Jew and enlarge his general understanding of the pattern of American diversity; on the other, so to influence and educate the Jew that he will fit more smoothly and normally into the tapestry of community life. But in these processes of education, we must take into account highly specialized interests of Jews not shared by the larger American group, which often constitute an impediment. These must be identified in any attempt to consider the goal of our education.

These specialized interests are two:

1. Religious differences or mores which spring from them.

2. Non-religious differences.

The religious differences have both negative and positive elements. (By negative elements are meant those aspects which clearly tend to perpetuate between Jew and non-Jew the differences and the awareness of them; by positive elements are meant those which tend to counteract the effect of these real differences.)

The real religious differences between Jews and non-Jews having their roots in theological interpretations of man's role in the world, are a matter of faith and philosophy. Accentuating the religious differences is the fact that one form of Jewish religion - orthodoxy - clearly signalizes the difference in faith by outward symbols and customs.

So far as positive elements are concerned, there has taken place in this country a gradual Americanization or adaptation of the various forms of Jewish religion, even the most orthodox, an adaptation that increases rapidly except in a crisis period. Costumes and customs have been bent to the ways of the majority; the use of Hebrew has made way for the use of English; rigid orthodoxy in almost all its forms is yielding to modifications. That this is desirable from the educator's point of view does not seem open to question. Inevitably, in a peaceful atmosphere, the outward forms of the Jewish religion lose something of their uniqueness and blend in a general norm.

More than that, the religious aspect of the differences between Jews and non-Jews is moderated by a recognition of basic similarities of the Judaeo-Christian religions. This is important in a long-range education program, insofar as it makes possible a shift in emphasis from the Christian label, which already embraces scores of denominational expressions, to the Judaeo-Christian label, embracing also the Jewish group. In any event, the basic similarities in moral concepts, and the single origin of both major religions, can be stressed to a point capable of influencing the concept of

the Jew.

All these facts relating to religious differences are supplemented by one further element, that religious freedom and variety are traditionally acceptable to the American people, and from a propagandist's point of view, almost unassailable. There is the heritage of Plymouth Rock, the tradition of fair play and the various melting pot maxims which contribute to its sanctity. All those who have peddled Nazi and Fascist propaganda have recognized the hallowed ground, and while preaching even the most virulent anti-Semitism have pretended that this is not for religious reasons but on the basis of racial hokum.

The second type of difference, mainly in the non-religious sphere, is by far the more important. Group prejudice of the anti-Semitic variety preaches that Jews are not like any other religious or even national groups: that their alienism is permanent and not transitory. The Jew, never having been regarded as either Russian, German, Frenchman, or anything else but a Jew, before he came here, is rarely considered "100% American." His is considered a peculiar timeless nationality with permanently separate national interests setting him apart from any other people.

In one way or another, the Jews have unfortunately fortified this view. The classic example was the pronouncement of a prominent Jew: "I have been an American for sixty years and a Jew for four thousand." This quotation serves a useful purpose for it brings into focus the unceasing conflict between the nationalist and anti-nationalist forces in Jewish life.

Roughly, these positions might be so defined: the nationalist view is that American Jewish interests are secondary to working towards the goal of a Jewish nation. The anti-nationalist position holds conversely that Jewish group interests are secondary to the task of integration into the general community.

It would be revealing to take a poll to determine the true division of sentiment among Jews. My view is that such a poll would show something like this:

First, that the idea closest to the hearts of most American Jews is to fit into the American scene, to live in harmony with their neighbors, and to find full opportunities for themselves and their children. This goal is pursued all the more passionately because of its emotional values that touch Jews deeply. The religious Jew finds in American democracy an extension of the prophetic ideals into the living-day world. It is a widely noted phenomenon that American Jews have all but made a religion of democracy. To the non-religious Jew, the increased sense of belonging that our democratic society offers, takes on added glamour because it is part of a great historic development. Both the educator and the propagandist would find in this overwhelming desire a force which, properly directed, would strongly sustain the anti-nationalist position.

But the poll would also reveal a second strong and understandable sentiment animating a large portion of American Jews: their desire to make possible for the Jews of Central and Eastern Europe the kind of life and opportunity that we have here. The emotional content of this desire is enormous. Elements of group integrity, of self-respect, of general humanitarianism, all combine to create this great urge to do something for the persecuted Jews of Europe. So strong is this urge that, when skillfully manipulated by nationalist groups, it neutralizes and even overcomes the first, more natural, and more basic impulse, — that of adaptation to and security in this country.

The emotional appeal for a national state in Palestine draws its chief strength from this humanitarian, philanthropic urge. But it is stimulated by nationalists who cleverly and exclusively link to it, the fate of the millions of suffering Jews in Europe. By extravagant exhibitions of their concern for the millions of oppressed European Jews (whose fate plainly affects our own) the Nationalist leadership enlists under its banner all those who yearn for drastic ways of bettering the lot of their relatives and co-religionists. Skillful use is made of the natural tendency of any large

of any large group to take as its leaders those whom it believes most deeply attached to its welfare.

-0-

Given these differences in the religious and non-religious sphere, The American Jewish Committee in its dual function as educator and propagandist must evolve a program to include a number of simultaneous activities, each of which will require its own stress and specialized treatment.

Such a program would have three main objectives:

1. The first would be to counter the present campaign of anti-Semitism. Such a program would normally involve educational work interpreting the nature of the Propaganda, (in association, as in the past, with general American pro-democracy organizations); the maintenance of adequate investigative work and the performance of social therapeutic measures on problems similar in kind to those that have arisen in the past four or five years.

2. A second objective, of longer range and of more permanent value, would be designed towork with non-Jews for 1) greater faith and understanding of our democratic traditions; 2) an appreciation of our national character as one derived in part from our heterogeneity; and 3) among groups affectable by the normal processes of education, to counter the traditional misconceptions of the Jews and to convey an accurate portrait of their place in our society.

Paralleling that objective there would be another calculated to provide an integrationalist point of view to the Jewish community, and providing leadership and direction for it. Such a program, offering a full expression of the anti-nationalist position, that is to say, of the American position, would make its appeal to Jews not only on grounds of narrow self-interest, but on the level of the ideals men live by; in this case the ideal of the unique quality of the American nation in its receptivity to people of diverse origins.

3. The third objective would be to develop on a heroic scale specific

methods for the improvement of the conditions of the millions of Jews in Central and Eastern Europe.

For this, we must take into account the following:

a. We in the United States are not free to live our lives and integrate ourselves with the community as long as Eastern European Jewish communities suffer persecution. For the impact of this phenomenon on the Jews of the country is to galvanize their specialized (and sometimes irritating) activities; and upon non-Jews of this country to intensify their view of the Jew as possessing eternally alien interests.

b. Our efforts must be so generous, so all-embracing, that they will give tangible evidence that our concern with the fate of the Jews abroad is greater and more realistic than the concern of those struggling to capture the Jewish public opinion for narrower nationalist interests.

c. Our plans must not omit consideration of every opportunity for emigration, certainly not Palestine. Above all we must be concerned to satisfy at least in part the emotional needs of the persecuted masses of Jews in Central and Eastern Europe; perhaps to turn this powerful force from narrow nationalism to the support of democracy for all mankind.

A final observation. Today, the larger world and national crisis while reducing the comparative importance of our special problem, also imposes on us the responsibility to look ahead. The temptation of all organizations is to stress those activities, however peripheral, which are most colorful, most productive of immediate results, and therefore most satisfying. This temptation we must resist, for it is necessary to devote by far the greatest proportion of energies and resources to more difficult tasks precisely because, in addition to being more crucial and more enduring in value, they are difficult. Above all, it is important for us to see the problem whole, and to give to all of the elements adequate consideration.

May, 1941 S.W.

WORLD JEWISH CONGRESS
ADVISORY COUNCIL ON EUROPEAN JEWISH AFFAIRS

STATUTES

I. There will be established Jewish Representative Committees of an for the occupied countries, composed of Jewish leaders qualified by virtue of express or tacit mandate to speak and act on behalf of the corresponding Jewish communities.

The tasks of these Representative Committees will be:

(a) To watch over the interests of the aforesaid Jewish communities, to state the will of their constituencies, when and if necessary.

(b) To assist morally and materially the Jewries of their respective countries, through all possible channels consistent with the conduct of the war and agreed to by the authorities.

(c) To secure the maximum aid of their national groups in the common struggle for democracy.

(d) To establish connecions with their corresponding national groups in order to promote mutual understanding and cooperation and to combat hostile propaganda.

(e) To prepare in collaboration with the Institute of Jewish Affairs and in agreement with the Executive Committee of the W.J.C. the specific demands relating to their respective Jewish communities.

(f) To prepare the leadership and principle of guidance for their respective Jewish communities for the period of transition between the armistice and the definite conclusion of peace.

(g) To advise their delegates to the Council and pass on their reports.

2. There will be established an Advisory Council on European Jewish Affairs, composed of delegates of the aforesaid Representative Committees and of the European members of the Executive and Administrative Committees of the W. J. C.

The number of the delegates to the Council will be fixed according to the following key:

One delegate for a Jewish population of less than 50,000.

Two delegates for a Jewish population of more than 50,000 and less than 100,000.

One additional delegate ~~for every additional population~~ for every additional 100,000. up to 500,000.

One additonal delegate for every 250,000 above 500,000.

3. The Chairmen of the Executive Committee, the Administrative Committee and the General Council of the W.J.C. as well as the Secretary General of the World Jewish Congress will be ex officio members of the Advisory Council.

3. The Advisory Council will meet at least quarter-annually.

Its meetings will be presided over by the Charimen of the Executive Committee of the W. J. C., in his absence by the Chairman of the Administrative Committee of the WJC and in the latter's absence by the Executive Member, Head of the Department Euro ean Jewish Affairs.

~~[illegible]~~

The Advisory Council will in close collaboration with the Department for European Jewish Affairs of the World Jewish Congress coordinate the activities of the different Representative Committees.

It will be regularly advised by the Executive Committee of the W.J.C. of its various activities and regularly consulted concerning the problems arising from the current situation.

The meetings of the Advisory Council will be called by the Chairman of the Executive Committee of the W. J. C.

4. The following standing committees will be designated by the Council:

(a) Committee on Political and Legal Problems, which shall concern itself with legal problems and legislation affecting and of interest to Jews in Europe and with the ~~demands~~ political ~~and~~ demands to be formulated in view of the armistice and peace treaties.

(b) Committee on Economic Problems, which shall concern itself with the problems pertaining to the reconstruction of Jewish economic life.

(c) Committee on Relief, which shall concern itself with the assistance to the Jewish communitites in occupied territories, inasmuch as it is consistent with the conduct of the war and agreed to by the authorities.

(d) Committee on Post War Relief, which shall concern itself with the re-adjustment to normal life of Jewish individuals and groups who have been morally and materially uprooted by the war.

(e) Fund raising Committee, which shall devise ways and means of raising the funds necessary to carry on the political and administrative work of the W. J. C.

(f) Coordinating Committee, which shall coordinate the work of the different committee

****

WORLD JEWISH CONGRESS - ADVISORY COUNCIL ON EUROPEAN JEWISH AFFAIRS
INSTALLATION CONFERENCE - PREPARATORY COMMITTEES

Representative Committees for:	Steering Committee	Committee on Economics	Committee on Relief	Finance Committee	Legal and Political Comm.	Committee on Organization
Austria	Dr.S.Kantor	Dr.F.O.Benedict/ Dr.F.Schreier	E.Engel Dr.F.Steiner	M.Delfiner D.Nebenzahl	Dr.R.Glanz Dr.S.Kantor Dr.O.Karbach*	Prof.S.Altman Dr.M.Piekarski
Belgium	N.Torczyner	I.Lipschutz J.Tiberg	RabbiS.Brot Mrs.J.Fink	M.Haber Ch.Wolf	Prof.N.Gunzburg Dr.J.Proujansky	M.Beizer H.Torczyner
Czechoslovakia	Dr.F.Fried	F.S.Garner K.Wachtel Prof.H.Perutz*	G.Barth J.Pick	E.Karst H.Jellinek	Dr.F.Rezek Dr.A.Weiner	Prof.S.Herman E.Karst
France	A.Spire	P.Jacob J.Neuman	S.Erlich Rabbi Langer	S.Liberman I.Naiditch	P.Jacob H.Torres	Dr.J.Jacobson P.Weill
Germany	Dr.M.Rosenblueth	S.Aufhaeuser G.Tietz Dr.S.Jacoby*	Dr.F.Aron Dr.J.Hoffman	Dr.W.Alexander G.Jacobovicz	Dr.H.Emmerich Dr.H.Marx Dr.S.Jacoby*	M.George Dr.L.Landenberger
Italy	Dr.A.Treves	A.Coen Prof.A.Pekelis	Prof.A.Castiglioni Prof.R.Funaro	Dr.H.B.Bernstein/ Dr.R.Foa	Dr.G.Bachi Prof.R.Rava	Dr.A.Treves Prof.M.Volterra
Latvia & Estonia	Prof.M.Laserson/	J.Brahms H.Raskin	R.Feldhun H.B.Kahn	H.Raskin C.Segor	Prof.M.Laserson/ Dr.S.A.Lourie(Es.)/	S.Fraenkel(Es.) Dr.J.Schulman
Lithuania	Dr.L.Lowenstein/	Dr.J.Frankel Dr.N.Robinson	I.Rosowsky Rabbi M.Schulman	Rabbi M.Katz	Dr.J.Frumkin Dr.L.Lowenstein/	Dr.J.Brutzkus Dr.M.Sudarski
Poland	J.Apenszlak Dr.A.Tartakower/ Prof.A.Weiss	Dr.S.Gottlieb N.Kantorowicz I.Lewin Dr.K.Stein/ R.Szereszowski/	Dr.W.Blatberg Mr.Grynberg J.Kener L.Szczupakiewicz Dr.L.Wulman	Mr.Hendeles R.Horowitz R.Szereszowski/ Prof.A.Weiss	J.Apenszlak Dr.I.Lewin Dr.M.Polakiewicz/ Dr.K.Stein Dr.Z.Warhaftig	I.Berenholc Ch.Finkelstein Mr.Stolarski Dr.J.Thon
Rumania	J.Rosenthal	S.Rossman Ch.Sonnenreich/	Dr.J.Gottlieb Ch.Weintraub	J.Rosenthal L.Wolfson	Dr.S.Bickel L.Wolfson	I.Horowitz A.Luncan
Yugoslavia	O.Heinrich	A.Judich M.Sternberg	Dr. E.Flesch Dr.M.Herzog	R.Smucer M.Sternberg	A.Bondy Dr.P.Neuberger/	A.Altaras A.Bondy

* - as advisor

6/1/42

RE: CHANGE IN PREPARATORY COMMITTEES RE:POLAND

Mr. N. Kantorowicz has been transferred from the Committee on Economics to the Legal and Political Committee.

Mr. L. Szpizman has taken Mr. Kantorowicz' place on the Committee on Economics.

Mr. I. Feigenbaum has been added to the Finance Committee.

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

WORLD JEWISH CONGRESS
Advisory Council on European Jewish Affairs.

OFFICERS:

Members ex officio

Dr. Stephen S. Wise, Chairman, Executive Committee World Jewish Congress.
Dr. Nahum Goldmann, Chairman, Administrative Committee World Jewish Congress.
Louis Lipsky, Chairman, General Council, World Jewish Congress.
Rabbi Irving Miller, Secretary General, World Jewish Congress.

European Members, Executive Committee, World Jewish Congress:

Robert Bollack
Dr. Leon Kubowitzki
I. Naiditch
Dr. M.L. Perlzweig
Rabbi I. Rubinstein
Dr. A. Tartakower

Expert:
Dr. Max Beer

European members, Administrative Comm. World Jewish Congress:

Rabbi S. Brot
Rabbi Dr. S. Federbush
J. Lestschinsky
Dr. S. Sokal
L. Szczupakiewicz
R. Szeroszowski
Dr. Z. Wahrhaftig
Prof. A. Weiss

Elected Delegates.

For:

AUSTRIA

E. Engel
Dr. R. Glanz
Dr. S. Kantor
Dr. M. Piekarski

BELGIUM

Prof. N. Gunzburg
Dr. J. Proujansky
N. Torczyner

Alternates:
M. Haber
I. Lipschutz

BULGARIA

V. Nachmias

CZECHOSLOVAKIA

Dr. F. Fried
Prof. S. Herman
Dr. F. Rezek
Dr. A. Weiner

Alternates:
Prof. H. Perutz
Rabbi I. Sud
K. Wachtel

ESTONIA

Dr. S.A. Lourie

FRANCE

Prof. Jacques Hadamard
Paul Jacob
Andre Spire
Henry Torres

GERMANY:	Dr. F. Aron S. Aufhaeuser Dr. H. Emmerich Rabbi Dr. M. Grunewald Rabbi Dr. J. Hoffman, Dr. H. Marx Dr. M. Rosenbluth	
ITALY:	Prof. A. Pekelis Dr. A. Treves	Alternates: Dr. G. Bachi Prof. M. Volterra.
LATVIA:	H. B. Kahn Prof. M. Laserson	
LITHUANIA:	Dr. L. Lowenstein Dr. J. Robinson Rabbi M. Schulman Dr. M. Sudarski.	
POLAND:	J. Apenszlak I. Berenholc Dr. W. Blatberg B. Bursztyn Ch. Finkelstein J. Grynberg Rabbi B. W. Hendles Mrs. Rose Horowitz N. Kantorowicz J. Kener M. Klein Rabbi A. Kotler Dr. I. Lewin I. Lewin Dr. M. Polakiewicz Dr. K. Stein I. Stolarski L. Szpizman L. Taraszczanski J. Thon	Experts: Sz. Amsterdamski I. Feigenbaum J. Gotlib Dr. Saba Gottlieb Dr. L. Wulman.
RUMANIA:	Dr. S. Bickel J. M. Gottlieb A. Luncan J. Rosenthal S. Rossman Ch. Sonnenreich Ch. Weintraub L. Wolfson	
YUGOSLAVIA:	A. Bondy O. Heinrich.	Alternates: Dr. M. L. Herzog Dr. P. Neuberger.

350: 6-20-42.

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

1942

file remarks

AUSTRIAN JEWISH REPRESENTATIVE COMMITTEE

A. Organizational Contacts Established by the Committee

1. Hitachduth Olej Austria, Tel Aviv, Palestine
2. Austrian Committee of the British Section of the WJC (Dr. Bienenfeld)
3. Austrian Jewish Group, Mauritius (H. Weiss)

B. Relief Activities

1. Establishment of a file of 3,000 Jews of Austrian origin Living in the U.S.
2. Assistance given to the Austrian refugees living in Mauritius (raising of approximately $4,000)
3. Help to the Austrian refugees in Fort Ontario, Oswego (A delegation of the committee visited the camp and $500 was raised for these internees)

BELGIAN JEWISH REPRESENTATIVE COMMITTEE

A. Organizational Contacts Established by the Committee

1. Belgian Jewish Committee, London
2. I. Sokolow (Elizabethville, Belgian Congo)
3. Schalom Fischer, Belgian Refugee Society, Havana, Cuba

B. Political Activities

1. Intervention with Belgian Ambassador concerning visas to Belgian Congo for Jewish refugees (1942)
2. Intervention with Belgian Ambassador for Washington on behalf of Belgian internees (Vittl, Jan. 5, 1944)
   Answer of the Ambassader (Jan. 10, 1944) He will submit it to the Belgian Government.
3. Intervention with Foreign Minister Spaak in favor of arrested Turkish Jews in Belgium (March 15, 1944)
4. Intervention with Prime Minister Pierlot in favor of asking for a special section in charge of Jews in Belgium with Palestine certificates for German nationals in Belgian Congo (March 15, 1944)
5. Intervention with Prime Minister Pierlot in favor of re-admission of Jewish aliens to Belgium (1944)
   Reply to last four requests received on May 8, 1944 by Chief of the Prime Minister and Cabinet

C. Relief Activities

1. Food Parcel drive among Belgian Jewish colony in New York (1942)
2. Creation of a post-war relief fund for Belgian Jewry (started Sept. 1944 and still on the way with a goal of one hundred thousand dollars)

CZECHOSLOVAK JEWISH REPRESENTATIVE COMMITTEE

A. Organizational Contacts Established by the Committee

1. Hitachduth Olej Czechoslovakia, Tel Aviv, Palestine
2. Circulo Checoslovaco de la Paz, Bolivia
3. Relief Committee of Jews from Czechoslovakia, London
4. Federation of Jews from Czechoslovakia, London
5. Ernst Frischer, Member of Czechoslovak State Council
6. Czechoslovak Jewish Colony in Quito, Ecuador
7. Dr. Franz Ullman (Geneva)

B. Political Activities

1. Audience with President Benes (May 27, 1943)
2. Audience with Foreign Minister Masaryk (on Jewish situation and rights in Czechoslovakia)
3. Intervention with Minister Feierabend concerning the problem of reparation.
4. Intervention with Minister Papanek concerning the camps of Oswiecim and Birkenau

C. Relief Activities

1. Memorandum sent to Foreign Minister Masaryk for the first session of the UNRRA in Atlantic City (Nov. 1943)
2. Organization of food parcel service to internees in Theresienstadt after negotiations with Czechoslovak Government and Joint Distribution Committee
3. Establishment of a list of internees (12 thousand persons in Theresienstadt; 15 hundred persons in Birkenau; 1,000 persons in Slovakia)

4. Registration of all persons living in the Western Hemisphere and having relatives in Czechoslovak territory (3,000 persons registered so far)
5. Sending of these lists to the Czechoslovak Red Cross in London for transmission to liberated Czechoslovakia.
6. Registration of all Jews known to be still in Czechoslovakia. (So far 12,000 persons registered).

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

DUTCH JEWISN REPRESENTATIVE COMMITTEE

A. Organizational Contacts Established by the Committee

1. Rabbi Jewish Chaplain of the Netherland Army--Rabbi Perreira
2. A. Milhado,, Circle of Netherland Jews, London
3. Netherland Immigrant Association, Tel Aviv, Palestine
4. Rabbi Cardozo, Jewish Community, Curacao

B. Political Activities

1. Repeated requests to the Prime Minister Gerbrandy and Queen Wilhelmina to further the exchange of Dutch Jews with Palestine Certificates for German nationals in Palestine (Jan. and Feb. 1944)
2. Intervention with Dutch Ambassador in Washington in favor of refugees in Curacao to free them from certain restrictions imposed upon them by the Governor.
3. Interview with Mr. Hoogeveen, Member of the Inner Cabinet of the Governor of Curacao. As a result of the interview, all restrictions imposed upon the stateless refugees not interned, were removed.
4. Intervention with Dutch Government in view of re-admission of Jewish aliens (oct. 1944)
5. Intervention with Netherland Government-Commission of repatriation in London in favor of deported Jews from the Netherlands.
6. Intervention with the Dutch Embassy in Wash. in view to extend the categories of persons entitled to send food parcels to occupied Netherlands. (Jan. 1944). As a result of this intervention, all persons living in this country were allowed to send food parcels to their relatives in the Netherlands.

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

7. Intervention with the Netherland Ambassador in Washington in view of having the Dutch Ambassador in Moscow been instructed by the Government to assist all Dutch deportees found in the territories liberated by the Russian armies. As a result of this intervention, the Dutch Government instructed its Ambassaodr in Moscow along the above-mentioned lines.
8. Sending of a memorandum to the Dutch Government with suggestions for post-war reconstruction of Dutch Jewry and relief measures on behalf of the Jewish population in Holland. (July, 1944)

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

French Jewish Representative Committee

A. Political Activities

1. Preparation of a memorandum concerning the Cremieux Decree and dispatched to American and French authorities.
2. Audience with Under Secretary of State, Sumner Wells and General Bethouart (May 15, 1944)
3. Intervention with French Military Mission in New York concerning secret ordinances of General Prioux (concerning the status of Jewish officers in the French Army---June 2, 1943)
4. Cables to General De Gaulle and Geraud concerning the denationalization of naturalized French Jews.
5. Publication of a statement concerning anti-Jewish legislation signed by Puchel (March 8, 1944)
6. Letter to General DeGaulle concerning the re-admission of Jewish aliens to France (Sept. 11, 1944)
7. Preparation of a memorandum to the French Government concerning restitution of property (Oct. 1944)

German Jewish Representative Committee

A. Organizational Contact Established by the Committee

1. Hitachduth Olej Germania, Tel Aviv, Palestine
2. Association of Jewish Refugees, London
3. Association of German-Jewish Refugees, "Menorah", Mexico

B. Political Activities

1. Audience with Attorney General Biddle concerning the enemy-alien problem (March, 1943)
2. Preparation of a statement of policy concerning the post-war problems of German Jewry (from October 1943 to Oct. 1944)

Hungarian Jewish Representative Committee

A. Organizational Contacts Established by the Committee

1. Hungarian Jewish Association, "Emunah", Mexico
2. Hungairan Jewish Group in Santiago, Chile

B. Political Activities

1. Preparation of a memorandum on post-war demands of Hungarian Jewry

C. Relief Activities

1. Preparation of a memorandum to be submitted to the UNRRA Conference in Montreal (Sept. 1944)
2. Intervention with leaders of the Joint Distribution Committee concerning aid to Jews in occupied Hungary.

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

<u>Luxembourg Jewish Representative Committee</u>

A. <u>Political Activities</u>

1. Preparation of a memorandum to the government on the re-admission of Jewish aliens to Luxembourg (May, 1944) (Positive reply received June 1944)
2. Preparation of a memorandum to the government concerning war crimes committed in Luxembourg.

THE PRESENT SITUATION OF THE JEWS IN EUROPE

Presented by the Institute of Jewish Affairs
330 West 42nd Street, New York City
July 1st, 1942

More than seven million Jews in Europe are subject, directly or indirectly, to conditions dictated by the Nazis. The Fuehrer has stated with open cynicism that his purpose is the physical extermination of the Jewish People. On the ninth anniversary of his accession to power (January 31, 1942) he declared:

"We know full well that the war can end only by the extermination of the Germanic peoples or by the disappearance of Jewry from Europe. Aryan peoples will not be removed from Europe, and this war will see the destruction of Judaism."

Even more explicit, if possible, is a recent statement of Propaganda Minister Joseph Goebbels. In the June 12, 1942, edition of Das Reich he wrote that in reprisal for Allied bombings of German cities, Germany prepared to carry out a mass "extermination" of the Jews throughout Europe, and "perhaps even beyond Europe".

This is an aim which the Nazis are already realising in occupied Europe with the well-known German "Gruendlichkeit" and system. We are not yet in a position to offer a complete account of the casualties and property losses Hitler has caused; but what follows is an attempt to give an approximate picture of the physical, material, and spiritual destruction which over seven million Jews have already suffered.

1) Pogroms, murders, and torture.

With regard to the physical extermination of the Jews, two periods may be distinguished in the history of the Hitler era: the pre-war phase and the phase which began with the war. In the first period, the murder of Jews was conducted primarily in the cellars of the Gestapo and in concentration camps. Tens of thousands of Jews were dragged off to places of confinement and sadistically tortured to the point of death. The first great mass-pogrom took place in Germany in November 1938, when hundreds of synagogues were burnt, tens of thousands of Jewish men incarcerated, and Jewish homes became the scenes of murder, robbery and vandalism.

Among the casualties of the pre-war phase we must also mention thousands of suicides among German and Austrian Jews. This number includes hundreds of writers, professors, artists, and other intellectuals; such persons as the great chemist Fritz Haber, the famous attorney Max Alsberg, and the writers Jacob Wassermann, Ernst Toller, and Kurt Tucholski.

Beginning with the outbreak of war, murders and massacres were committed openly. Soon after the occupation of Poland, pogroms took place in dozens of cities and towns. For two months, from October 1st to December, 1939, the Jews were free game. Jews were taken in the streets, kidnapped and murdered.

This custom of allowing the occupation forces a certain time in which to slaughter and rob the Jews was later introduced in all occupied countries on the Eastern front. From one case to the next the massacres became more gruesome and horrible. The

pogrom in Vilna had a larger list of dead and tortured than the one in Kaunas; Vitebsk and Minsk outdid the Lithuanian pogroms; and the events of Kiev and Dnieprepetrovsk were far more terrible than those in the Lithuanian White-Russian cities. The outside world has heard fragmentary reports only of the pogroms in the large cities, but there were certainly many more Jews who were slaughtered in hundreds of small places. There the Nazis were under even less restraint than in the large cities. We cannot be certain, moreover, that the local population did not succumb to Nazi agitation and assist in the pogroms in many places. One can easily imagine what must have happened to the hundreds of thousands of Jews in the small towns of Galicia and the Ukraine, where the memories of the 1918-21 pogroms are still fresh.

In this and other aspects we have a fairly clear picture regarding Rumania, where the pogroms, extortions, and confiscations have given full satisfaction to the Germans. There have been reports of 125,000 slain. Mass slaughters occurred in Rumania at the time when the Soviets occupied Bessarabia and Sothern Bukovina in the Summer of 1940. Lesser pogroms, resulting in dozens or hundreds of dead, took place continually throughout the year, up to the Summer of 1941, when the Rumanians redaptured Bessarabia and Bukovina and crossed into Russian territory. Thereafter, there were real mass murders, with untold numbers of victims. In the battle-zones, the Rumanian and German soldiery vented its bile, while at home, in old Rumania, the local Iron Guardists did violence both to Jewish and non-Jewish life and property.

To complete the list we should describe similar events in Slovakia, Croatia, Yugoslavia, and in Salonika and Greece. Even confining ourselves to the vast slaughterhouse for Jews the Nazis established in Eastern Europe, it is clear from available reports that the Germans have massacred more than a million Jews since the war began. Reliable reports show that 750,000 Jews have already been murdered in Lithuania and Poland, 125,000 in Rumania, 200,000 in Nazi-occupied parts of Russia and 100,000 in the rest of Europe. Thus, about one-seventh of the pre-war Jewish population in Europe has been wiped out in less than three years.

The Nazis adopted different tactics in the occupied Western European countries like Belgium, Holland, and France. Here there were no massacres, but only "legal" murders. Over 600 young Jews were sent from Holland to a factory experimenting in the production of poison gases; 400 of them died in two weeks. Among the hundreds of hostages shot in France, there are many Jews; the same in Belgium. In the Protectorate of Bohemia-Moravia there were also many Jews among the victims of Nazi terror. It is impossible, as we said, to count all the corpses made by Hitler, but we can be certain that "there was not a house where there was not one dead".

2) "Natural Deaths and Starvation.

The list of Hitler's victims must include those who died a "natural" death in consequence of his policies. Again, no full account is possible, but we may cite a few illustrative figures: in the first half of 1939 over 2,400 Berlin Jews died, and six Jewish children were born. In the Warsaw ghetto, in May, 1941, there were 3,881 deaths and 451 births, a proportion of 8 to 1. In June, the same year, there were 4,290 dead and 396 children born, a proportion of 11 to 1. Of 17,800 cases of typhus in Warsaw, in 1941, 15,749 (over 88%) occurred in the ghetto. The official figures of Jewish dead in Warsaw are 8,350 in 1940 and 43,239 in 1941.

The actual number of deaths is much higher. In normal times, the seven million Jews living in lands now controlled by Hitler had about 120,000 births annually as against about 70,000 deaths. The net increase was, consequently, about 50,000 yearly. If we assume that the birth-rate fell only to 1/5 its former proportion, and the death-rate was augmented only fivefold, we must conclude that there are no more than about 25,000 Jewish births, and no less than about 350,000 Jewish deaths annually in the same population. The net decrease, consequently, amounts to 325,000 Jews a year, and the rate is mounting from day to day. Death has proven a worthy aid to Hitler.

Contributing to the large death-toll is the systematic starvation of the Jews in the Nazi-controlled territories by restricting the supply of food for them.

a) Jews are denied ration cards altogether for many kinds of supplies. They get no clothing, butter or margarine, meat, poultry, etc. In some German-occupied countries bread and potatoes are the only foods supplied to Jews.

b) In the occupied countries, the rations of Jews are half of those of the local non-Jewish population, which in turn are half of those of the local Germans. In the same territories where Jews are restricted to bread and potatoes, the Jewish bread ration was recently cut to two ounces daily. Even in the smaller Polish cities during the winter of 1940-41, the potato ration was only 100 kilograms yearly.

c) One hour daily is set aside, in which Jews must purchase what they can. Frequently the long queues of people cannot all be accommodated in the single hour, so that many go unserved. Moreover, in all Nazi countries the "Jewish hour" is set at from 4 to 5 P.M., the last hour of the day during which groceries are open. This hour was chosen, as numerous decrees plainly state, so that Jews might be provided for only "after the Gentiles had satisfied all their needs". Even those who are served in this last hour of the day often find they cannot obtain the whole of the meagre ration to which their food cards entitle them.

d) Ration cards issued to Jews are marked with a "J", enabling grocers to discriminate in their manner of treating Jewish and non-Jewish customers. Since Jews are barred from trade, all grocers are "Aryans".

The Nazi policy does not even permit the granting of larger food rations to Jews engaged in hard work in forced labor camps. The Jewish communities must therefore deprive unemployed Jews of all support in order to add to the rations of the forced laborers and their families.

The worst situation is that of Jews confined in ghettos. In the smaller open towns Jews may still find access to the peasants who have food to sell. In addition, as in World War I, the Jews of such towns try to obtain unused lots for growing some crops and keeping some livestock to supplement their rations. The ghetto population is denied these privileges. It also lacks the means with which to buy even the food permitted them on their ration-cards.

3) Ghettos.

From two to two and a half million Jews are confined in the ghettos. Some hundreds of thousands of Jews are suffering torture in concentration camps. Millions have been uprooted from their homes and scattered over ghettos, forced labor camps, towns and hamlets, where they live fourteen persons to a room.

It has been estimated that at least 40% of the pre-war Jewish population of Nazi-held Poland no longer live where they did on September 1, 1939.

Rumania has been systematically exiling Jews across the Dniester to penal labor colonies in the occupied Ukraine; Slovakia has already deported half of its Jewish population and intends to exile the rest. Reinhard Heydrich drove thousands out of Bohemia-Moravia and concentrated many of those who still remain in Terezin for transportation to Poland. Croatia has consigned most of the Jews of Zagreb and other cities to concentration camps and labor gangs. In Serbia, the German authorities have expelled the entire Jewish population of Belgrade. In Germany and Austria, where the Jewish population had already dwindled to less than a third of the pre-Hitler figure when the war began, expulsions never cease. In October, 1940, about 9,000 Jews were deported from Baden and the Palatinate to Southern France. The entire Jewish population has been expelled from Alsace. Last fall an estimated 10,000 were transported from Berlin to the textile mills of Lodz. Austria now has no more than one-fifth of the 200,000 Jews who lived there in 1938. Surviving German and Austrian Jews are being deported in a constant stream to the Lublin area, the Pinsk marshlands and occupied Soviet territory.

Seized in the streets of Paris, Brussels, Antwerp and Amsterdam to be corralled in Polish and Lithuanian ghettos; taken from their homes in Vienna, Prague, Bratislava, Zagreb, Belgrade, Bucharest and Sofia for delivery by freight trains to penal colonies and projected reservations in war-ravaged territories close to the Eastern front, the Jews mirror the ultimate logic of Nazi policy toward nations and minorities whose very survival is incompatible with their blueprint for Europe and the world.

In the ghettos the Jews are incredibly crowded together. In those streets of Warsaw, where even before the war 250,000 Jews lived in miserable and overcrowded conditions, over 500,000 Jews are now packed together. In the section of Lodz where 60,000 - 70,000 persons lived in normal times in conditions notorious for their extreme inadequacy, 200,000 Jews now live in the ghetto. And, as in all other particulars, it is certain that the ghettos of Vilna, Kaunas, Riga, Dvinsk, Lwow, Przemysl, and dozens of other places, are far worse than the Polish ghettos. The most dreadful of all ghettos is the prison-province of Transnistria (Rumanian occupied Soviet Ukraine). The <u>entire Jewish population</u> is held prisoner, forced to hard labor and subjected to the most inhuman treatment. Any "Transnistrian" Jew found outside the prison-province without official permission suffers the death-penalty. The same rule holds for the Polish ghettos.

<u>4) Jewish badges.</u>

The yellow badge has now been introduced in all Nazi-controlled countries, without exception: Germany, Poland, occupied France; in the Ukraine, Belgium, Lithuania, Latvia, Holland, Norway, Rumania, Slovakia, and Croatia.

<u>5) Religious persecutions.</u>

Even before Hitler came into power, the favorite occupation of his disciples was to destroy headstones in Jewish cemeteries, defile synagogues, and desecrate Torah scrolls. Afterwards, the burning of Jewish schools and synagogues became customary in Germany. The most barbaric outbreak was during the pogrom days in November, 1938. The toll of arson before the war was: in Germany, 238 synagogues; in Austria, 107; in Czechoslovakia, 87; and in Danzig, 3. Altogether, the total is 435 synagogues. In the occupation of Poland hundreds of synagogues were burnt. A similar procedure was followed in every occupied country, as well as in every country which became vassal to Hitler. Scores of synagogues were burnt in Rumania, Yugoslavia, Slovakia, and Lithuania. Frequently the Germans transformed synagogues into stables, latrines, or Nazi clubrooms.

Jewish ritual slaughter is forbidden in all countries. According to recent information, almost all places of worship have been closed in Polish, Rumanian, and Slovakian cities, and Jews are forbidden to hold public prayers. Except in the ghettos Jews are compelled to work on the Sabbath. Their religious communities have been forced to act as offices for carrying out Nazi purposes.

6) The ruin of culture.

In all countries without exception Jewish students have been expelled from the entire public-school system, primary and secondary schools, as well as colleges and universities. In Western Europe, for instance in Holland, Belgium, France, and Norway, Jews are permitted to maintain their own schools, covering only the primary course. But in Warsaw, with its population of over half a million Jews, and probably about 80,000 Jewish children of school age, permission was given only for schools accomodating 5,000 children. These schools have not yet been opened. In scores of cities there are no Jewish schools at all, and throughout the Ukraine, White Russia, Lithuania, Latvia, Rumania, Croatia, Yugoslavia and Greece, no Jewish shools are permitted. If we assume that among the seven million Jews there are about 1,150,000 children of school age, we must conclude that no less than a million Jewish children are spending their second year, and some even their third year, without schooling of any sort, since even the Jewish religious schools are prohibited.

Jewish libraries function only in rare cases. In most cities they have been burnt, or pillaged and transferred to Germany for the use of the so called Institutes to investigate the Jewish problem. All Jewish publishing houses have been destroyed. All Jewish newspapers, whether in Yiddish, Hebrew, or the language of their country, have been forbidden. In each country only one publication, used to promulgate the anti-Jewish laws in the language of the country, appears. All Jewish social and cultural institutions have been destroyed or outlawed.

7) The Economic Situation.

By robbery, confiscation and "Aryanisation", the Jewish population in Hitler countries was transformed into a mass of paupers. In this respect, too the Nazis have a dual policy. In Eastern Europe, as in Poland, the Ukraine, Lithuania, Latvia, and Yugoslavia, in the first weeks of occupation the Nazis simply loaded cars full of commodities and household goods taken from Jewish businesses and homes, and exported them in long trains to Germany. This was an act of open banditry organised by a "civilised" government in the midst of Europe. Not only were Jewish houses broken into and looted, bu the Jewish owners were often forced to carry out their own furniture and load it on the trucks of the robbers. Side by side with plain robbery went the "legal" procedure for making beggars out of the Jews: "laws" for the registration of all sorts of property, "laws" for the transfer of Jewish enterprises to the management of German commissars; and finally, "Aryanisation". In this way not only the Jewish middle classes, that is, the only group among the Jews possessing property, were liquidated, but even a large part of the poorer Jewish population lost its household goods.

A different method was adopted for the Jews in Germany, Austria and the Sudetenland, with a variation for France, Belgium and Holland. In the first three countries the Jews were economically liquidated even before the war. They were remmerated for their property, including household goods, to the extent of 5 to 10 percent of its value. Estimates which are more or less trustworthy place the value of Jewish property in Germany, Austria, and Sudetenland at about five billion dollars.

In France, Belgium, Holland, and Norway, the greater part of the larger and medium size Jewish businesses have, by this time, been confiscated and "Aryanized".

The Jewish intellectuals have been totally eliminated as a class, particularly in relation to the general cultural and political life of their countries. Jewish doctors are permitted to treat only Jews. Professors, scientists, lawyers, engineers, writers and journalists, painters and actors, and musicians -- altogether a group of intellectuals composing about 7 or 8 per cent of the Jewish population -- have been forced, if they did not succeed in taking refuge abroad, to resort to the crudest unskilled labor.

70 or 80 per cent of Jewish merchants have been put out of business. In Poland, Jewish traders are permitted in the markets of only a few provincial towns. In the large cities Jewish stores may remain open only in the ghettos. Jewish wholesale trade has been completely wiped out in the Hitler countries. In France, Belgium, Holland, and Norway, there are still a few small and medium-size Jewish stores, which remain active.

Jewish big business and most of the medium-size Jewish enterprises have been liquidated in all countries. Only the craftsmen and laborers maintain any position. The last two groups are the "privileged classes" under Hitler: the Jew is taboo, but his labor is kosher. Insofar as Hitler needs tailors, shoemakers, leather workers and carpenters, metal smiths, technicians and craftsmen, he is also willing to utilize the Jews. His method os using them is predicated on the principle of extracting the greatest yield from them, while at the same time reducing their number as far as possible. They work for pennies and receive bread and potatoes in rations barely sufficient for subsistence.

Hundreds of thousands of Jews are in forced labor gangs, building roads draining swamps, regulating streams, and constructing fortifications at the front. Under the fire of Soviet bombers and artillery, thousands of Jewish slaves are forced to build defenses for their own persecutors.

All that Jews have accomplished socially and economically by many centuries of work and care has been ruthlessly destroyed. It is inronical that the seven million Jews in Hitler countries, whose heavy physical labors now barely suffice to keep a part of them alive, are utterly dependent for their sustenance upon Hitler, their only "provider".

SUMMARY OF THE EFFECTS OF THREE YEARS OF WAR ON THE JEWS IN EUROPE

(Report submitted to the first session of the Council for European Jewish Affairs of the World Jewish Congress, September 23, 1942)

by

Jacob Lestchinsky

This account cannot deal with the events of the catastrophe of the past three years, but only cast up a provisional summary of its effects. Provisional, we say, because although there is little or nothing left for Hitler to rob from the Jews, his purpose is to destroy them utterly, man, woman and child. This aim the Nazis are pursuing today with even more systematic ruthlessness than in the three years past.

On the eve of the present war there were about 9,600,000 Jews in Europe. Today there are only about 8,000,000. The net loss in three years is over a million and a half Jews.

This is the itemized account of those losses:

No more than 200,000 escaped from Europe as refugees.

About 900,000 Jews were killed in mass slaughters, bombardment of civilian populations, and on the field of battle.

The net loss of Jewish population on account of deaths from natural causes can be calculated at about 500,000.

(1) Physical Destruction

This is the account of Jews killed in Europe during the past three years. 600,000 died in mass pogroms: from 200,000 to 250,000 in former Soviet territory occupied by Hitler, from 150,000 to 200,000 in Polish territory, from 100,000 to 125,000 in Rumanian sections, such as Bessarabia, Bukovina, and Old Rumania, the remainder in Serbia, Croatia and other countries.

While there was no mass pogrom in Holland, 1200 young Jews were seized in the streets and sent to a concentration camp near Vienna where most of them were killed in the course of experiments with poison gas. In Croatia 2800 Jewish men were sent to the Salt Islands on the Adriatic Sea where they all died or were killed. Near Kovno there is an "execution post" where an unknown number of Jews have been killed. We may assume the existence of other such posts in view of frequent reports of deportation of Jews to "unknown destinations" and the return of letters addressed to persons recently deported to Poland with the inscription "departed for an unknown destination." In view of the fact that Jews are not able to move at will in Poland, it is evident that the destination of the departed was only too well known to the Nazis.

In recent weeks, rumors of mass killings on a scale which staggers the imagination have reached us. We can only hope that no worse has in fact transpired than the mass transport of Jews for forced labor at fortifications on the Russian front.

It is calculated that up to4000,000 civilians were killed in the bombardments in Soviet Russia alone. The Jews being concentrated in the front areas and in the cities which were the chief targets of bombardment, certainly lost no less than 200,000 in this way. In the case of Warsaw alone we know that about 20,000 Jews died immediately during the air raids, and there were thousands of others many of whom later died or remained cripples.

At least 100,000 Jews died in combat on the fronts in Soviet Russia, the Near East, France and all other battle zones.

In all countries where Hitler came, especially in countries with a dense Jewish population like Poland, Soviet Russia and Rumania, Hitler created conditions of food supply and sanitation which have been a strong factor in increasing the death rate. Official statistics about the death rate in Warsaw and Lodz and the proportions of Jewish deaths from typhus in Warsaw lead to the conclusion that the net loss by excess of deaths over births of Jews in Europe was 50,000 persons in 1940, 150,000 in 1941, and about 300,000 in 1942.

The probabilities concerning the loss by sickness and starvation in 1943 are terrifying to contemplate. The Jews in Europe are physically and spiritually exhausted and their resistence declines from day to day. All their savings and possessions have already been consumed so that they no longer have a shirt left to sell for a ration of bread. The number of invalids especially in the younger ages is daily increasing, and the Jewish population has been so fatally weakened that any minor epidemic which breaks out will probably carry away a vast number.

In consequence of the above losses European Jewry will count among its numbers a tremendous group of widows and orphans. We learned from the pogroms in the Ukraine after the First World War that the dead included a disproportionate number of men particularly in the middle age-groups, that is, those very groups which are most capable of self-defense and self-support. Such a result was deliberately planned for by the Ukrainian pogrom organizers, and there is good reason to assume that Hitler, too, has similar designs. We may expect therefore that the surviving Jewish population will be deprived of its most productive elements.

The ratio of Jewish losses is greater eightfold than the losses of England, together with all its dominions and colonies, four times as much as the Poles, seven times more than the French, six times as much as the Yugoslavs, and two hundred times the loss of the United States.

There is also a difference in the kind of casualties suffered by the Jews as compared to those of other nations. Of all the Jewish losses only 100,000, or 7% of the total net loss, were suffered on the battle fields. Over 600,000 were slaughtered like cattle. Civilian Poles, Yugoslavs and Frenchmen who were killed by the Nazis were of a different category. They died because of their resistance to Nazi enslavement or as hostages for the rebellion of their compatriots. The Jewish masses are executed for an unforgettable sin thousands of years old -- for their having stood before Mount Sinai and having received the Ten Commandments there. Poles, Yugoslavs, French, Norwegians and the other twenty United Nations are dying under the axe of Germans alone; the slaughter of the Jews is shared with the Germans by Ukrainians, Rumanians, Croats, Slovaks and others as well. Jewish blood which they have spilled digs deeper the chasm which has long been cut between the Jews and their neighbors in those countries. As a result also the urge grows deeper and stronger among the Jews to flee from Europe and from those countries where they have only ruins and graves -- not even individual graves but mass graves and collective tomb stones.

(2) Geographic Concentration

For the last fifty years, hundreds of thousands of Jews emigrated from Eastern to Western Europe and had managed substantially to establish themselves. They served as a bridge between the Jews of the East and the West: for the latter they brought a new consciousness of the national unity of the Jews; for the former they were an economic and cultural support. About 1933 when Hitler came to power 1,800,000 of Europe's nine and a half million Jews lived in Central and Western Europe. Today there remain only from 600,000 to 650,000 Jews in these developed and progressive countries. In a single decade the whole of German Jewry, amounting to 760,000 in 1933, economically and culturally one of the strongest Jewish communities in the world, has been completely wiped out. The 100,000 Jewish souls who still vegetate in German countries have been reduced to impotence -- economically, culturally, politically, physically and even spiritually. Three-fourths of them are women and two-thirds are over fifty years of age. Many of them after almost ten years of torture would be ready to pay a thousand marks for a dose of veronal to release them from this ugly and vicious world.

European Jewry has been thrust back to the conditions preceding the French Revolution when over 90% of them were concentrated in the backward Slavic countries of Eastern Europe. The only Western European Jews who have remained untouched are those of England, Switzerland and Sweden -- a total of 400,000. We have already spoken of German Jews. The same process of brutal and murderous liquidation is being applied by both Hitler and Laval to French Jewry. Tens of thousands of Jews have already been deported from Belgium. We may assume also that the most secure Jewry in Western Europe -- The Dutch Jews -- will not be passed over. Not only the Jews of Central and Western Europe were driven eastward, but also Jews of Bohemia, Moravia, Slovakia, Western Poland, Rumania and Hungary, About 600,000 Jews were thus deported from the Polish areas incorporated in Germany alone. If we add to this number 600,000 Polish Jews evacuated by Soviet Russia before the outbreak of war with Germany; the number of Soviet Jews evacuated and those who fled voluntarily from the front zones; the expulsion out of small and large towns into the ghettoes-- the conclusion is warranted that no less than two and a half, and possibly three million Jews, were uprooted from their homes, ruined economically, and cut adrift spiritually.

In addition to the forced migration of about half of the Jews who are subject to Hitler, we may expect that Jews residing in the villages have been removed completely, together, in part, with the Jews in small towns. It is inconceivable that the Jews in Galicia, where pogroms were always to be expected at any time even before the war, should now have survived the years of war between Russia and Germany. From the first outbreak of combat the Ukrainians in Galicia became active partisans of the Germans and proclaimed the slogan of "War on the Bolsheviks and the Jews." The Ukrainians, of course, are past masters in pogroms. Bessarabia has been cleared of all its Jews in town and village alike. In Slovakia, too, there can hardly be any Jews Left in the villages. In Hungary land has been confiscated from the Jews so that village Jewry has certainly been liquidated. The Jewish colonists in Crimea fled to Siberia. There can be no doubt that in Soviet Ukraine also the number of Jewish deaths in the villages and colonies was even greater than in the cities, and it is inconceivable that there should be much remaining of the Jewish kolkhoz.

In the countries we listed above between 20% and 25% of the Jewish population lived in rural communities. In this centre of the Jewish agricultural population -- Galicia, Bessarabia, Crimea, Soviet Ukrainia, Carpatho-Ruthenia and Slovakia -- over a quarter of a million of Jewish farmers, a sturdy and sound membet of European Jewry, formerly dwelt.

To the above listed catastrophes we should add the note that in point of fact we no longer have 8,000,000 Jews in Europe, as calculated, since much more than a million are wandering in the farthest removes of Siberia and Asia. There remain in Europe itself no more than 7,000,000 Jews. Of them about half a million are in European Russia and about 400,000 in England, Switzerland, and Sweden. Thus there remain in Hitler's tender care 6,000,000 Jews, compared with the 7,500,000 who lived in the same countries in 1939.

In sections from which Jews have not been removed or where they have been concentrated, they are permitted to move about only with official approval, and are told officially where they can live. Above all they are incarcerated in ghettos. Then, also, in many places they are permitted to reside only in certain quarters of the city. The number of places where Jews are still living in their old homes in Europe is small. The uprooting of Jews was thus not restricted to deportations from one province to another, from one country to another, from one city to another, but also involved removal of Jews from one section of a city to another. On this count we may add another half million of Jews to the number of the uprooted.

Let us briefly survey conditions in places where Jews reside. The primary aim of Hitler's policy regarding Jews is their extermination, it must be remembered. This, so to speak, is the maximum objective. But even Hitler, the most thorough executioner of all history, cannot achieve this goal in a few years' time. He consequently set up a minimum objective of establishing such conditions for Jews as would encourage them to die more rapidly. The method which leads to this objective is, first of all, the maintenance of unspeakable hygienic conditions where Jews live. Persons recently arrived from Warsaw report that it is forbidden to remove offal from the ghetto, so that the huge heaps of dung which accumulate are perhaps the most horrible experience Jews have to undergo. However, it is obvious that it is easier to poison a few million Jews with polluted air than to execute them. Another diabolical device not conceived by any sadist before Hitler is the idea of heightening the isolation of the Jews from their non-Jewish environment. This ensures, first of all, that Jews and non-Jews cannot come in contact for purposes of political resistance. But even more important for Hitler's purpose is the destruction of economic relations between Jews and their neighbors.

It is hard to say how many Jews are enclosed in ghettos. In Poland alone there are about one and a half million, or approximately two-thirds of all the Jews now living in the territories of the Polish State. There are also ghettos in the Soviet Ukraine, in White Russia, Lithuania, Latvia, Rumania, and the Protectorate. We believe that at least two million Jews are in these ghettos.

These two million have been cut off in every respect from relations, traditions, and habits binding them together with their Christian neighbors. In countries with a dense Jewish population of long standing these factors were of vital significance in the economic life of the Jews. Non-Jews had been accustomed, for hundreds of years, to shop in Jewish stores, visit Jewish doctors, and retain Jewish lawyers. Today all this has been destroyed.

The same has been the case in cities where Jews may live only in specified sections, because no Jew is permitted to maintain a business establishment in the center of town. He must lose his customers and clients. Since in any case Jewish tradesmen are not allowed to buy produce and other wares for resale, their business contacts with non-Jews have been completely destroyed.

At the same time, other stores are open and carry on their business, other craftsmen make shoes and clothing and find customers to buy them. Life is cramped and poverty-stricken, but new contacts and economic relations, new traditions and habits continue to grow; not between Jew and non-Jew, however, but between Poles and a new class of Polish merchants and artisans. A similar process is taking place in Rumania, Hungary, France, Belgium and all other countries.

But even the Jews who remained in their former homes are restricted in their movements in most countries: they are forbidden to travel by train, boat, or even by carriage. This, of course, restricts the contacts between these Jews and their neighbors also.

(3) Economic Conditions

In every country without exception the possessions of Jews have been expropriated. Large and medium-sized commercial and industrial enterprises have in some cases been simply confiscated, as in the incorporated parts of Poland, to a great extent in Rumania, in Slovakia, and in part in France, or transferred to commissary administration for liquidation or sale to "Aryan" owners. There is not much difference between the two cases, because Jews receive hardly any returns either from the liquidation or the "Aryanization." Not only their business concerns are taken away but also securities, cash, gold and silver objects, art collections, and so forth. All such items must be registered at designated banks, and Jews are permitted to withdraw only small monthly sums from their deposits or from the proceeds of the liquidation of their business and effects. Part of the Jewish population is allowed monthly stipends out of its own property for self-maintenance in this manner -- no capital for productive use and earning an income but only enough to keep body and soul together.

Let us survey briefly the results of Hitler's assaults on various classes of Jews. The Jewish intellectual class has been as good as wiped out in all countries; there are no longer any Jewish students or new Jewish professionals. All Jewish schools have been closed down, secular and religious alike, as well as all cultural institutions. There may remain certain remnants in Hungary, Old Rumania and Holland, but in all other countries there is no longer a trace of educational institutions. Jews are nowhere admitted to general schools, except for Jewish doctors who still are permitted to practice in the ghettos and to minister to Jews only, all other Jewish professionals, academicians, engineers, technicians, chemists, teachers, lawyers, have been relegated to compulsory manual labor.

Jewish commerce has been liquidated up to 80% or 85%. There remain only the small Jewish storekeepers who distribute in the ghettos those supplies which the communities receive for the Jewish population. It is hard to imagine that the German distributing apparatus allots anything to Jews outside the ghetto for resale to Christians. The distribution of all consumers goods is, of course, controlled by the Germans even though non-Germans may work in the administration. Jews who for the most part are cut off from the local market are also prevented from access to the available stocks of goods, since these, too, are under German control. As a result, even in places where Jews have not yet been completely liquidated or isolated from their neighbors, and where a part of their concerns still functions as in Old Rumania, Hungary, Holland, Belgium and Norway, the Jews are nonetheless cut off from the trade of his neighborhood.

The same applies to industry -- in most countries Jewish factories have been confiscated, liquidated, or Aryanized.

It must be stated that the position of Jewish artisans is somewhat better. They are the only class among European Jews who have remained in their old occupation. This is no small matter, for not only professionals, merchants, and industrialists had to adjust to unskilled labor, but even Jewish workmen were often forced to change their trades from skilled to unskilled. Since all Jewish factories, even the smallest were Aryanized or merged with larger firms, Jewish

workers were excluded from them. Lodz is one of the few cases where Jewish workers are still employed in factories. In Holland also Jewish workers are employed in diamond factories. In Lodz Jews are employed only in factories located in the ghetto, and in Holland they are segregated from their Christian co-workers.

Thus, the greater part of European Jewry has been cut off from their professions and turned into a mass of declassed Lumpen-Proletarier, a mass, moreover, which is almost completely dependent upon one single employer -- Hitler himself.

Hundreds of thousands of Jews are occupied in building fortifications at the front, bridges, railroads, highways, canals, drying swamps and chanelling streams, and other such heavy unskilled and frequently dangerous labor. With fiendish deliberate policy this new Pharaoh has chosen the most ill-adapted and the least rugged for the heaviest and most dangerous jobs. The Jew is taboo but his sweat is kosher. The irony of the situation is overshadowed by the tragedy that Jewish shoemakers and tailors have to work for the German army and help them conduct the war.

At the first sign of the debacle which awaits Hitler, the Jews in all countries where Hitler rules will remain without even that sustenance which the Nazis give them in return for their forced labor: without any roots in agriculture, with no place in industry, without capital, without contact with the non-Jewish population, without any economic function at all. A truly appalling problem will confront the world in the moment of Hitler's defeat. That very joyful event which will liberate the Jews of Europe will also unveil the full horror of their tragic position. Since they are alive today only by grace of the forced labor which Hitler can extract from their broken bodies, his collapse will leave them with the immediate prospect of starvation. Without reserves, without strength, without possibility of work of any sort on the next day, only an unparalleled effort of relief on our part will enable them to survive the "transition period" before reconstruction can even begin.

Even more important is the fact that positions Jews have lost have not always been filled by Germans who will be driven out and leave behind the property they seized. In 80 or 90% of the cases Jews have been replaced directly or indirectly by the local majority population. This fact makes very difficult and complicated the whole problem of reconstruction, even after the frightful problem of keeping the masses of Jews alive over the "transition period" will have been dealt with.

(4) Cultural decline

The destruction of the sources in our time of Jewish traditional culture in Poland, Hungary, Rumania, Slovakia, Carpatho-Ruthenia is an overwhelming loss. The whole of modern Yiddish and Hebrew culture drew nourishment almost exclusively from these so-called backward conservative regions. Their ancient traditions are taken from the core of our three thousand year old culture against which forces of assimilation have never been able to prevail. The destruction of this continuity is a loss which is even more difficult to reconstruct than our economic positions.

It is now three years since half a million Jewish children in Poland have attended school. It is almost two years since hundreds of thousands of Jewish children in the other countries have been at school. European Jewry has not even a single publication of its own in any language. The bulletins published by the Central Jewish organizations in each country are not organs of Jewish expression, but registers of Hitler decrees.

All Jewish libraries have been closed. The great collections of books of the Alliance Israelite, the Strashun Library in Vilna, the Jewish communities in Vienna and Berlin have been transferred to Frankfort to the Institute where Hitler's scientists do research on Jewish questions. The whole of Jewish public life has ceased. With a few exceptions of purely philanthropic institutions, all Jewish organizations and institutions have disappeared.

Hitler has turned the homes of over 7,000,000 Jews into a series of graveyards where Jewish shades move hopelessly about.

Certainly there are evidences of courage and faith and a better future. There are Jewish guerillas fighting in every country. Jews are actively represented in every underground movement. Chalutzim are working desperately to continue their work. Jewish unity and social responsibility are more than admirable. The heroism of such unheroic persons as Stahl in Berlin and Cherniakoff in Warsaw, who have simply sacrificed their lives on the altar of loyalty to their people, are certainly inspiring. But in the summary the comfort they may bring is only a drop in the sea of sorrow and misfortune, blood and tears.

איניקע סך־הכל'ן פון דריי יאָר מלחמה אין

אידישן לעבן פון אייראָפּע

<u>פון יעקב לעשטשינסקי</u>

(באַריכט פאָרגעלייענט פאַר דער ערשטער סעסיע פונם ראַט פאַר אייראָפּעיִשע אידישע ענינים ביים אידישן וועלט קאָנגרעס, דעם 23טן סעפּטעמבער, 1942)

מיט דעם לויף פון די געשעענישן, מיט די פאקטן פון דער פיזישער קאטאסטראָפע, פונם מאטעריעלן חורבן און פון דער קולטורעלער ירידה נאָך דעם רעזולטאט, דעם <u>בעטרויליקן</u> סך־הכל פון די פארגאנגענע דריי יאָר און מיר האלטן נאָך ווייט ניט בײַם סוף. אמת, בא אידן האָט שוין היטלער ניט קיין סך וואָס צו צונעמען, אָבער זיין ציל בנוגע אידן איז דאָך ניט אזוי רויב, ווי „להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן, טף ונשים" — און די דאָזיקע המן־פּראָגראם פירט ער איצט דורך נאָך מיט מער אכזריות און מיט מער סיסטעמאטישקייט ווי אין די פארגאנגענע דריי יאָר.

1. <u>פיזישע אויסראָטונג:</u>

ערב דער איצטיקער מלחמה זיינען געווען אין אייראָפּע בערך 9 מיליאָן מיט 600 טויזנט אידן. איצט וועט שוין זיין אין אייראָפּע נאָך ארום 8 מיליאָן אידן, ווייניקער מיט העכער אנדערהאלבן מיליאָן.

וואוהין זיינען הינגעקומען א מיליאָן מיט 600 טויזנט אידן פון אייראָפּע? ניט מער פון קרוב צו צוויי הונדערט טויזנט פון זיי האָבן זיך געראטעוועט פונם אייראָפּעיִשן גהינום און האָבן אויסגעוואנדערט. <u>ארום איין מיליאָן מיט פיר הונדערט טויזנט זיינען אומגעקומען.</u>

דער חשבון איז בערך אזא: ארום 600 טויזנט אידן זיינען אומגעקומען פון מאסן־פּאָגראָמען און מאסן־מאָרדן — 200 ביז 250 טויזנט אין די אמאליקע סאוועטישע טיילן, וואָס זיינען פארנומען פון היטלערן; פון 150 ביז 200 טויזנט אין די טיילן פון פריערדיקן פּוילן; פון 100 ביז 125 טויזנט אין די רומענישע ראַיאָנען, ווי אין בעסאראביע, בוקאָווינע און אלט־רומעניע; און די איבעריקע אין סערביע און קראָאטיע און אין אלע איבעריקע לענדער.

אין האלאנד איז ניט געווען קיין מאסן־פּאָגראָם, אָבער מען האָט געכאפּט אין די גאסן 1,200 אידישע יונגע מענטשן און מען האָט זיי פארשיקט אין א קאָנצענטראציע־לאגער בא ווין, וואו די מערהייט פון זיי איז אומגעבראכט געוואָרן בא גאז־עקספּערימענטן. אין קראָאטיע האָט מען פארשיקט 2,800 אידישע מענער אויף די זאץ־אינזלען בײַם אדריאטישן ים און אלע זיינען דאָרטן אומגעקומען אָדער אומגעבראכט געוואָרן. אזעלכע מאסן־מאָרדן זיינען געווען און קומען איצט פאָר טאָג־טעגלעך. די ידיעות וועגן זיי דערגייען קוים צו דער וועלט. בא קאָוונע איז פאראן א „פארניכטונגס־שטעלע". וויפיל מען האָט שוין דאָרטן אומגעבראכט אידן איז ניט באקאנט און מסתמא איז די קאָוונער ניט די איינציקע פארניכטונגס־שטעלע. זייער אָפט קומען ידיעות וועגן דעפּאָרטאציעס פון אידן אין א „אומבאקאנטע ריכטונג" — איך האָב מורא, אז די ריכטונג איז שוין צו גוט א באקאנטע. זיינען דאָך געווען פילע פאלן ווען ברית, וואָס זיינען געשיקט געוואָרן צו ניט לאנג דעפּאָרטירטע קיין פּוילן, זיינען געקומען צוריק מיט אן אויפשריפט: „ארויסגעפאָרן אין א אומבאקאנטע ריכטונג". אזוי אידן אין פּוילן קענען ניט פריי זיך באוועגן, איז קלאָר, אז די ריכטונג איז די היטלער־באַרבאַרן גאנץ גוט באקאנט.

אין די גאָר לעצטע וואכן קומען אלארם־ידיעות וועגן אויסראָטונגען פון מאסשטאבן, וואָס אונדזער אויסגעמאטערטער מוח איז שוין גאָר ניט אימשטאנד דאָס צו באנעמען — לאָמיר האָפן, אז היטלער האָט פארשלעפּט די נייע הונדערטער טויזנטער אידן ניט צום קבר, נאָר צו צוואנג־ארבעט. געוויס וועלן די קרבנות פון דער צוואנג־ארבעט בא פעלט־פיקאציעס אויפן רוסישן גרעניץ אונטער דער בייטש און ביקס פון די דייטשע באַרבאַרן זיין ניט קליין — דאָך איז די דאָזיקע האָפענונג א טרייסט אין אונדזער אומגעהויערער הילפלאָזער און מאכטלאָזער לאגע.

פון די באמבארדירונגען און אין די וועלדער און פעלדער, וואו מען האָט זיך באהאלטן פון די באמבארדירונגען, זיינען אומגעקומען ניט ווייניקער פון 200 טויזנט אידן. מען רעכנט ביז 4 מיליאָן ציווילע קרבנות נאָר אין סאוועט־רוסלאנד. און די אידישע באפעלקערונג איז דאָך געווען קאָנצענטרירט אין סאמע פראָנט און אין די שטעט, וועלכע זיינען געווען די הויפּט־צילן פון די באמבארדירונגען. נאָר אין ווארשע זיינען אומגעקומען פון די באמבארדירונגען ארום 20 טויזנט אידן, חוץ טויזנטער פארוואונדעטע, פון וועלכע ניט ווייניקער זיינען געשטאָרבן אָדער געוואָרן קאליקעס.

ארום 100 טויזנט אידן זיינען מינימום געפאלן אויף די שלאכט־פעלדער פון סאוועט־רוסלאנד, פון נאענטן מזרח, אין פראנקרייך און אויף אלע איבעריקע פראנטן.

אין רעזולטאט האבן מיר שוין ארום 900 טויזנט דירעקטע קרבנות פון די היטלער־פאגראמען און מאסן־מארדן און פון דער מלחמה.

אבער נישט קליין זיינען אויך די אומדירעקטע קרבנות פון דער היטלער־פאליטיק. האט ער דאך געשאפן פאר די אידן אין אלע לענדער און גאנץ באזונדערס אין די לענדער מיט געדיכטע אידישע ישובים, ווי אין פוילן, אין סאוועט־רוסלאנד אין רומעניע שפיז און היגיענישע באדינגונגען, בא וועלכע דער מלאך המות מוז האבן דעם בעסטן שניט.

אויפן שמך פון איניקע אפיציעלע ציפער וועגן דער שטארבלעכקייט אין ווארשע און לאדזש און וועגן אנטייל פון אידן אין דער שטארבלעכקייט פון טיפוס אין ווארשע זיינען מיר געקומען צום אויספיר, אז דער דעפיציט פון געשטארבענע מער ווי געבוירענע האט באטראפן אין איראפע: אין 1940 – 50 טויזנט; אין 1941 – 150 טויזנט און אין 1942 ארום 300 טויזנט. צוזאמען א פארלוסט פון „נאטירלעכע" סיבות ארום 500 טויזנט אידן.

וויפיל מיר וועלן פארלירן פון הונגער און עפידעמיעס אין 1943 איז א שרעק א טראכט צו טאן. די אידישע באפעלקערונג אין איראפע איז אויסגעשעפט פיזיש און פסיכיש. איר ווידערשטאנד פאלט פון טאג צו טאג. זי איז אויסגעשעפט אויך מאטעריעל, וויל אלע אפשפארונגען און זאכן זיינען שוין אויפגעגעסן און ס'איז שוין נישטא אפילו די לעצטע העמד צו פאר־קויפן, כדי צו קויפן א קילא ברויט. די צאל אינוואלידן האלט אין איין וואקסן — אינוואלידן אין די יונגסטע יארן. די צאל קראנקע וואקסט פאטאל און ס'איז אנצונעמען, אז שוין איצט איז א גרויסער טייל פון דער אידישער באפעלקערונג אזוי אפגעשוואכט, אז בא דער קלענסטער עפידעמיע וועט זי אפגעבן א אומגעהויערע צאל קרבנות.

פון די געבראכטע ציפער ווערט קלאר, אז אונדזערע פיזישע קרבנות אין די ערשטע דריי יאר מלחמה דערגרייכן ארום 1 מיליאן מיט 400 טויזנט נפשות.

צו די דעמאגראפישע אויסווירקונגען פון דעם דאזיקן מאסן־אומקום פונם איראפעאישן אידנטום דארף מען צורעכענען, ערשטנס, אז מיר וועלן האבן א גרויסע צאל אלמנות און יתומים. די פאגראמען אין אוקראינע נאך דער ערשטער וועלט־מלחמה האבן געוויזן, אז ס'קומען אום א סך מער מענער ווי פרויען, און א סך מער אין די מיטעלע יארן, אין ארבעט־פייאישן עלטער. די פעטלוראווצעס און די דעניקינצעס האבן זיך ספעציעל געסטארעט אומברענגען וואס מער אידישע מענער אין די מיטעלע יארן, אין די יארן ווען מען קאן זיך פארטיידיקן אדער אריינטרעטן אין אן ארמיי. ווארשיינלעך רעכנט אויך היטלער, אז אידן־מענער אין די מיטעלע יארן זיינען פאר אים געפערלעכער ווי פרויען און קינדער. מען דארף זיך אלזא רעכענען מיט א אפגעשוואכטער ארבעט־פייאיקייט פון דער אידישער באפעלקערונג.

די קרבנות, וואס דאס איראפעאישע אידנטום האט שוין געהאט, באטרעפן 8 מאל מער ווי די קרבנות פון ענגלאנד מיט אלע אירע דאמיניעס און קאלאניעס; 4 מאל מער פון די פאליאקן; 7 מאל מער פון די פראנצויזן; 6 מאל מער פון די יוגאסלאוון און צוויי הונדערט מאל מער פון די פאראייניקטע שטאטן.

אבער דער חילוק צווישן אידן און נישט־אידן איז נישט נאר א קוואנטי־טאטיווער — ער איז, ליידער, אויך א קוואליטאטיווער: פון 14 הונדערט טויזנט אידישע קרבנות זיינען נאר 100 טויזנט, אלזא נאר 7 פראצענט געפאלן אויפן שלאכט־פעלד. העכער 600 טויזנט זיינען אויסגעקוילעט געווארן ווי די קעלבער אין די באינעס. בא נישט־אידן פעלט אינגאנצן די לעצטע קאטע־גאריע. די דערמאנדעטע ציווילע פאליאקן און יוגאסלאוון, פראנצויזן און פילע אנדערע זיינען דאך אומגעקומען ווי באשטראפטע פאר נישט־אונטערגעבן זיך דער היטלער־קנעכטשאפט, פאר אפענעם רעוואלט פון זייערע ברידער און שוועסטער. אידישע מאסן קומען אום נאך איידער ווער ס'נישט איז פון זיי באגייט א „חטא" — זיי זיינען באלאדן מיט זייער שרעקלעכסטן „חטא", באגאנגען ביים בארג סיני, און דער דאזיקער עשרת הדברות־חטא ווערט זיי עד היום נישט פארגעבן. און נאך איין חילוק — די פאליאקן און יוגאסלאוון, פראנצויזן און נארוועגיער און אלע איבעריקע צוויי צענדליק פעלקער, וועלכע קומען אפ אין היטלער־גהינום, ווערן געפייניקט און געמארדעט אויסשליסלעך פון דייטשן, אויסשליסלעך פונם פיינט. אידן ווערן געקוילעט און געמארדעט נישט נאר פון דייטשן, נאר אויך פון אוקראינער, פון רומענער, פון קראאטן, פון סלאוואקן און פון אנדערע. דאס פארגאסענע אידישע בלוט שטעלט אויף א מחיצה צווישן אידן און דער ארומיקער באפעלקערונג און פארטיפט נאך מער דעם תהום, וואס האט זיי שוין פון לאנג אפגעטיילט. און נאך איין זאך — דאס שאפט בא דער אידישער באפעלקערונג א פיל טיפערע שטימונג צו אנט־לויפן פון איראפע, אויסצוואנדערן, אנטלויפן פון די לענדער, וואו זיי פארמאגן נאר חורבות און קברים. אפילו אינדיווידועלע קברים, נישט, נאר מאסן־קברים און קאלעקטיווע מצבות.

32. געאגראפישע צוזאמענווארפונג:

אין משך פון די לעצטע 50 יאר האבן פון מזרח־אייראפע אויסגעוואנדערט הונדערטער טויזנטער אידן קיין מערב־אייראפע. זיי האבן זיך דארטן געשאפן נייע עקאנאמישע פאזיציעס, וועלכע זיינען ניט געווען אזוי טיף פארווארצלט אינם ארום, ווי אין די לענדער מיט אלטע אידישע ישובים, אבער שוין גאנץ גענוג פארפלאכטן און פארקניפט מיט דעם ארומיקן עקאנאמישן לעבן. אין נאציאנאל־קולטורעלן זין האבן זיי געדינט ווי א בריק צווישן די רייכע עמאנסיפירטע און אסימילירטע מערב־אידן און די ארעמערע און נאך ווייט ניט־עמאנסיפירטע מזרח־אייראפעאישע אידן. פאר די ערשטע זיינען זיי געווען א נאציאנאליזירנדיגער פאקטאר; פאר די צווייטע זיינען זיי געווען א עקאנאמישע שטיצע און א קולטורעלער פאקטאר.

ארום 1933, צום מאמענט פון היטלער'ס קומען צו דער מאכט, זיינען געווען אין צענטראל־און־מערב־אייראפעאישע לענדער ארום 1 מיליאן מיט 800 טויזנט אידן פון 9 מיליאן מיט 500 טויזנט אידן אין אייראפע. אין געגעבענעם מאמענט זיינען שוין פאראן אין די דאזיקע אנטוויקלסטע און פארטגעשריטנסטע לענדער פון 600 ביז 650 טויזנט, ווייניקער פון א העלפט פון 1933. אין איינע צען יאר איז אינגאנצן פארניכטעט געווארן דאס דייטשע אידנטום — ארום 760 טויזנט נפשות אין 1933; (דייטשלאנד, עסטרייך און סודעטן) א אידנטום, וואס איז געווען דער עקאנאמישער און קולטורעלער שפיגל פונם וועלט־אידנטום. די 100 טויזנט אידישע נפשות, וואס וועגעטירן נאך אין די דייטשע לענדער, זיינען ניט נאר עקאנאמיש, מאטעריעל, פאליטיש און קולטורעל רואינירט און חרוב, נאר אויך פיזיש און פסיכיש. דריי פערטל פון די רעשטן פון דייטשן אידנטום זיינען פרויען, צוויי דריטל זיינען עלטער פון 50 יאר, א גרויסע צאל פון די דאזיקע געפייניקטע שוין באלד דאס צענטע יאר איז גרייט צו צאלן 1,000 מארק פאר א דעזע ווערינאל אבי זיך צו באפרייען פון דער דאזיקער מיאוסער און נידערטרעכטיקער וועלט.

דאס אייראפעאישע אידנטום איז צוריק אפגעווארפן צום שטאנד פון ערב דער פראנצויזישער רעוואלוציע, ווען העכער 90 פראצענט פונם דאזיקן אידנטום איז געווען קאנצענטרירט אין די אפגעשטאנענע עקאנאמיש, פאליטיש און קולטורעל מזרח־אייראפעאישע סלאווישע לענדער. אין די מערב־אייראפעאישע לענדער זיינען געבליבן פארשוינט נאר די ענגלישע, שווייצארישע און שוועדישע אידן, צוזאמען ארום 400 טויזנט אידן. וועגן דייטשן אידנטום האבן מיר שוין גערעדט. דאס פראנצויזישע אידנטום ווערט אין די לעצטע וואכן ליקווידירט ברוטאל און מערדעריש פון ביידע — פון היטלער און פון לאוואלן. פון בעלגיע האט מען שוין אויך דעפארטירט א פאר צענדליק טויזנט אידן. ס'איז אנצונעמען, אז אויך דאס איינגעפונדעוועטע אידנטום פון מערב־אייראפע האלענדישע אידן וועט אויך ניט בלייבן געשוינט.

דאס פארדרוקן די אידן טיפער קיין מזרח־אייראפע האט זיך ניט באגרעניצט מיט צענטראל־און מערב־אייראפע, נאר האט פארכאפט אויך א שטיק פון מזרח־אייראפע, וואס גרעניצט נאענט מיט מערב־אייראפע. פון בעמען, פון סלאוואקיע, פון מערב־פוילן, פון רומעניע, פון אונגארן — פון די דאזיקע אלע לענדער זיינען הונדערטער טויזנטער אידן געטריבן געווארן טיפער צו די גרעניצן פון אמאליקן רוסלאנד. אליין פון די איינקארפארירטע צו דייטשלאנד טיילן פון פוילן זיינען דעפארטירט געווארן ארום 600 טויזנט אידן.

מיר קומען צום אויספיר, אז אין פרט פון דעפארטירן פון איין לאנד אין אן אנדערן זיינען נאר פון די דייטשן אויפגעהויבן געווארן א האלבער מיליאן אידן, ניט רעכענענדיק, פארשטייט זיך, די דעפארטאציעס פון מערב פוילן. גיט מען צו די דאזיקע לעצטע דעפארטאציעס; ווייטער די עוואקואציעס דורך די באלשעוויקעס פון 600 טויזנט פוילישע אידן פאר זייער מלחמה מיט דייטשלאנד; די עוואקואציעס פון סאוועטישע אידן און דאס פרייוויליקע לויפן פון סאוועטישע אידן פון די פראנט־געביטן; די גירושים פון די קליינע און גרויסע שטעט אין די געטאס פון אנדערע פונקטן, וועלן מיר קומען צום אויספיר, אז ניט ווייניקער פון צווי מיט א האלבן און אפשר טאקע גאנצע דריי מיליאן אידן זיינען אויפגעהויבן געווארן פון זייערע ערטער, אויסגעווארצלט געווארן עקאנאמיש און קולטורעל און פארוואנדלט געווארן אין היימלאזע מענטשן.

צו די דאזיקע געאגראפישע איבערטאשונגען און איבערווארפונגען פון מיליאנען אידן, אומגעפער א העלפט פון דער צאל אידן, וואס געפינען זיך אין היטלער'ס יאך, דארף מען נאך צוגעבן, אז אין די לענדער, וואס געפינען זיך אין היטלער'ס צאנג, איז געווארן אינגאנצן פארשוואונדן דאס קליינשטעטלדיקע אידנטום. ס'איז שווער צו גלייבן, אז אין גאליציע,

וואו די אידן פון די דערפער זיינען שוין פאר דער מלחמה געזעסן ווי אויף א ווולקאן און וואו ס'זיינען געווען טרעקלעכע פאגראמען אין די ערשטע וואכן פון דער מלחמה צווישן רוסלאנד און דייטשלאנד, זעלן נאך געווען בלייבן לעבעדיקע אידן אין די דערפער. די גאליציאנער אוקראינער זיינען פון ערשטן מאמענט צוגעשטאנען אקטיוו צו די דייטשן און האבן פראקלאמירט דעם לאזונג: קאמף קעגן די באלשעוויקעס און אידן! און די אוקראינער זיינען דאך די מייסטערס פון פאגראמען. בעסעראביע איז סכלל יודן ריין און ס'איז איבעריק צו ריידן וועגן דארף-אידן. אויך אין סלאוואקיע זיינען געווים נים געבליבן קיין אידן אין די דערפער. אין אונגארן האט מען בא אידן צוגענומען דאס לאנד און דערמיט ממילא ליקווידירט א טייל פונם דערפישן אידנטום. פון קרים זיינען די אידישע קאלאניסטן אנטלאפן קיין סיביר. און ס'איז בלתי ספק, אז אויך אין דער סאוועטישער אוקראינע זיינען די אידישע קרבנות אין די דערפער און אין די קאלאניעס געווען גרעסער ווי אין די שטעט און ס'איז שווער צו גלויבן, אז ס'איז דארטן עפעס געבליבן פון די אידישע קאלכאזן.

מיר האבן אויסגערעכנט די לענדער, וואו ס'האבן געלעבט אין דארף פון 20 ביז 25 פראצענט פון דער אידישער באפעלקערונג, פיז'ס א פיל געזינ-טערע אידנטום, ווי אין די שטעט. אין דעם אויסגערעכנטן ראיאן איז אויך געווען דער צענטער פון דער אידישער לאנדווירטשאפטלעכער באפעלקערונג -- גאליציע, בעסעראביע, קרים, סאוועטיש-אוקראינע, קארפאטארוס, סלאוואקיי -- אָט-דאָ האבן געלעבט העכער א פערטל מיליאן אידישע פויערים, וועלכע זיינען געווען א געזונטער און זאפטיקער פליגל פונם אייראפעאישן אידנטום.

צו די אלע געאגראפישע ענדערונגען, וועלכע מיר האבן באשריבן, דארף מען נאך צוגעבן, אז אין דער ווירקלעכקייט לעבן מיר שוין נים אין אייראפע אפילו קיין אכט מיליאן אידן, ווייל מער פון א מיליאן אידן וואלגערן זיך אין די פארווארפענסטע ראיאנען און דערפער פון סיביר, פון אזיע. אין אייראפע גופא האבן מיר שוין איצט ווייניקער פון 7 מיליאן אידן. פון דעם זיינען נאך פאראן אין אייראפעאישן רוסלאנד ארום א האלבן מיליאן און ארום 400 טויזנט אין ענגלאנד, שווייץ און שוועדן. בלייבט פאר היטלער'ס מארד-און פיין-נחת ארום 6 מיליאן אידן. אין 1939 זיינען געווען אין די לענדער, וואס היטלער האט פארכאפט, העכער 7 מיט א האלבן מיליאן אידן.

פון איין זייט, אלזא, זיינען אידן צונויפגעטריבן געווארן אויף א קלענערן שטח לאנד און אין א קלענערער צאל פונקטן -- צונויפגעווארפן געווארן, ווייל מען קען נים אנרופן דאס צונויפטרייבן פון דייטשע, פראנצויזישע, בעלגישע, סלאוואקישע, רומענישע און פילע אנדערע אידן אין די פוילישע און טאוועטישע ראיאנען קאנצענטראציע אָדער דאס אריינשליידערן אין ווארשעווער געטא 200 טויזנט פראווינץ-אידן אורבאניזאציע. דאס איז בארבאריי, ווילדקייט, גרויזאמקייט, סאדיזם, וואס איר ווילט נאר נים קיין קאנצענטראציע און נים קיין אורבאניזאציע. דא פעלט אפילו איין פראצענט ארגאנישקייט. וועגן פראצעסן קען גאר קיין רייד נים זיין -- דאס איז ווילקיר פון ערגסטן סארט, וואס קען האבן נאר נעגאטיווע רעזולטאטן.

צו די אלע דעמאגראפישע און געאגראפישע פערטורבאציעס דארף מען נאך צוגעבן, אז אין די געביטן, וואו אידן זיינען געבליבן אדער פון ס'ניי צונויפגעטריבן געווארן, לעבן זיי נים פריי און האבן נים קיין רעכט פריי זיך צו באוועגן אדער פריי זיך צו באזעצן וואו זיי ווילן. זיי זיינען, ערשטנס, אין א טייל לענדער, פארשפארט געווארן אין געטאס. צווייטנס, זיינען זיי אין אגרויסער צאל פונקטן באגרעניצט מיט וואוין-רעכט נאר אין געוויסע קווארטאלן. און נאר אין א קליינעם טייל פונקטן פון אייראפע זיינען נאך אידן געבליבן לעבן אין זייערע אלטע וואוינונגען. די אויסווארצלונג האט זיך אלזא נים באגרעניצט מיט איבערווארפן פון איין לאנד אין צווייטן, פון איין טייל מלוכה אין א צווייטער און פון איינע פונקטן אין אנדערע פונקטן -- ס'קומט נאך צו די אויסווארצלונג אין די ראמען פון די שטעט גופא. די צאל אויסגעווארצלטע פון אלע טיפן און סארטן וועט אלזא ווערן נאך גרעסער מיט אומגעפער א האלבן מיליאן אידן.

לאמיר אין קורצן כאראקטעריזירן די דריי טיפן וואוין-ערטער. מען דארף געדענקען, אז דער הויפט-ציל פון דער גאנצער היטלער-פאליטיק לגבי אידן אין די אויסראטונג, דאס איז, אזוי צו זאגן, די פראגראם-מאקסימום. נאר אפילו היטלער, דער גרעסטער המן פון אלע עפאכעס און דער ציניששטער הערשער-מערדער פון אלע לענדער און פון אלע צייטן, קען נים פארווירקלעכן די דאזיקע מאקסימום-פראגראם אין עטלעכע יאר. ס'קומט דעריבער צו א פראגראם-מינימום-שאפן פאר אידן אזעלכע באדינגונגען, אז זיי זאלן וואס גיכער אויסשטארבן. דאס קען דערגרייכט ווערן, ערשטנס, דורך שאפן אומ-מעגלעכע היגיענישע באדינגונגען אין די אידישע געטאס און אין די אידישע קווארטאלן.

ווי ס'גיבן איבער מענטשן, וואס זיינען נים לאנג געקומען פון ווארשע, איז נים דערלויבט ארויסצוזאגן דאס מיסט פונם געטא. די זעלבע מענטשן גיבן איבער, אז דאס דאזיקע לעבן אנזאמלען אין געטא וויבע קומט מיט איז אפשר דאס ערגסטע און דאס שרעקלעכסטע, וואס מ'לעבט איבער די אידישע געטא-באפעלקערונג. דער צוועק איז קלאר: אויב מען קען נים אויס'הרג'נען מיט אמאל עטלעכע מיליאנען אידן, מוז מען זיי פאר'סמ'ען מיט שלעכטע לופט. צו די דאזיקע מיליאנישע מיטלען, צו וועלכע קיין מענטש האט זיך ביז היינטן נים דערטראכט, קומט צו דער געדאנק, אז מען דארף וואס מער איזאלירן אידן פון דער ארומיקער נים-אידישער וועלט. דערמיט ווערט דער גרייכט, ראשות, אז ס'קען נים זיין צווישן אידן און נים-אידן קיין פאליטישער און קיין קאמף-קאנטאקט. אבער פיל וויכטיקער פאר היטלערן איז דאס צערייסן די עקאנאמישע פארבינדונגען פון אידן מיט דער ארומיקער וועלט.

וויפיל אידן זיינען פארשפארט אין די געטאס פון אייראפע? שווער צו ענטפערן. אין פוילן אליין זיינען פארשפארט אין געטאס ארום אנדערהאלבן מיליאן אידן, בערך צוויי דריטל פון אלע אידן, וואס געפינען זיך איצטער אין די גרעניצן פון פוילן פון פאר דער מלחמה. ס'זיינען נאך פאראן געטאס אין די אמאליקע סאוועטישע אוקראינע און ווייס-רוסלאנד, אין ליטע, אין לעטלאנד, אין רומעניע, אין סלאוואקיי, אין פראטעקטאראט — מיר מיינען, אז מינימום לעבן אין די געטאס <u>העכער צוויי מיליאן אידן.</u>

אט די דאזיקע צוויי מיליאן אידן זיינען אזוי אפגעטיילט אין אלע הינזיכטן פון דער ארומיקער קריסטלעכער וועלט, אז יעדע פעדים, אלע צוזאמענהאנגען, אלע טראדיציעס און אינערציעס זיינען איבערגעהאקט און פארניכטעט. אין די ישובים מיט אלטע אידישע געדיכטע באפעלקערונגען האבן די אלע מאמענטן געשפילט א קאלאסאלע ראלע אין עקאנאמישן לעבן פון אידן. דער ארומיקער נים-איד איז הונדערטער יארן געוויינט געווארן גיין אין א אידישע קראם און צו א אידישן בעל-מלאכה; גיין צו א אידישן דאקטער, זיך לאזן פארטיידיקן פון א אידישן אדוואקאט און אזוי ווייטער. איצט איז דאס אלץ פארניכטעט.

אויך אין די שטעט, וואו אידן מעגן וואוינען נאר אין באשטימטע קווארטאלן, איז די פארבינדונג צווישן אידן און נים-אידן שטארק געשניטן און כמעט אוממעגלעך. ווייבאלד קיין איד קען קיין געשעפט נים האבן אין צענטער פון שטאט, מוז ער פארלירן זיינע קונים, מוז דער אידישער בעל-מלאכה פארלירן זיינע באשטעלער און אזוי ווייטער. און אזוי ווי דער איד באקומט סיי ווי נים קיין פראדוקטן און קיינע סחורות אויף צו פארקויפן, ווערט דער לעצטער צוזאמענהאנג צווישן איד און נים-איד איבערגעשניטן.

אפילו אין דער דאזיקער טראגישער צייט לעבט מען נים אין קיין וואקואום, אין קיין פוסטער לופט — ס'זיינען פאראן קרעמען, וועלכע קויפן און פארקויפן; ס'ארבעטן בעלי-מלאכות און אויב זיי פעלן נים קיין נייע קליידער און שטיוול, פארריכטן זיי אלטע. דאס לעבן איז צוגעשלאגן, געקירצט, ארעם און מאגער, אבער ס'גייט ווייטער און אויף אזא אופן שאפן זיך נייע פארבינדונגען, נייע טראדיציעס און נייע אינערציעס, אבער שוין נים צווישן אידן און נים-אידן, נאר צווישן דעם פאליאק און דעם ניי-אויפגעקומענעם פוילישן קרעמער אדער האנטווערקער. און דאס זעלבע אין רומעניע און אין אונגארן און אין פראנקרייך און אין בעלגיע און אין אלע לענדער.

אבער אויך די „פרייע״ אידן, וואס זיינען נאך געבליבן וואוינען אין זייערע אלטע היימען, זיינען אין דער מערהייט לענדער נים פריי זיך צו באוועגן. אין דער מערהייט לענדער איז אידן פארבאטן צו פארן מיט דער באן, מיט דער שיף, מיט א פוהר אפילו פון ארט צו ארט. און דאס, פארשטייט זיך, שניידט גאר אפ דעם אידן פון דער ארומיקער וועלט.

3. <u>דער עקאנאמישער חורבן:</u>

אבסאלוט אין אלע לענדער זיינען אידן עקספראפריאירט — אלע גרויסע און מיטלע געשעפטן און פאבריקן זיינען צוגענומען, וואו פשוט קאנפיסקירט ווי אין די אינקארפארירטע טיילן פון פוילן, אין גרעסטן טייל פון רומעניע, אין סלאוואקיי, טיילווייז אין פראנקרייך, און וואו איבערגעגעבן צו קאמיסארן צו ליקווידירן אדער כדי צו פארקויפן זיי אין ארישע הענט. פאקטיש איז נים קיין גרויסער חילוק, ווייל דער איד באקומט ווייניק הן פון דער ליקווידאציע און הן פון דער אריזירונג. אבער נים נאר אונטערנעמונגען זיינען צוגענומען — אויך ווערט-פאפירן, מזומנע געלטער, גאלד, זילבער, קונסט-זאכן וכדומה. דאס אלץ דארף איינגעמאלדן ווערן אין יעדן לאנד אין א באנק און דער איד קען פון זיינע דעפאזיטן אדער ליקווידירטע געשעפטן באקומען קליינע חודש-סומען. א געוויסער טייל פון דער אידישער באפעלקערונג באקומט טאקע אויף אזא אופן חודש געלט פון פארמעגן — דאס איז אבער נים קיין קאפיטאל אויף פארדינען עפעס, נאר אויף לעבן גאנץ ארעם, אויף קוים אטעמען.

ווי ס'גיבן איבער מענטשן, וואס זיינען ניט לאנג געקומען פון ווארשע, איז ניט דערלויבט ארויסצופירן דאס מיסט פונם געטא. די זעלבע מענטשן גיבן איבער, אז דאס דאזיקע לאזן אנזאמלען אין געטא הויכע קופעס מיסט איז אפשר דאס ערגסטע און דאס שרעקלעכסטע, וואס מ'לעבט איבער די אידישע געטא-באפעלקערונג. דער צוועק איז קלאר: אויב מען קען ניט אויס'הרג'-נען מיט אמאל עטלעכע מיליאנען אידן, מוז מען זיי פאר'סמ'ען מיט שלעכטע לופט. צו די דאזיקע טייוולאנישע מיטלען, צו וועלכע קיין מענטש האט זיך ביז היטלערן ניט דערטראכט, קומט צו דער געדאנק, אז מען דארף וואס מער איזאלירן אידן פון דער ארומיקער ניט-אידישער וועלט. דערמיט ווערט דערגרייכט, ראשית, אז ס'קען ניט זיין צווישן אידן און ניט-אידן קיין סאלידישער און קיין קאמף-קאנטאקט. אבער פיל וויכטיקער פאר היטלערן איז דאס צערייסן די עקאנאמישע פארבינדונגען פון אידן מיט דער ארומיקער וועלט.

וויפיל אידן זיינען פארשפארט אין די געטאס פון אייראפע? שווער צו ענטפערן. אין פוילן אליין זיינען פארשפארט אין געטאס ארום אנדערהאלבן מיליאן אידן, בערך צוויי דריטל פון אלע אידן, וואס געפינען זיך איצטער אין די גרעניצן פון פוילן פון פאר דער מלחמה. ס'זיינען נאך פאראן געטאס אין די אמאליקע סאוועטישע אוקראינע און ווייס-רוסלאנד, אין ליטע, אין לעטלאנד, אין רומעניע, אין סלאוואקיי, אין פראטעקטאראט — מיר מיינען, אז מינימום לעבן אין די געטאס <u>העכער צוויי מיליאן אידן.</u>

אט די דאזיקע צוויי מיליאן אידן זיינען אזוי אפגעטיילט אין אלע הינזיכטן פון דער ארומיקער קריסטלעכער וועלט, אז אלע פעדים, אלע צוזאמענהאנגען, אלע טראדיציעס און אינערציעס זיינען איבערגעהאקט און פארניכטעט. אין די ישובים מיט אלטע אידישע געדיכטע באפעלקערונגען האבן די אלע מאמענטן געשפילט א קאלאסאלע ראלע אין עקאנאמישן לעבן פון אידן. דער ארומיקער ניט-איד איז הונדערטער יארן געוווינט געווארן גיין אין א אידישע קראם און צו א אידישן בעל-מלאכה; גיין צו א אידישן דאקטער, זיך לאזן פארטיידיקן פון א אידישן אדוואקאט און אזוי ווייטער. איצט איז דאס אלץ פארניכטעט.

אויך אין די שטעט, וואו אידן מעגן וואוינען נאר אין באשטימטע קווארטאלן, איז די פארבינדונג צווישן אידן און ניט-אידן שטארק געשניטן און כמעט אוממעגלעך. ווייבאלד קיין איד קען קיין געשעפט ניט האבן אין צענטער פון שטאט, מוז ער פארלירן זיינע קונים, מוז דער אידישער בעל-מלאכה פארלירן זיינע באשטעלער און אזוי ווייטער. און אזוי ווי דער איד באקומט סיי ווי ניט קיין פראדוקטן און קיינע סחורות אויף צו פארקויפן, ווערט דער לעצטער צוזאמענהאנג צווישן איד און ניט-איד איבערגעשניטן.

אפילו אין דער דאזיקער טראגישער צייט לעבט מען ניט אין קיין וואקואום, אין קיין פוסטער לופט — ס'זיינען פאן קראמען, וועלכע קויפן און פארקויפן; ס'ארבעטן בעלי-מלאכות און אויב זיי נייען ניט קיין נייע קליידער און שטיוול, פארריכטן זיי אלטע. דאס לעבן איז צוגעשלאגן, געקירצט, ארעם און מאגער, אבער ס'גייט ווייטער און אויף אזא אופן שאפן זיך נייע פארבינדונגען, נייע טראדיציעס און נייע אינערציעס, אבער שוין ניט צווישן אידן און ניט-אידן, נאר צווישן דעם פאליאק און דעם ניי-אויפגעקומענעם פוילישן קרעמער אדער האנטווערקער. און דאס זעלבע אין רומעניע און אין אונגארן און אין פראנקרייך און אין בעלגיע און אין אלע לענדער.

אבער אויך די „פרייע" אידן, וואס זיינען נאך געבליבן וואוינען אין זייערע אלטע היימען, זיינען אין דער מערהייט לענדער ניט פריי זיך צו באוועגן. אין דער מערהייט לענדער איז אידן פארבאטן צו פארן מיט דער באן, מיט דער שיף, מיט א פוהר אפילו פון ארט צו ארט. און דאס, פארשטייט זיך, שניידט גאר אפ דעם אידן פון דער ארומיקער וועלט.

3. <u>דער עקאנאמישער חורבן:</u>

אבסאלוט אין אלע לענדער זיינען אידן עקספראפריאירט — אלע גרויסע און מיטעלע געשעפטן און פאבריקן זיינען צוגענומען, וואו פשוט קאנפיסקירט ווי אין די אינקארפארירטע טיילן פון פוילן, אין גרעסטן טייל פון רומעניע, אין סלאוואקיי, טיילווייז אין פראנקרייך, און וואו איבערגעגעבן צו קאמיסארן צו ליקווידירן אדער כדי צו פארקויפן זיי אין אריש(ע) הענט. פאקטיש איז ניט קיין גרויסער חילוק, ווייל דער איד באקומט ווייניק הן פון דער ליקווידאציע און הן פון דער אריזירונג. אבער ניט נאר אונטערנעמונגען זיינען צוגענומען — אויך ווערט-פאפירן, מזומנע געלטער, גאלד, זילבער, קונסט-זאכן ובדומה. דאס אלץ דארף איינגעמעלדן ווערן אין יעדן לאנד אין א באנק און דער איד קען פון זיינע דעפאזיטן אדער ליקווידירטע געשעפטן באקומען קליינע חודש-סומען. א געוויסער טייל פון דער אידישער באפעלקערונג באקומט טאקע אויף אזא אופן חודש געלט פון פארמעגן — דאס איז אבער ניט קיין קאפיטאל אויף פארדינען עפעס, נאר אויף לעבן גאנץ ארעם, אויף קוים אטעמען.

לאמיר אין קורצן ווארפן א בליק אויף באזונדערע קלאסן. די אידישע
אינטעליגענץ איז גלייך ווי געצאלעך ליקווידירט אין אלע לענדער. ניטא
מער קיין אידישע סטודענטן און קיין צוזאקס פון פראפעסיאנעלער אינטעלי-
גענץ. ליקווידירט זיינען אויך אלע אידישע שולן, פאלקס-שולן, רעליגיעזע
חדרים, ישיבות, סעמינארן -- אלע אידישע קולטור-אינסטיטוציעס, הן רעלי-
גיעזע און הן וועלטלעכע זיינען ליקווידירט און פונקציאנירן נים מער.
אפשר זיינען נאך פאראן רעשטלעך אין אונגארן, אין אלט-רומעניע און אין
האלאנד -- אין אלע איבעריקע לענדער איז ניטא קיין סימן פון קיין ביל-
דונגס-אינסטיטוציעס, נים פון קיין ריין-אידישע און נים קיין אלגעמיינע.
אין די אלגעמיינע בילדונגס-אינסטיטוציעס ווערן אידן אין ערגעץ נים
צוגעלאזן.

חוץ די אידישע מעדיצינער, וועלכע האבן רעכט צו פראקטיצירן נאר אין
די געטאס און היילן נאר אידן, זיינען אלע איבעריקע אידישע אינטעליגענטן,
פראפעסארן, אינזשענערן, טעכניקער, כעמיקער, לערער, אדוואקאטן און אנדערע
פאר'משפט אויף פארנעמען זיך מיט שווארצע ארבעט. און זיי זיינען געצוואונ-
גען דאס צו טאן, כדי נים אויסגיין פון הונגער.

דער אידישער האנדל איז אויף 80 אדער 85 פראצענט ליקווידירט. ס'זיי-
נען געבליבן נאר די אידישע קליינע קרעמערלעך, וועלכע פארטיילן אין די
געטאס די פראדוקטן, וואס די קהילות באקומען אריין פאר דער אידישער באפעל-
קערונג. אויסער די געטאס איז שווער צו גלויבן, אז די דייטשע דיסטריבו-
ציע-ארגאנען זאלן געבן אידן פראדוקטן צו פארקויפן קריסטן. דער פארטייל
פון אלע פראדוקטן און אלע זאכן פון ערשטן און צווייטן געברויך ליגט דאך
אומעטום אין די הענט פון דער דייטשער מאכט. געוויס ארבעטן אומעטום
באאמטע פון דער ארטיקער באפעלקערונג, אבער די דעה האט די דייטשע מאכט.
חוץ דעם, וואס אידן זיינען אין גרעסטן טייל פיזיש אפגעשניטן פונם ארומיקן
מארק און פון דער ארומיקער האנדל-וועלט, ווערן זיי נים צוגעלאזן צו דעם
קליינעם סבוס סחורות, וואס געפינט זיך אין אומזאץ, ווייל דער דאזיקער
סבוטסחורות איז אויך אין די הענט פון די דייטשן. ס'באקומט זיך, אז
אפילו דארטן וואו אידן זיינען נאך נים אינגאנצן ליקווידירט אדער אפגע-
זונדערט פון דער ארומיקער וועלט און וואו ס'פונקציאנירט נאך א טייל פון
זייערע געשעפטן, ווי אין אלט-רומעניע, אין אונגארן, אין האלאנד, בעלגיע
און נארוועגיע, איז פאקטיש דער איד אויסגעשלאסן פון דער האנדל וועלט.

די זעלבע לאגע איז מיט דער אינדוסטריע -- אין רוב לענדער זיינען
אלע אידישע פאבריקן קאנפיסקירט, ליקווידירט אדער אריזירט.

מען מוז קאנסטאטירן, אז בעסער איז דער גורל פון אידישן בעל-
מלאכה -- דאס איז אפשר דער איינציקער קלאס ביים אייראפעאישן אידנטום,
וועלכער איז געבליבן אויב נים שטענדיק אין זיין היים, איז מערסטנטיילס
בא זיין פראפעסיע. און דאס איז גאר נים קיין קליינקייט, ווייל נים נאר די
גאנצע אידישע פראפעסיאנעלע אינטעליגענץ און דער גאנצער אידישער האנדל-
קלאס, אלע אידישע גרויסע, מיטעלע און קליינע פאבריקאנטן האבן געמוזט
זיך צופאסן אויסשליסלעך צו שווארצער ארבעט, נאר אויף דער אידישער
ארבעטער-קלאס איז נים שטענדיק געבליבן בא זיין פראפעסיע און איז געווען
געצוואונגען זיך צופאסן צו שווארצער ארבעט. ווייל אלע אידישע פאבריקן,
אפילו די קלענסטע זיינען אריזירט אדער פארניכטעט מיט די גרויסע אריי-
זירטע פאבריקן, און די אידישע ארבעטער זיינען געבליבן אויסער די פאבריק-
ווענט. אפשר נאר אין איין לאדזש ארבעטן נאך אידישע ארבעטער אין די
פאבריקן. אויך אין האלאנד זיינען נאך אידישע ארבעטער פארנומען אין די
דיאמאנטן פאבריקן. אבער אין לאדזש ארבעטן די אידן אין די פאבריקן,
וואס געפינען זיך אין געטא, און אין האלאנד ארבעטן זיי אפגעטיילט פון די
קריסטלעכע ארבעטער.

דער גרעסטער טייל, אלזא, פונם אייראפעאישן אידנטום איז נים נאר
פיזיש און עקאנאמיש אפגעטיילט פון דער ארומיקער וועלט, נאר ער איז אינ-
גאנצן אפגעריסן פון זיינע פראפעסיעס, ארויסגעריסן מיטן ווארצל פון אלע
זיינע פאזיציעס און פארוואנדלט געווארן אין א <u>דעקלאסירטע מאסע, אין א
לומפן-פראלעטאריאט</u>, דערביי אין א לומפן-פראלעטאריאט, וואס איז אפהענגיק
אויף אלע הונדערט פראצענט פון <u>איין און איינציקן ארבעטגעבער -- פון
היטלערן.</u>

הונדערט טויזנטער אידן זיינען פארנומען בא בויען פערטיפיקאציעס
ביים פראנט אין די סאמע געפערלעכע ערטער, בא בויען בריקן, באנען, שאסייען,
גראבן קאנאלן, טריקענען טייכן און בלאטעס און נאך אזעלכע שווארצע, שווערע
און געפערלעכע ארבעטן. די פיזיש שוואכסטע און די אנ ווייניקסטנס געוויינטע

צו פשוטער שווארץ־ארבעט זיינען געצוווּנגען פונט פרעה מלך דייטשלאנד אז אויספילן פאר זיינע טייוולאנישע פלענער די שווערסטע און געפערלעכסטע ארבעטן. דער איד איז טריפה — זיין שווייס איז כשר. און די טראגיק פון דער זאך באשטייט דאך נאך אין דעם, וואס די געיאגטע און געפלאגטע מוזן העלפן היטלערן פירן די מלחמה. אידישע שניידער און אידישע שוסטער ארבעטן פאר דער דייטשער ארמיי. אידישע מענטשן אבסאלוט פון אלע קלאסן, פון די נידעריקסטע ביזדי סאמע העכסטע, גראבן טראנשייען פאר די דייטשע סאלדאטן.

אידן לעבן, אלזא, אויף דעם קען גערופן ווערן לעבן, אויסשליסלעך פון היטלער'ס חסד — דער גרעסטער מערדער פון אידן איז אויך דער <u>איינציקער ברויט געבער זייערער.</u> היטלער האט איינגעשפאנט די נאך לעבן געבליבענע אידן אין זיין מלחמה־מאשין און זויגט אויס פון זיי דעם לעצטן טראפן שווייס. צאפן בלוט פון אידן און זויגן זייער שווייס — דאס איז די פראגראם פון דער היטלער־בעסטיע. און דאס ווערט דורכגעפירט סיסטעמאטיש, גרינטלעך, ביזן לעצטן טראפן, ווי עס פאסט פארן רייך.

אבער מיר דארפן גוט אין אכט נעמען, אז מיטן ערשטן טויט־קלאפ, וואס די רעזיקע בעסטיע וועט כאפן, וועט די <u>גאנצע אידישע באפעלקערונג בלייבן אן דעם לעצטן ביסן היטלער־ברויט.</u> דער חורבן פונם שיקזאל איבער דעם אידישן פאלק האט ווירקלעך ניט קיין גרעניץ — <u>היטלער־ברויט אלס דער איין און איינציקער מקור פון דער עקזיסטענץ פון מיליאנען אידן.</u> און ווען מיר וועלן די טאנצן פון פרייד בא די ערשטע בשורות פון דער גרויסער מפלה פון די היטלער־חילות, וועלן <u>מיליאנען אידן</u> אין אייראפע בלייבן אויך אן דעם ווייניקן פארשאלטענעם ביסן <u>היטלער־ברויט.</u> די לאנדווירטשאפט און די גרויס־אינדוסטריע, די צוויי ווירטשאפט־צווייגן, וואס האבן אם בעסטן איינגעזאפט זייערע פאזיציעס בא דער היטלער־הערשאפט, זיינען ארויסגעריסן פון אידישע הענט אויף אלע הונדערט פראצענט. ניטא בא אידן קיינע רעזערוון, קיינע מאטעריאלן, קיינע שטאפן, וועלכע זאלן קענען אין די ערשטע טעג פון הפסקה צווישן מלחמה און שטיל־שטאנד, וויפיל ס'ניט איז דינען אלס שפייז־קוועלע פאר אידן. אויסגעליידיקטע זיינען די אידישע הייזער — קיין אגראר שפייכלערס פארמאגן ניט די אידן. אויסגעמאטערטע און אויסגעפייניקטע, אויסגעהונגערטע און אפגעשוואכטע וועלן אידן ביים ערשטן בשורה־סיגנאל פון היטלער'ס מפלה גאר בלייבן אן ברויט, גאר בלייבן אן שפייז, גאר בלייבן אן עקזיסטענץ־קוועלן. זיי וועלן אפילו ניט האבן וואס פארצולייגן דעם פויער פאר די פראדוקטן, וואס דער לעצטער וועט האבן צו פארקויפן. ניט דער איד האט אייגענע רעזערוון און ניט ער פארמאגט געלט אדער זאכן אום געבן אלס אויסטויש. נאקעטע און הונגעריקע, בארוועס און דורשטיק וועלן שטיין מיליאנען אידן און בענטשענדיק דעם מאמענט, פון אייגענער אויסלייזונג און פון היטלער'ס מפלה וועלן זיי אבער מיט דעם גליק ניט קענען ניט אליין זאט ווערן און ניט אנהאדעווען זייערע פרויען און קינדער.

די רעזיקע אבסאלוטע <u>אויסנאמע־לאגע פון אידן</u> אין פארגלייך מיט אלע ארומיקע פעלקער, וועלכע האבן אן אייגענע לאנדווירטשאפט און זיינען פארט ניט אויסגעראבעוועט ביז דער לעצטער העמד, לייגט ארויף אויף אונדז גאר באזונדערע אחריות.

איבערגעקומען די ערשטע טעג פון הונגער און אויטזיכטסלאזיקייט, וועלן ערשט די אידישע מאסן דערזען, אז אויך אין דער באפרייטער וועלט שטייען זיי פאר גאנץ נייע באדינגונגען — נייע ליידער, ניט אין פאזיציון זיין, נאר אין נעגאציון. זיי וועלן דערזען, אז זייערע פאזיציעס זיינען ניט אומעטום און ניט אין דער מערהייט פארנומען פון דייטשן, וועלכע וועלן ווי האזן לויפן פון די פאריאכטע לענדער. זיי וועלן דערזען, אז זייערע עקאנאמישע פאזיציעס און זייערע פארלאזטע היימען זיינען באזעצט פון דער ארומיקער נישט־אידישער באפעלקערונג; פון קינדער פון דער <u>מערהייט באפעלקערונג;</u> פון עלעמענטן, וועלכע האבן שוין לאנג געשארפט די ציין אויף די שטאטישע אידישע פרנסות; פון עלעמענטן, וועלכע האלטן זיך פאר די בעלי־בתים פון די לענדער און אידן פאר צייטווייליקע שכנים.

אט־די רעזיקע לאגע, געשאפן פון דער היטלער־פאליטיק, מאכט די פראבלעם פון אידישער רעקאנסטרוקציע אומגעהויער שווער און קאמפליצירט. דעם רעזיקן וויכטיקן פאקטאר, פון וועלכן ס'הענגט אפ דער גורל פון די מיליאנען אייראפעאישע אידן, וועלכע וועלן, האפן מיר, לעבן בלייבן, מוז מען שוין איצט גוט אין זינען האבן און ערנסט אפווועגן די קאנסעקווענצן, וואס ער קען און וועט געווים האבן.

4. קולטורעלע ירידה:

די פארניכטונג פון די אידישע נאציאנאל־רעליגיעזע טראדיציאנעלע רעזערוואוארן פון פוילן, רומעניע, אונגארן, סלאוואקיי, קארפאטארוס און אנדערע איז א פארלוסט, וואס קען גאר ניט אפגעשאצט ווערן. מען קען זאגן, אז די גאנצע מזרחדיקע אידישע און העברעאישע רענעסאנס־קולטור האט געצויגן יניקה און האט באקומען זאפט אויסשליסלעך פון די דאזיקע „אפגעשטאנענע" קאנסערוואטיווע קרייזן. די דאזיקע טראדיציעס זיינען געווען ארגאניש פארוואקסן מיט אונדזער עלטסטער דריי־טויזנט־יעריקער קולטור און א דאנק דעם איז זייער אינערציע און זייער ווידערשטאנד צו די אסימילאציע־כוואליעס געווען אזוי שטארק און אזוי דערפאלגרייך. דאס אלץ איז איבערגעקערט און חרוב. אזעלכע זאכן לאזן זיך נאך ווייניקער אויפשטעלן, ווי עקאנאמישע פאזיציעס.

שוין דריי יאר, אז א האלבער מיליאן אידישע קינדער פון פוילן ווייסן ניט פון קיין שול. שוין באלד צוויי יאר, אז הונדערטער טויזנטער אידישע קינדער פון אלע איבעריקע לענדער ווייסן אויך ניט פון קיין שול. דאס אייראפעאישע אידנטום, וואס קומט אום בא היטלערן, האט ניט קיין איין איגענעם ארגאן אין וועלכער ס'ניט איזה שפראך. די נאכריכטן פון די צענטראלע קהילות אין די לענדער זיינען ניט קיין אידישע ארגאנען, נאר גזירות־רעגיסטראציעס פון היטלער'ס באנדיטן.

אלע אידישע ביבליאטעקן זיינען פארמאכט. די גרויסע ביכער־זאמלונגען פון אליאנס איזראעליט, פון סטראשון־ביבליאטעק אין ווילנע, פון דער אידישער געמיינדע אין ווין און אין בערלין זיינען אריבערגעפירט קיין פראנקפורט אינעם אינסטיטוט פאר פארשונגען פון אידישן לעבן דורך היטלער'ס „וויסנשאפטלער".

דאס גאנצע אינטענסיווע אידישע קולטור־לעבן הן דאס נאציאנאלע און הן דאס רעליגיעזע איז אפגעשטארבן. אלע אידישע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס, חוץ קליינע אויסנאמען, וואס האבן אויסשליסלעך פילאנטראפישע צילן, זיינען אונטערגעגאנגען.

היטלער האט פארוואנדלט די שטעט און שטעטלעך מיט העכער 7 מיליאן אידן אין בית־עולמס, וואו ס'בלאנדזשען ארום אידישע שאטנס, האלבע און דריי פערטל מתים.

... ...

געוויס זיינען פאראן סימנים פון מוט און גלויבן אין א בעסערע צוקונפט. ס'זיינען פאראן אידישע גערילאס אין אלע לענדער. אידן זיינען אקטיוו טעטיק אין אלע אונטערערדישע באוועגונגען. די חלוצים פירן א אינטענסיווע ארבעט און ווערן ניט מיד צו קעמפן פאר זייער עקזיסטענץ. די אידישע אחדות און געזעלשאפטלעכע אקטיווקייט בא די דאזיקע גהינום־באדינגונגען זיינען געוויס באוואונדערונגס־ווערט. די העראאישקייט פון אזעלכע ניט־העלדן ווי שמואל אין בערלין און טשערניאקאוו אין ווארשע, וועלכע האבן זיך פשוט מקריב געווען אויפן מזבח פון געטריישאפט צום אייגענעם פאלק, קענען ווירקלעך זיין א טרייסט — אבער, ליידער, איז דאס אלץ א טראפן אין ים פון צרות און אומגליקן, אין א ים פון אידיש בלוט און טרערן.

AMERICAN JEWISH
ARCHIVES

REPORT ON WORLD JEWISH CONGRESS ACTIVITIES

DURING DECEMBER, 1942

[illegible]

[illegible] 330 [illegible]

[illegible]

[illegible] פריינד,

מיר שיקן אייך א [illegible] פון [illegible] אין די [illegible] פאר [illegible]

[illegible] וואס [illegible] ערשטן [illegible] פאר די [illegible]

[illegible]. די [illegible] מיר [illegible] אונז [illegible]

[illegible] אין די [illegible] ערשטע [illegible]

[illegible] פון [illegible] פון [illegible] קאנגרעס [illegible]

[illegible] פון די [illegible], וועלכע מיר [illegible] אייך, [illegible] פאר

[illegible] מיר [illegible] זיי צו [illegible].

[illegible] די אידן אין [illegible] - [illegible]

[illegible] אין [illegible] רעגירונגען [illegible]

[illegible] צו [illegible] פון [illegible] אין [illegible]

[illegible] אין [illegible] פון [illegible]

[illegible] די [illegible] אין [illegible] פון [illegible] ברי-

[illegible] אין [illegible] רעגירונג פון די [illegible]-

[illegible] אין [illegible] א גרויסער

[illegible] אין דער [illegible] די אידן, [illegible] א [illegible]-

[illegible] פון די [illegible] זיי [illegible]-

[illegible] אין [illegible] פון [illegible] איז [illegible]

[illegible] א [illegible] פון [illegible] די [illegible] אידן

[illegible]

די [illegible] פון [illegible] דעלעגירטע [illegible]

[illegible] א [illegible]

[illegible] פון די [illegible] רעגירונגען [illegible]

[illegible] די אידן. [illegible] פון

[illegible] אין די [illegible] [illegible] די [illegible]

ער וועלט קאנגרעס

330 וועסט 42-טע סטריט

ניו יארק סיטי

חשוב'ע פריינד!

מיר שיקן אייך א פינטערדיגן באריכט פון אונזער [illegible] אין די לעצטע פאר וואכן. בעת'ס האט איהר דערהאלטן אונזער ערשטן באריכט פאר דעם פארגאנגענעם חודש דעצעמבער 1942. ווי מיר האבן אייך געשריבן, וועלן מיר אויף אלע אונזערע רעגולער אינ- פארמירן אונזערע פאוסטענער, סימפאטיקער און פריינד אין די באזונדערע ערטער וועגן די מעטינגען פון דער עקזעקוטיווע און תוצאת אפיס פון אידישן וועלט קאנגרעס אין ניו יארק. א טייל פון די אינפארמאציעס, וועלכע מיר געבן אייך, זענען ניט באשטימט פאר [illegible]בליציטעט, און מיר בעטן אייך זיי צו באהאנדלען פערטרויליך.

<u>אונזער אקציע לטובת די אידען אין נאצי - אייראפא</u>

[illegible]ר האבן געמאכט פינטערדיגע באמיאונגען ביי די אליאירטע רעגירונגען וועגן [illegible] אלע מעגליכע שריט צו ראטעווען פון ניט שחיטה אין די נאצי אקופירטע [illegible] אין אייראפא. דר. סטיפען ס. וויז און דר. [illegible] גאלדמאן שטייען אין בסדר'דיגן [illegible]אקט מיט די באטרעפנדע אינסטאנצן אין וואשינגטאן. די אנפירער פון אונזער ברי- טישער סעקציע פירען אן אינטענסיווע אקציע ביי דער ענגלישער רעגירונג און ביי די באזונ- דערע גלות- רעגירונגען אין לאנדאן. אונזערע באמיאונגען זענען, אין א גרויסער מאס, געווענדעט אין דער ריכטונג צו ראטעווען די אידן, וועלכע וועלן נאך האבן א מעג- ליכקייט ארויסצוקריגן זיך פון די נאצי באהערשטע לענדער, און שאפן פאר זיי עמיגראציע- אויסזיכטן. עס האנדלט זיך וועגן אן ענגליבן פלאן, ווי דער [illegible], וואס איז [illegible] געמאכט מיט א קורצער צייט צוריק, אז שוועדן [illegible] אויפנעמען די אנלאנגנדע אידען פון נארוועגיען.

די עקזעקוטיווע פון אידישן וועלט קאנגרעס האט דעלעגירט ספעציעל איהר מיטגליד דר. מאריס ל. פערלצווייג קיין וואשינגטאן, וואו ער האט פארבליבן א לענגערע צייט און פאר- האנדלט מיט די פארטרעטער פון די באזונדערע רעגירונגען וועגן ערמעגליכן די אידן, וואס וועלן זיך ארויסקריגן פון גיהנום נאצי-, איינצוואנדערן אין די ניטראלע לענדער. דר. פערלצווייג פירט די פער-

פארהאנדלונגען צוזאמען מיט אונזער שטענדיגן פארשטייער אין מארינגמאן מר. דזשיימז באמקרמאן איז.

א ספעציעלער פאל, מיט וועלכן מיר בעשעפטיגן זיך איז די פראגע וועגן ראטעווען די בולגארישע אידען, וועלכע האבן נאך, ווי עס הייסט אויס, א לעגאלע מעגליכקייט צו פער־לאזן דאס לאנד, אויב זיי וואלטן בעקומען איינרייזע מעגליכקייטן אין אנדערע לענדער. מיר פירן וועגן דעם פארהאנדלונגען מיט די רעגירונגען פון די שכנות'דיגע לענדער. אין דער ערשטער רייע האנדעלט זיך עס אין, זעלבסטפערשטענדליך, וועגן גרעסערע איינוואנדערונגס מעגליכקייטן אין ארץ ישראל. צווישן אנדערע האבן מיר אויך פערהאנדעלט מיט די פריע פראנצויזן וועגן ערלויבן א גרעסער צאהל בולגארישע אידען אריינצוקומען קיין סיריען. די פערהאנדלונגען גייען נאך אן. מיר ווידמען דער דאזיגער פראגע די גאנצע אויפמערק־זאמקייט און ענערגיע. אלס אנהויב ווערן שוין געמאכט פארבערייטונגען אריבערצופירן קיין ארץ ישראל 500 אידישע קינדער פון בולגאריען.

<u>פארטוגאל לאזט אריין אידישע פליכטלינגע פון פראנקרייך.</u>

די פערטרעטער פון אידישן וועלט קאנגרעס אין פארטוגאל האבן אויסגעפועל'ט ביי
אידישע
דער רעגירונג, אז עס זאלן אריינגעלאזט ווערן אין לאנד %% פליכטלינגע, וואס האבן זיך געראטעוועט פון פראנקרייך. די ערשטע גרופע פון 78 אידישע פליטים פון פראנקרייך, וועלכע האבן זיך דערשלאגן צו א קליינער פארט שטאט אין פארטוגאל, זענען שוין אריינגעלאזט געווארן, און עס איז פארהאן א צוזאג פון דער רעגירונג, אז זי וועט אויפנעמען נאך 400 אנטלאפענע אידען פון פראנקרייך.

א דאנק דער אינטערווענץ פון אונזערע פארשטייער אין ליסבאן האט די פארטוגעזישע רעגירונג אויך רעגולירט די רעכטליכע לאגע פון אלע אידישע פליכטלינגע, וואס זענען ביז איצט בעקומען אין לאנד. אלעמען איז ערלויבט געווארן צו פערבלייבן פריי אין לאנד, ביז זיי וועלן זיך פערשאפן מעגליכקייטן אויסצואוואנדערן. אונזער עמיגראציע דעפארטמענט בעמיאט זיך וועגן עמיגראציע מעגליכקייטן פאר א צאהל פון די פליכטלינגע.

ווי מיר האבן שוין בעריכטעט אין אונזער פריערדיגן בריוו, האבן מיר לעצטענס פערשטארקט אונזער פערטרעטערשאפט אין ליסבאן.

<u>אידישע פליכטלינגע אין טעהעראן אנגעקומען קיין ארץ ישראל</u>

דער פארשטייער פון
דער פארשטייער פון דער אידישער אגענץ אין טעהעראן מר. רפאל שאפיר, מיט וועמען מיר שטייען אין אן ענגער קארעספאנדענץ אין דער היימישע ארבייט פאר די אידישע פליכטלינגע אין פערסיע, האט אונז מיטגעטיילט אין א קאבעל, אז 1231 אידישע פליטים פון טעהעראן.

צווישן זיי 836 קינדער, זענען אבגעפארן קיין ארץ ישראל. מר. שאפאר האט צוגעגעבן צו זיין קיבעל ז "אין נאמען פון די פליכטלינגע דריק איך אויס אונזער דאנק פאר אייער הילף".

אונזער רעליעף אבטיילונג האט לעצטענס פארזארגט א גרעסערע סומע קיין טעהעראן פאר ~~דעם טראנספארט פון די פליכטלינגע פון ארץ ישראל~~. אויך [illegible] האבען מיר געשיקט די פליכטלינגע די גאנצע צייט, וואס זיי האבען זיך געפונען אין טעהעראן.

רעטונג פון אידישע קינדער

מיר מאכען 0000000 שטארקע באמיהונג צו ארויסצוראטעווען ווי וויט מעגליך א גרעסערע צאהל אידישע קינדער פון די נאצי אקופירטע לענדער אין איירופא. מיר האבען שוין וועגען דעם אנגעקניפט אונטערהאנדלונג צו מיט די 000000000 פארטרעטער פון א רייה לענדער וועגען אויפנעהמען די קינדער. די שוועריגקייטן זענען בעזונדערס גרויס בנוגע ארויסקריגען די קינדער פון די אקופירטע לענדער.

אגב האבען מיר בעקומען די פערזיכערונג, אז די ערלויבניש, וואס איז געגעבען געווארען אין זיין צייט וועגען אריינלאזען אין די פאראייניגטע שטאאטען 5,000 אידישע קינדער פון פראנקרייך, איז נאך אלץ גילטיג. עס האנדעלט זיך איצט וועגען בעקומען א מעגליכקייט ארויסצופיהרען די קינדער אין א נייטראל לאנד, פון וואנען זיי זאלען קאנען געבראכט ווערען קיין אמעריקא.

פון דער פוילישער רעגירונג האבען מיר בעקומען אן ערקלערונג, 00 אז זי פערפליכטעט זיך אויס צוהאלטען די פויליש־אידישע קינדער, וועלכע וועלען ארויסגעראטעוועט ווערען, און גאראנטירט אויך, אז נאכן סוף פון דער מלחמה וועט זי די קינדער ברענגען צוריק קיין פוילען.

הילף פאר ליטווישע אידען פליכטלינגע אין רוסלאנד

דר. יעקב ראבינס אן, דער דירעקטאר פון אינסטיטוט פאר אידישע ענינים ביים אמעריקאנער אידישען קאנגרעס און אידישען וועלט קאנגרעס, האט דערהאלטען א ווענדונג פון פערבאנד פון ליטווישע אידען אין ארץ ישראל מיט דער ביטע, אז מיר זאלען שטיצען די ליטווישע אידען, וועלכע געפינען זיך איצט אלס פליכטלינגע אין רוס לאנד. מיר האבען זיך פערשטענדיגט וועגען דעם מיט דעם פארטרעטער פון דער אידישער אגענץ אין טעהעראן, מר. רפאל שאפאר, מיט וועלכען מיר קאאפערירען אויך אין דער הילפס ארבייט פאר די פליטים אין רוס לאנד. מר. שאפאר פערזארגט פון טעהעראן שפייז פאקעטען פאר די פליכטלינגע אין רוסלאנד. מיר האבען פאר דעם צוועק א רויס געשיקט קיין טעהעראן א 000000 בעדייטענדע סומע.

~~הילף פאר בעסאראבער אידען אין רוסלאנד~~

מיר האבן דערהאלטן פון דעם הילפס קאמיטעט פאר די עולים פון באלטישע לענדער אין ארץ ישראל א ביטע זיך צו פארנעמען מיט א גרופע ציוניסטישע טוער פון לעטלאנד, וועלכע געפינען זיך איצט אין רוסלאנד. מיר האבן גלייך אונטערגענומען די נויטיקע שריט

הילף פאר בעסאראבער אידן אין רוסלאנד

מיר שטייען אין אן ענגן קאנטאקט מיט דעם הילפס קאמיטעט פאר בעסאראבער אידן אין ארץ ישראל אין דער הילפס אקציע פאר די אידישע פליטים פון בעסאראביע אין רוסלאנד. דער קאמיטעט אין ארץ ישראל האט אונז צוגעשיקט איינע ליסטעס מיט די נעמען און אדרעסן פון די פליכטלינגע אין רוסלאנד. מיר האבן די ליסטעס פארעפנטליכט אין דער פרעסע און אויף אזא אופן אויסגעפונען פאר טעהרערע פון די פליכטלינגע זייערע קרובים אין אמעריקא. די קרובים האבן דורך אונז זיך געשטעלט אין פארבינדונג מיט די פליטים אין רוסלאנד. מיר האבן זיך אויך פארשטענדיגט מיט דער פעדעראציע פון בעסאראבער אידן אין ניו יארק וועגן א הילפס אקציע פאר די פליכטלינגע אין רוסלאנד. די פעדעראציע האט די פראגע אויפגענומען אויף א ספעציעלן מיטינג און איז שוין צו-געטרעטן צו דער הילפס אקציע.

נייע ליסטעס פון אידישע פליכטלינגע אין טעהעראן

מיר האבן דערהאלטן צוויי נייע ליסטעס מיט נעמען און גרוסען פון אידישע פליכטלינגע, וואס זענען אנגעקומען קיין טעהעראן. אין ליסטע 000000000000 זענען איבערגעגעבן געווארן ביטעס צו א ריי אנגעזעענע קרובים פון די פליכטלינגע אין אין אמעריקא. מיר האבן 0000000000000מגעפילט די קרובים וועגן די גרוסען און ביטעס און זיי פארבונדן מיט די פליכטלינגע אין רוסלאנד. די קרובים שיקן שוין הילף פאר די פליכטלינגע דורך אונזער פארמיטלונג און דירעקט.

אין אונזער הויפט אמט אין ניו יארק קומען יעדן טאג צענדליגער פערזאנען, וועלכע רופן זיך אן אויף די מעלדונגען, וואס מיר דרוקן בסדר אין דער אידישער פרעסע וועגן די פליכטלינגע, וואס געפינען זיך אין טעהעראן. אויף אזא אופן האבן זיך שוין אבגעזוכט טעהרערע קרובים און פריינד, וועלכע האבן זיך פארא'נטערעסירט מיט דעם גורל פון די פליכטלינגע. דער גרעסטער טייל פון די קרובים אין אמעריקא האט א דאנק אונז בעקומען איבער די ערשטע ידיעה פון זייערע איגענע פאר דער גאנצער צייט פון קריג. מיר האבן די פליכטלינגע פארבונדן מיט זייערע קרובים נים נאר אין די פאראייניגטע שטאטן, נאר אויך אין קאנאדא, אין די צענטראל- און דרום- אמעריקאנער לענדער, ווי אויך אין ענגלאנד. אאז"וו, אונזערע ליסטעס מיט די נעמען פון די פליכטלינגע פארעפנטליכן מיר אין די אידישע צייטונגען פון לאנדאן, מעקסיקא, מאנטעווידעא, בוענאס איירעס, א חוץ זעלבסטפארשטענדליך אין דער ניו יארקער אידישער פרעסע.

באריכטן וועגן טרויער און פראטעסט טאג

מיר האבן דערהאלטן אויספירליכע באריכטן וועגן דעם טרויער און פראטעסט טאג, וואס די קאמיטעטן פון אידישן וועלט קאנגרעס און די אידישע ארגאניזאציעס, וואס זענען אנגעשלאסן אין אונז, האבן דורכגעפירט צוליב אין די באזונדערע לענדער די שחיטות אויף אידען אין פוילען.

אין בעלגיע. די אידישע פעראייניגונג אין לא פאז האט דורכגעפירט דעם טרויער און פראטעסט טאג דעם 13-טן דעצעמבער. אין דעם טאג איז איינגעארדנט געווארן א מאסן מיטינג. די אידישע פעראייניגונג האט ארויסגעשיקט פראטעסט קייבלען צו די אנפירער פון די גרויסע דעמאקראטישע מלוכות, ווי אויך צו די רעגירונגען פון די דרום- און צענטראל- אמעריקאנער לענדער.

אין טשילי. דער רעפרעזענטאטיוו קאמיטעט פון דער אידישער קהילה אין טשילי האט צום פראטעסט און טרויער טאג ארויסגעלאזן אן אויפרוף, וועלכער האט געהאט א שטארקן אבקלאנג אויך אין די ניט אידישע קרייזן. נאכמיטאג איז איינגעארדנט געווארן א מאסן מיטינג אין אידישן קלוב אין סאנטיאגא, צוזאמען מיט דער ציוניסטישער פעדעראציע און מיט אנדערע אידישע ארגאניזאציעס. עס איז דורכגעפירט געווארן א ספעציעלער ראדיא בראדקעסט, בעת וועלכן עס זענען ארויסגעטרעטן מיט רעדעס דער פרעזידענט פון ארגאני- זאציאנס קאמיטעט פר. שמואל גארן, פר. מאטיאס שאפירא און פר. מאנקרעדא פיגאבעס. דער ערצבישאף פון סאנטיאגא האט פארעפנטליכט א ספעציעלע ערקלערונג. אלע אידישע אונטערנעמונגען און אינסטיטוציעס זענען אין דעם טאג געווען געשלאסן.

אין קאלאמביע. העכער 2,000 מאן האבן זיך פארזאמלט אויף דעם פראטעסט מיטינג, וואס איז איינגעארדנט געווארן אין באגאטא דורך דעם "צענטרא איזראעליטא". א באזונדערס שטארקן איינדרוק האט געמאכט די רעדע פון דעם ספעציעלן פארשטייער פון אידי- שן וועלט קאנגרעס פר. מיטראני. עס איז אנגענומען געווארן א בעשלוס זיך צו באטייליגן אין דער ארבייט פון אידישן וועלט קאנגרעס און אידישער אגענצן פאר פארטיידיגן די פרינאט און רעכט פון אידישן פאלק. דער מייאר פון באגאטא האט איבערגעשיקט א קייבל פון די אידישע איינוואוינער צום פויבסט מיט דער בקשה צו אינטערווענירן געגען די שחיטות אויף אידען אין די אקופירטע לענדער. אלע אידישע איינוואוינער האבן אין דעם טאג געהאלטן פארמאכט זייערע אונטערנעמונגען.

אין קאסטא ריקא. ערב דעם טרויער טאג, דעם 2-טן דעצעמבער אין אווענט, וואס די "צענטרא איזראעליטא סיאניסטא" פון קאסטא ריקא איינגעארדנט א מאסן מיטינג, אויף וועלכ

עס איז אנגענומען געווארן א רעזאלוציע צו בעטן די הילף פון אלע פרייע לענדער פאר גאראנטירען גלייכבערעכטיקייט פאר אידען. טעלעגראמען זענען אבגעשיקט געווארן צום פרעזידענט פון דער דאמיניקאנער רעפובליק, ארכיביסשאף פון דאמיניקאנער רעפובליק, פרעזידענט רוזוועלט, מיניסטער מאוריסטיל, פרעמיער טשערטשיל, פרעזידענט [illegible] און [illegible] אין טרויער טאג זענען אלע אידישע געשעפטן געווען פארמאכט. אידען זענען זיך פארזאמלט אין די שוהלען אבצוריכטען תפילות. דר. לעאן ברושקא [illegible] דער אינטער-אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ אין באלטימאר, אין נאוועמבער 1943 האט געהאלטען א רעדע אין ראדיא קעגען די נאצי רציחות אויף אידען אין אייראפא. די שפאנישע פרעסע האט אין דעם טאג געבראכט ארטיקלען קעגען די הריגות. אלע דעמאקראטישע אינסטיטוציעס אין לאנד האבען [illegible] צום אויסדרוק אין דער "צענטער איזראעליטא [illegible]" אין קאסטא ריקא.

אין קובא. דער צענטראל קאמיטעט פון די אידישע אינסטיטוציעס אין קובא האט דעם 2-טען דעצעמבער, אין טרויער טאג, איינגערופען נאכמיטאג א פראטעסט מיטינג אין האוואנא, אין וועלכען עס זענען געקומען איבער 10,000 אידען. נאכ'ן מיטינג איז דורכגעפירט געווארן א מאסען מאניפעסטאציע פאר דער געביידע פון פרעזידענטען-פאלאץ, סענאט און קאנגרעס. א דעלעגאציע האט איבערגעגעבען א מעמאראנדום [illegible], אז די רעגירונג זאל צושטיין צום פראטעסט קעגען די נאצי רציחות. אלס רעזולטאט האט דער קאנגרעס דעמזעלבען טאג אנגענומען אן ענטשפרעכענדע רעזאלוציע, וועלכע איז פארעפענטליכט געווארען אין דער גאנצער פרעסע. צו דער אידישער דעמאנסטראציע פאר דער געביידע פון קאנגרעס זענען צוגעשטאנען אויך א סך ניט-אידען, ארבייטער און אינטעליגענטן. פיעל ניט-אידען האבען אויך אין דעם טאג געשלאסען זייערע געשעפטן, צוזאמען מיט די אידישע שכנים. אין [illegible] איז איינגעארדענט געווארן א צווייטער פראטעסט מיטינג, אויף וועלכען עס האבען גערעדט, צווישען אנדערע, ראבי מיטעלבוים און דר. [illegible], וועלכע האבען זיך געפונען אין האוואנע.

אין סאן דאמינגא. אלע אידישע קאלאניסטען אין סאסוא האבען אבגעהיט דעם טרויער-טאג. אין דער הזכרה נאך די קרבנות פון די רציחות זענען געווען בערך 600 מאן. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען דר. ערנסט מיאללא, מר. ס. אראנס און מר. ד. הערצבערג.

אין עקוואדאר. דער פארשטעהער פון אידישען וועלט קאנגרעס אין עקוואדאר מר. דזשאן [illegible] האט דעם [illegible] קעגען טרויער טאג פערשפרייט צווישען אלע אידישע אימיגראנטען. דער גאנצער קיבוץ האט אבגעהיט דעם טרויער טאג. אלע אידישע געשעפטן זענען געווען געשלאסי

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

די קאמאנדאר פרעסע האט געשענקט פיל אויפמערקזאמקייט דער טרויער מאניפעסטאציע און איינגעדריקט מיטגעפיהל דעם אידישען קיבוץ.

אין <u>סאלוואדאר.</u> דער קאמיטעט פון אידישען וועלט קאנגרעס אין סאלוואדאר האט דורכגעפיהרט דעם טרויער טאג, אין וועלכען עס האבען זיך אנגעשלאסען אלע אידען. דעם 1-טען דעצעמבער אין אווענד און דעם 2-טען דעצעמבער אין דער פריה זענען אפגעהיטן געווארען אזכרות אין דער שוהל. אלע אידישע געשעפטען זענען געווען פארמאכט. די ארטיגע צייטונגען האבען געבראכט בעריכטען וועגען די נאצי שחיטות און אידישען טרויער. די פארשטעהער פון קאמיטעט הר. העקערט דע פאלא, דר. אלפרעד ושאלע און הר. צוואגעניע ליבעס האבען געהאט א געשפרעך מיט'ן ארטשביסקאף פון סאלוואדאר, וועלכער האט אויסגעדריקט זיין טיפען מיטגעפיהל צוליב די נאצי פוגרום אויף אידען.

אין <u>מעקסיקא.</u> די טרויער מאניפעסטאציע אין מעקסיקא האט געמאכט א שטארקען איינדרוק איבער'ן גאנצען לאנד. דער אידישער צענטראל קאמיטעט האט פארעפענטליכט א דעקלאראציע, וועלכע איז פארעפענטליכט געווארען אין אלע צייטונגען. די מעקסיקאנער ארבייטער קאנפעדעראציע האט אנגענומען א באשלוס אפצושטעלען די ארבייט אויף 15 מינוט. דער באשלוס איז אויסגעפיהרט געווארען אין אלע צענטראל אמעריקאנער לענדער. נאך דעם איבעררייס פון דער ארבייט האבען דער גענעראל סעקרעטאר פון דער ארבייטער קאנפעדעראציע הר. פידעל וועלאסקעז, דער בעקאנטער היסטאריקער פראפעסאר לואי שאוועז אראסקא און בעקאנטער פובליציסט פעליקס פ. פאלאוויטשיני געהאלטען שארפע רעדעס אין ראדיא קעגען נאצי בארבאריזם. אין מעקסיקא סיטי איז אפגעשטעלט געווארען דער פערקעהר אין די גאסען, און הויך-שפרעכער האבען פארשפרייט די ראדיאס. 14 אנטי פאשיסטישע ארגאניזאציעס האבען פארעפענטליכט פראטעסט ערקלערונגען. אלע אידישע אונטערנעמונגען איבער'ן גאנצען לאנד זענען געווען געשלאסען. אויך א סך ניט אידען האבען אלס אויסדרוק פון סימפאטיע פארמאכט זייערע געשעפטען. אלע מיטגלידער פון דער פראנצויזישער האנדעלס קאמער האבען זיך אנגעשלאסען אן דער מאניפעסטאציע.

אין <u>ניקאראגוא.</u> דער קליינער אידישער קיבוץ אין ניקאראגוא האט אפגעהיט דעם טרויער טאג, וואס איז ארגאניזירט געווארען דורך דער "אוניאן איזראעליטא" אין מאנאגוא, עס איז אפגעריכט געווארען א אזכרה. די געשעפטען זענען געווען געשלאסען. די אנגעזעהנסטע דעמאקראטישע צייטונג אין מאנאגוא האט אין דעם טאג געווידמעט די ערשטע זייט דער פראטעסט-מאניפעסטאציע, פארורטיילענדיג ווי אמשארפסטען די נאצי פארברעכענס.

אין <u>פאנאמא</u>. אלע אידישע געשעפטען אין פאנאמא זענען אין דעם טרויער טאג געווען געשלאסען צווישען 12 און 4 נאכמיטאג. תפילות און אזכרות זענען אפגעריכט געווארען אין אלע שולען. צום ערשטען מאל האט אויך די קהלה פון די האלענדישע אידען זיך פאראיינ-

צו א מאַניפעסטאַציע פון די מזרח אידן. אין דער אָרטיגער פרעסע זענען אין טרויער טאָג געדרוקט געוואָרן מיטגעפילפולע אַרטיקלען, וועלכע זענען איבערגעגעבן געוואָרן אין ראַדיאָ.

אין פערו. אַלע אידישע געשעפטן און פאַבריקן זענען געווען געשלאָסן אין פערן פינף שעה אין דעם טרויער טאָג, וואָס איז דורכגעפירט געוואָרן דורך דער אידישער קהילה. פּראָמינענטע קאַטוילישע פערזענליכקייטן האָבן איינגעאָרדנט א גאָטעסדינסט אין דער קאַטעדראַלע פון רעפּובליקאַ אין לימאַ. בעריכטן און בילדער פון דער גאָטעסדינסט זענען געווען געדרוקט אין אַלע גרויסע צייטונגען אין לאַנד, צוזאַמען מיט [illegible] אַרטיקלען קעגן די נאַצי שחיטות אויף אידן. די אידישע קהילה אין לימאַ האָט איינגעאָרדנט א גרויסן פּראָטעסט מיטינג.

אין [illegible]. די אידישע אָרגאַניזאַציעס [illegible] אין טרויער טאָג איינגעאָרדנט א הזכרה, [illegible] דער [illegible] דאָרט [illegible] איז ארויסגעטרעטן מיט א רירנדער רעדע. די אידישע געשעפטן [illegible] געשלאָסן א גאַנצן טאָג. זונטאָג, דעם 20-טען דעצעמבער איז פאַרגעקומען [illegible] צוזאַמענקונפט, וואָס איז גערופן געוואָרן דורך אַלע קירכעס. הונדערטער קריסטן האָבן אָנטיילגענומען. [illegible] איז געווען רעפּרעזענטירט דורך דעם פּרעזידענטס גאַטערנאַר און פאַרטרעטער פון [illegible]. [illegible] אַ [illegible] פּראָטעסט רעזאָלוציע איז איבערגעגעבן געוואָרן צו דער אַרטיגער מאַכט מיט דער ביטע איהער צושיקן קיין לאָנדאָן.

אין טשעכאָסלאָוואַקיי... אין טשענסטאָכאָוואַ. דער טרויער טאָג איז אָבגעהיטן געוואָרן דורך דעם גאַנצן אידישן קיבוץ אין [illegible]. עס זענען אָבגעהיטן געוואָרן תפילות, און אַלע אידישע אונטערנעמונגען זענען געווען געשלאָסן א גאַנצן טאָג. אין ראַדיאָ זענען יעדע שעה איבערגעגעבן געוואָרן מעלדונגען וועגן [illegible] דער טרויער מאַניפעסטאַציע, און די צייטונגען האָבן פאַרעפנטליכט אַרטיקלען וועגן די נאַצי רציחות איבער אידן.

אין עגיפּטן. איבער'ן גאַנצן לאַנד זענען אָבגעריכט געוואָרן ספּעציעלע תפילות אין די שולען און סינאַגאָגעס. די צייטונגען האָבן געבראַכט בעריכטן און געדרוקט אַרטיקלען, אויסדריקנדיג זייער מיטגעפיהל די אידן צוליב'ן טרויער. אין קאַיראָ און אַלעקסאַנדריע האָבן די קהילות איינגעאָרדנט תפילות אין די גרויסע סינאַגאָגעס.

אין טוניסן. די קהילה אין דעמ[illegible] האָט איינגעאָרדנט [illegible] פּראָטעסט פאַרזאַמלונגען און תפילות אין דער גרויסער סינאַגאָגע און אין דער שול פון "אַליאַנס איזראַעליט". די גאַנצע אידישע בעפעלקערונג, מענער, פרויען און קינדער - האָט זיך פאַרזאַמלט. אַלע אידישע געשעפטן, אַרבייטס וואַרשטאַטן, און זענען געווען געשלאָסן.

אין אויסטראליע. אונזער אויסטראליער פארטרעטער האט אונדז טעלעגראפירט אין א קאבעל, אז דער פראטעסט און שוויגער טאג איז פראקלאמירט געווארן אין סידנעי אויף דעם 29-טען דעצעמבער. אונזער אויסטראליער סעקציע האט זיך געווענדעט צום פרעמיער מיניסטער אין קאנבערא מיט דער ביטע צו שיקן פראטעסטן רוזוועלט'ן און פרעמיער טשורטשיל'ן אין זייערע שריט צו ראטעווען די איבערגעבליבענע שחיטות איבער יידן אין פוילן און אין אנדערע אקופירטע לענדער. זיין גענויערן באריכט וועגן דעם פראטעסט און שוויגער טאג אין אויסטראליען האבן מיר נאך נים בעקומען.

אין ארגענטינע און אורוגוויי. אויך פון ארגענטינע און אורוגוויי האבן מיר נאך נים דערהאלטן זיין אויספירלעכע באריכטן. די "דאיא" אין ארגענטינע האט אונדז צו-געשיקט טעלעגראפיש די בקשה: "דער יידישער ישוב אין ארגענטינע האט אפגעהיטן דעם 2-טן דעצעמבער אלס א טאג פון שוויגער און תפילות." פון אורוגוויי האבן מיר בעקומען פאל-גענדען קאבעל: "דער אידישער צענטראל קאמיטעט און דער אידישער ישוב אין אורוגוויי האבן אפגעהיטן דעם שוויגער טאג פון 2-טן דעצעמבער. די אורוגווייער פרעסע האט געבראכט באריכטן".

פון די געבראכטע רעפארטן - פון איניגע לענדער ווארטן מיר נאך באריכטן - איז צו זען, אז א דאנק אונזערע פארשטייער און קאמיטעטן איז דער פראטעסט און שוויגער טאג פון 2-טן דעצעמבער ארגאניזירט געווארן כמעט אין אלע פרייע לענדער אין דער וועלט. דער אידישער וועלט קאנגרעס האט בײ דער דאזיגער אידישער סאלידאריטעט אקציע גלאבאל בעוויזן, אז ער נעהמט ארום אלע פרייע אידישע קיבוצים אין דער וועלט.

<u>דער ראט פאר אייראפעאיש אידישע ענינים און זיין ארבייט</u>

דער ראט פאר אייראפעאיש אידישע ענינים, וואס איז געשאפן געווארן בײם אידישן וועלט קאנגרעס און וועלכער נעהמט ארום אידישע רעפרעזענטאנצן פון 14 לענדער אין אייראפע, האט איינגעשטעלט זיין ארבייט אין 6 קאמיסיעס. דריי פון די קאמיסיעס באשעפטיגן זיך איצט מיט די פראגן וועגן ווידעראויפבוי פון אייראפעאישן אידנטום נאכן קריג.

דריי סיטינגען, וואס זיינען ביז איצט פארגעקומען אונטער'ן פארזיץ פון דר. לעאן קובאוויצקי, זיינען געווען געווידמעט דער דיסקוסיע פון צוויי ראפארטן: פון דר. אריה טארטאקאווער וועגן "רעקאנסטרוקציע מעגלעכקייטן פאר דער אידישער באפעלקערונג אין דער איבערגאנגס צייט", און פון דר. פריץ שוויער וועגן די "ענטשעדיגונגען פאר אידן נאכן קריג". די הויפט-פונקטן פון ביידע רעפארטן זיינען פריער דיסקוטירט געווארן מיט דר. יעקב ראבינסאן און זיינע מיטארבייטער פון דעם אינסטיטוט פאר אידישע ענינים בײם

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

אמעריקאנער אידישן קאנגרעס און אידישן וועלט קאנגרעס. די מיטינגען זיינען פארגעקומען, מיט אנטייל פון די פארשטייער פון די רעפרעזענטאנץ קאמיטעטן פון אלע לענדער. די רעזאלוציעס, וואס וועלן אנגענומען ווערן אלס רעזולטאט פון דער דעבאטע, וועלן איבערגעגעבן ווערן צום עקזעקוטיוו קאמיטעט פון אידישן וועלט קאנגרעס צום באשטעטיגן און וועלן ווערן אן אינטעגראלער טייל פון דער פאליטישער ליניע פון קאנגרעס.

די אמעריקאנער אינוואזיע אין דער פראנצויזישער צפון אפריקא האט ארויסגערופן פראגן פון די באטרעפנדע לענדער, מיט וועלכע דער ראט האט זיך פארנומען. דער פראנצויזישער און איטאליענישער רעפרעזענטאנץ קאמיטעטן האבן אבגעהאלטן אייגענע מיטינגען צו דיסקוטירן די לאגע אין מאראקא, אלזשיר און ליביע. עס זיינען צוגעגרייט געווארן ראפארטן וועגן דער לאגע מיט פארשלאגן און קאנקרעטע לייזונגען פון די באריהרטע פראגן. א סעריע פון שטודיעס וועגן די נאך-מלחמה דערמאנטע און ענליכע פראבלעמען וועט פארעפנטליכט ווערן דורך דעם ראט אונטער דעם אלגעמיינעם נאמען: "מלחמה- און נאך מלחמה- פראבלעמען".

דער ראט איז לעצטנס פארברייטערט געווארן דורך רעפרעזענטאנץ קאמיטעטן פון נאך צוויי לענדער: גריכנלאנד און בולגאריע. עס ווערט ארגאניזירט אן אונגארישער קאמיטעט, אזוי אז מען קען ערווארטן, אז די אידישע גרופעס פון אלע נאצי באהערשטע לענדער אין אייראפא וועלן איינגעבן זייערע פארטרעטער אין ראט.

אויף א קלענער מיטינג פון ראט זיינען ארומגערעדט געווארן די נאצי שחיטות אויף אידן אין אייראפא. דאס פראבלעם וועגן מעגליכע מיטלען צו פארהיטן פון ווייטערדיגע שחיטות און הילף פאר די קרבנות ווערט איצט דעבאטירט אין די באזונדערע רעפרעזענטאנץ קאמיטעטן און אין דער רעליף קאמיסיע, וועלכע האט אבגעהאלטן איינציגע מיטינגען אונטערן פארזיץ פון דר. א. טארטאקאווער.

די רעפרעזענטאנץ קאמיטעטן פון די אידישע קיבוצים אין עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי, פראנקרייך, דייטשלאנד, איטאליע, פוילן און רומעניע האבן אבגעהאלטן מיטינגען וועגן זייערע ספעציפישע פראבלעמען. אויף די מיטינגען זיינען איבערגעגעבן געווארן וויכטיגע אינפארמאציעס וועגן דער לאגע אין די באזונדערע לענדער. די קאמיטעטן פון עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי און איטאליע פארעפנטליכן אייגענע בולעטינען.

דער בולגארישער קאמיטעט האט זיך באזונדערס פארנומען מיט דער פראגע וועגן די מעגליכקייטן פאר די אידן אין בולגאריע אויסצואוואנדערן. ווי שוין דערמאנט, באשעפטיגט זיך איצט מיט דעם פראבלעם דער עקזעקוטיוו קאמיטעט פון אידישן וועלט קאנגרעס.

די אומגליקליכע פוילישע אידען אין ווארשאווער געטא נעמען אויף
מיט אפענע ארעמס זייערע ניי-פארטריבענע ברידער פון דייטשלאנד

די קהילה אין געטא און אלע אינסטיטוציעס געבען די גרעסטע הילף די אנגעקומענע רואינירטע אידען פון דייטשלאנד. - יעדע פאר טעג קומט אן קיין ווארשא א טראנספארט פון פערשיקטע 1,000 אידען פון דייטשן רייך. - זיי ווערען אריינגענומען אין אמאליגע שול-געביידעס, וואו עס איז א שרעקליכע ענגשאפט, און וואו 140 מאן שלאפן אין איין זאל. - א בשריבה פון איין טאג, ווען אין דעם זאמעל-פונקט זענען געשטארבען 11 מענשען. - אן אינערע פאליציי האלט די ארדנונג אין די לאגערן. - יונגע מענשען ווערען גענומען אויף צוואנגס-ארבייט. - "עונג שבת" אין די זאמעל-פונקטען. א ריהרענדע שילדערונג פון א דייטשען אידען, וואס איז פארטריבען געווארען קיין ווארשא.

פון א. אלפעריין

"ווען מיר זענען אנגעקומען קיין ווארשא, האט אונז אויפ'ן וואקזאל בעגריסט דער פרעזידענט פון אידען-ראט צוזאמען מיט איינציגע אנפירער פון די פארשידענע הילפס-קאמיטעטען. די גרייטקייט אונז צו העלפען איז דא אומגעהויער גרויס ביי די טוער אין אלע געזעלשאפטען. אין די ראמען פון די מעגליכקייטען טוען זיי דא אויך פאר אונז אוג געהעריגע זאכען. זיי האבען דאס [illegible] בעסטען ווילען אין דער וועלט. אבער די מיטלען וואס זיי בעזיצען, זענען שרעקליך קליין. אויף יעדען טריט און שריט פעהלט, וואס מען דארף" - אזוי שילדערט א דייטשער איד, א בעקאנטער אידישער טוער אין אמאליגען בערלין, וועלכער איז צוזאמען מיט א גרופע פון 1,000 בערלינער אידען פארטריבען געווארען אין ווארשאווער געטא אין מאנאט אפריל, מיט בערך דריי חדשים צוריק. די אינטערעסאנטע טראגיש-ריהרענדע בעשרייבונג זיינע האט זיך איצט דורכגעקריגען דורך א נייטראל לאנד און איז אנגעקומען אין הויפט-אמט פון אידישען וועלט-קאנגרעס אין ניו-יארק. מיר האבען פאר זיך אן ערשטהאנדיג בילד פון דעם לעבען פון די פארטריבענע דייטשע אידען אין די זאמעל-פונקטען אין ווארשאווער געטא, און אין דעם תחום פון ליידען און פיין איז פאר-האן איין שטראהל ליכט, איין טרייסט - די ווארימקייט, דאס ברידערליכע רחמנות, וואס די ארימע, אליין געפייניגטע און שמאכטענדע אידען אין געטא ווייזען ארויס צו זייערע היימלאזע, צובראכענע, פארצווייפעלטע ברידער און שוועסטער, וועלכע זענען אין די פאר-מאכטע, פינסטערע וואגאנען געבראכט געווארען קיין ווארשא. די אנגעקומענע [illegible]

פון די "אסט-יודען" האבען זיך ברייט געעפענט פאר זייערע טראומאליקליכטע ברידער פון מערב. און זיי טיילען זיך מיט זיי מיט דעם לעצטען ביסען, העלפען זיי מעהר, וויפיעל זיי זענען בכוח.

"ארום 8 א זייגער אין דערפריה זענען מיר געבליבען שטעהן אויפ'ן באהן-הויף אין ווארשא. אין וועג האבען מיר געמוזט זיין זעהר שפארזאם מיט די לעבענס-מיטלען, וואס די בערלינער אידישע קהילה האט אונז מיטגעגעבען. מיר האבען אויך געמוזט איינטיילען די פארציעס טרינק-וואסער, וואס יעדער האט געקאנט קריגען. און עס איז געווען גוט, וואס מיר האבען בעצייטענס דאס געטאן, ווייל אונטערוועגס האבען מיר איינגאנצען געהאט צוויי מאל די געלעגענהייט צו בעזארגען זיך מיט א ביסעל פריש וואַ-סער צום טרינקען" - דערצעהלט דער פערטריבענער אידישער סוחר פון בערלין - דער וועג אליין איז דורכגעגאנגען אהן קאמפליקטען צווישען אונז, א חוץ איינציגע קליינע סיכסוכים. די, וואס זענען קראנק געווארען אין וועג, האט מען גלייך איבערגעפיהרט אין שפיטאל. איינער פון זיי איז אין אכט טעג ארום צוריקגעקומען א געזונדער.

וואו האט מען זיי איינגענומען אין געטא ? דערצעהלט דער פערטריבענער בערלינער איד, אז פון וואקזאל אין ווארשא, וואו עס האט זיי, ביים אנקומען, בעגריסט דער פרע-זידענט פון דער קהילה (אידען-ראט) מיט נאך איינציגע אנגעזעהענע סוחר פון די הילפס-קאמיטעטען, - זענען זיי אוועקגעפיהרט געווארען אין א געביידע, וואו עס איז פריהער געווען א שולע און לעצטענס א שפיטאל. געזאגט האט מען זיי, אז זיי וועלען דארט פער-בלייבען נאר א פאר טעג, פראוויזאריש. אבער עס האט זיך פערצויגען לענגער, און זיי געפינען זיך דארט בסדר. דערווייל, ווייזט אויס, איז נים אנגענומען געווארען קיין שום ענדגילטיגער בעשלוס וועגען דער "רעגולירונג" פון זייער לאגע. און דער פערטריבע-נער גים-צו, אז גראד דערפון, וואס דער דאזיגער "ענדגילטיגער בעשלוס" איז נים אנגע-נומען, איז ער צוזאמען מיט אלע פערנינפטיגע אין דעם זאמעל-פונקט זעהר צופרידען. דער-פון דארף מען דרינגען, אז עס האט געקאנט פאסירען מיט זיי נאך ערגערס, אז מען זאל זיי פערשיקען ווייטער, נאך אין שרעקליכערע ערטער.

אין דער געביידע, וואו מען האט זיי "איינגעארדענט", האבען די פערטריבענע פון בערלין שוין געטראפען בערך 1,000 דייטשע אידען, וועלכע זענען אנגעקומען 3 טעג פריהער מיט א טראנספארט פון האנאווער און וועסטפאלען. פון ביידע טראנספארטען האט מען גלייך אין די ערשטע טעג ארויסגענומען 165 מאנסבילען אין עלטער פון 17 ביז 35 יאהר און אוועקגעשיקט אין אן ארבייטס-לאגער, וואס געפינט זיך צוויי - דריי שעה

רייזע פון ווארשע. אפילו א דאקטאר, א יונגער מענש, איז אוועקגעפירט געווארען צו דער צוואנגס=ארבייט. און ער וואלט געוועזן "גראד" זעהר גוטיג אויפ'ן ארט גופא, אין דעם זאמעל=פונקט אין געטא, וואו צווישען די פערטריבענע דייטשע אידען [redacted] האבען זיך באלד פערשטרייט די פערשירענסטע קראנקהייטען. "אונזערע ביידע דאקטארשעס צוזאמען מיט דעם גאנצען סאניטארען פערסאנאל זענען אונגעהויער פערווארפען מיט ארבייט טאג און נאכט - דערצעהלט דער בערלינער איד - זעהר פיעל זענען פערקיהלט געווארען נאך דער רייזע, און די פערקילטונגען ווילען גארניט אוועקגעהן. ליידער האבען מיר אויך אין איין טאג געהאט צו פערצייכנען 11 טויט=פאלען. און ווי ווייט איך קאן מיר מאכען אן איבערבליק פון אונזער לאגע, וועלען זיי ליידער ניט זיין די לעצטע קרבנות. דער גאנצער סאניטארער פערסאנאל, און די טראנספארטען פערטריבענע אין דעם הויז, שטעלט זיך איין פאר די קראנקע און ווייסט ניט פון קיין רוה, ניט בייטאג און ניט ביינאכט. אבער 10 מענשען פון דעם פערסאנאל האט מען ארויסגעפאדערט פאר דער ארבייט אין געטא". דערפון איז צו זעהן, ווי שטארק עס בושעווען די פערשידענע קראנקהייטען און עפידעמיעס אין ווארשאווער געטא, אז מען קאן זיך ניט פערגינען דעם "לוקסוס" איבערצולאזען איבערצולאזען אלע אנגעקומענע אידישע סאניטארען פון דייטשלאנד אין די זאמעל=פונקטען פאר די פערטריבענע, וואו זיי זיצען אויך ניט מיט קיין פערלעגטע הענד. דרויסען אין געטא, און אינזווענינ, אין די הייזער פון די אנגעקומענע דייטשע אידען, געהט ארום דער מלאך המוות מיט זיין קאסע ...

אין דעם דאזיגען זאמעל=פונקט, וואו עס זענען זיך שוין צונויפגעקומען צוויי טראנספארטען פערטריבענע דייטשע אידען, שלאפען 140 מענשען אין איין זאל. די ענגשאפט איז א שוידערליכע. איז א וואונדער, וואס עס פערשפרייטען זיך אזוי גיך קראנקהייטען, און וואס 11 מאן זענען געשטארבען אין איין טאג? די אנגעקומענע האבען צווישען זיך איינגעשטעלט א שטרענגע דיסציפלין מיט א מין זעלבסטפערוואלטונג. פאר יעדען זאל זענען בעשטימט פארשטעהער ("אבמענער" - רופען זיי די דייטשע אידען), וועלכע זענען פעראנטווארטליך פאר דער ריינקייט און אדרנונג פון די צימערען, טאילעטען א.א.וו. אלע פרויען אהן אונטערשיד פון עלטער און פון דעם שטאנד, פון וועלכען זיי קומען, מוזען ארבייטען ביים אויפהאלטען די ווירטשאפט אין דער געביידע. און זיי טארען זיך ניט אבזאגען פון קיין שום ארבייט. די, וואס פרואווען זיך ארויסדרעהען, ווערען בעשטראפט. אין דעם הויז איז געשאפען געווארען אן איינענע פאליציי, וועלכע זיצט אויך ניט אהן ארבייט. דער בערלינער איד בעקלאגט זיך, אז עס זענען דא "שלעכטע עלעמענטען" צווישען די פערטריבענע

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

וועלכע מען מוז ווייזן זייער ארט און דערמאנען, וואו זיי געפינען זיך. עס איז נייטיק, ניט נאר צו, א גרויסע מאס ניט נאר פון גוטן ווילן נאר אויך פון אייזערנער ענטשלאסענקייט, בכדי צו האלטן צוזאמען די אלע מענטשן, וואס שטאמען פון פארשידענע געזעלשאפטלעכע שיכטן און זיי נאך ווי-ס-איז צופרידנשטעלן. קיין שום "עגאאיזם" אין דעם זאמעל-פונקט ווערט ניט דערלאזט און אפטמאל "אויסגעריסן" מיט אן אייזערנעם בעזעם". אלע מוזן זיך אונטערווארפן די אינטערעסן פון כלל. דערפון איז צו זען, אז עס ברעכן אויס אפט קאנפליקטן צווישן די פארטריבענע מיט זייערע פארשטייער, און עס קומט אויך צו שטורמישע סצענעס. דאס איז אויך ניט קיין וואונדער: זייער פארצווייפעלטע לאגע ברענגט זיי צו אזעלכע אויסברוכן.

אבער דרויסן, אין דער געטא, איז, ווייזט אויס, נאך ערגער. "ענטשפרעכנד צו די פארהעלטנישן – דערציילט דער בערלינער איד – האבן מיר צו עסן און טרינקען, סיי לויט די אויפגעשטעלטע פארציעס און סיי לויט דער קוואליטעט פון דער שפייז. און מיר מוזן בסדר מאכן אויספארקירן אונזערע מענטשן, אז דא, אין זייער ציטווייליקער היים, לעבן זיי א זוי ווי אין א גן-עדן, און אז דרויסן, אין געטא, לעבט מען א סך ערגער". אז אך און וויי איז צו אזא "גן עדן", וואו 140 מענטשן שלאפן אין איין זאל, און וואו איין טאג זענען געווען 11 טויטע... אבער דערפון איז צו דרינגען, ווי שרעקלעך שלעכט עס איז דער אלגעמיינער צושטאנד אין געטא, וואו די ענגשאפט איז נאך מורא'דיקער, און די שמוציקייט נאך גרעסער. פון דעם איז אויך צו זען, אז די ארומיגע אידן אין געטא באמיען זיך מיט אלע זייערע כוחות צו פארלייכטערן די לאגע פון די פארטריבענע דייטשע אידן און האבן פאר זיי געשאפן נאך א פארהעלטניסמעסיג מילדערן צושטאנד, ווי פאר זיך אליין. מען נעמט אוועק פון אייגענעם מויל און מען גיט די פארטריבענע.

אין דעם אויז זענען איינגעפירט געווארן למודים פאר די קינדער פון די פארטריבענע. עס האבן זיך געפונען דריי לערער צווישן די אנגעקומענע, האבן זיי איבערגענומען אויף זיך די אויפגאבע צו לערנען מיט די קינדער. מיט די קליינע קינדער פארנעמען זיך איינציקע ספעציאליסטינס, ערציערינס, אויך פארטריבענע פון דייטשלאנד. פרייטאג-צו-נאכטס און שבת זינגען די דריי לערער די בעל-תפילה, און מען דאווענט בציבור. פאר דער יוגנט איז איינגעפירט געווארן אן "עונג שבת". בכלל ווערט שבת אפגעהיטן און געפייערט אין דעם זאמעל-פונקט. אינטערעסאנט איז, אז די לערער און ערציערינס לערנען זיך שוין רעדן די פוילישע שפראך.

און עס האלטען כסדר אין אנקומען נייע טראנספארטען פערטריבענע אידען פון דייטשלאנד. דער בערלינער איד דערצעהלט, אז ער האט זיך צוגויפגעטראפען מיט די אנפיהרער פון אזא טראנספארט, פון וועלכע איינער האט געשטאמט פון מאגדעבורג. ער, צוזאמען מיט נאך א פאר בערלינער דאמען און הערען, האבען ווי ווייט מעגליך געהאלפען די נייע אנגעקומענע זיך איינצוארדנען. אט אזוי העלפט אין געטא איינער דעם אנדערן. און דערזעלבער בערלינער אידישע טוער גיט=צו, אז עס איז פאראן ביי זיי א פלאן צו גרינדען א "לאנדסמאנשאפט" פון די געקומענע פון דייטשלאנד. אין דער היינטיגער פעראייניגונג זאלען אלע געקומענע דייטשע אידען אריינגערעכענט ווערען אויטאמאטיש. דאס איז נויטיג צוליב דער בעזונדערער מענטאליטעט פון די פערטריבענע – בעמערקט דער בערלינער איד, די אנפיהרער פון דעם "אידען=ראט" אין געטא זאלען זיך בעציהען גינסטיג צו דעם דאזיגען פראיעקט, מיט דעם בעדינג, אז די פעראייניגונג זאל זיך שטיצען נאר אויף א ווירטשאפטליכער באזע. און ווידעראמאל האט דער בערלינער איד נאר די ווארימסטע לויב-
זענען בכוח.
ווערטער פאר די פארשטעהער אין געטא. זיי טוען דאס בעסטע, וואס זיי . ליידער קאנען זיי אונטערשטיצען די געקומענע נאר מיט א ביסעל שפייז. אלע אנדערע זאכען פון די מעגליכע לעבענס= בעדערפענישען קאנען זיי ניט בעקומען – די געטא=אידען האבען אליין ניט.

א קלארע אילוסטראציע פאר דער לאגע פון די פערטריבענע דייטשע אידען אין ווארשאווער געטא איז די בעמערקונג, וואס דער בערלינער איד גיט=צו צום סוף, אז די געקומענע האבען ניט קיין מעגליכקייט צו שרייבען צו זייערע פערבליבענע קרובים אין דייטשלאנד. זיי פערמאגען ניט פשוט אויף קיין קארטעל. מען פערדינט נאך ניט קיין גראשען, און דער הילפס=קאמיטעט איז אויך ניט בכוח צו געבען פון זיינע קליינע מיטלען יעדען איינעם א פאסט= קארטעל. עס זענען שוין פערביי א פאר וואכען, און פיעל פון זייער טראנספארט האבען נאך ניט געשריבען צו זייערע קרובים. אין דעם זאמעל=פונקט האט מען דעריבער איינגעפיהרט, אז דער גליקליכער, וואס קאן זיך ערלויבען אויף א פאסט=קארטעל, שרייבט דארט צו גרוסען פון מעהרערע פון דעם טראנספארט פאר זייערע אייגענע אין דייטשלאנד און דער אדרעסאט, וואס בעקומט דאס קארטעל, גיט שוין איבער די גרוסען ווייטער. צו אזא "שפארזאמקייט" איז מען געצוואונגען אין דעם זאמעל=פונקט. און די פערטריבענע בעטען זייערע קרובים אין דייטשלאנד, אז ווען זיי וועלען שרייבען צו זיי, זאלען זיי ביילעגען אן ענטפער= קארטעל ...

דאס איז די ביטערע לאגע פון די פערטריבענע אידען פון דייטשלאנד אין ווארשאווער געטא. זייער צאהל וואקסט כסדר. און אויך די צאהל טויט=פאלען צווישען זיי פערגרעסערט זיך מיט יעדען טאג ...

אידישער וועלט קאנגרעס

[illegible] 42-טע סטריט, ניו יארק סיטי

ניו יארק, [illegible] 25, 1942

טייערע פריינד:

מיר האבן דעם כבוד אייך איבערצושיקן דעם באריכט פון אונזערע טעטיקייטן פאר די לעצטע פאר וואכן. מיר וועלן אייך ווייטער אויף אזא אופן רעגולער אינפארמירן אונזערע פארשטייער, מיטארבייטער און פריינד אין די באזונדערע לענדער וועגן דער ארבעט פון דער עקזעקוטיוו און אויך פון אידישן וועלט קאנגרעס אין ניו יארק. א טייל פון די אינפארמאציעס, וועלכע מיר געבן אייך, זיינען ניט באשטימט פאר דער עפנטלעכקייט, און מיר בעטן אייך זיי צו באהאנדלען פערזענלעך. דער ווייטערער איבערבליק געפינט [illegible] אונזער ארבעט אויף די פארשידענע געביטן [illegible], ארגאניזאציאנעלן און רעליעף.

דער פאליטישער מצב [illegible] די [illegible] אין [illegible]

פון אנהויב סעפטעמבער האבן מיר דערהאלטן באריכטן וועגן מאסן שחיטות [illegible] אידן אין פוילן. די באריכטן זיינען געווען אזעלכע שרעקלעכע, אז מיר האבן זיי געוואלט פריער קאנטראלירן דורך די אפיציעלע אינסטאנצן אין וואשינגטאן, ווידער מיר וועלן זיי פארעפנטלעכן. גלייך נאכן באקומען די ידיעות האבן מיר צונויפגערופן א קאנפערענץ פון די גרעסטע אידישע ארגאניזאציעס אין אמעריקע וועגן אויסארבייטן א פלאן פון א געמיינזאמער פראטעסט אקציע [illegible] אין [illegible] און לאנדאן. אין נאמען פון דער קאנפערענץ האט דר. סטיווען ס. ווייז זיך געשטעלט אין פארבינדונג מיט דעם סטעיט דעפארטמענט [illegible]. נאכדעם איז דערהאלטן געווארן די באשטעטיגונג פון אונזערע באריכטן, און נאך א קאנפערענץ צווישן דר. ווייז און דעם סטעיט דעפארטמענט האבן מיר די [illegible] פארעפנטלעכט.

אונזערע באריכטן האבן ארויסגערופן א שטארקע אויפרעגונג אין דער אידישער און אלגעמיינער פרעסע אין אמעריקע. די קאנפערענץ פון די גרעסטע אידישע ארגאניזאציעס האט זיך דערקלערט פערמאנענט און באשלאסן צו פראקלאמירן א טאג פון טרויער און תפילה. דער דאזיגער טאג איז שפעטער באשטימט געווארן אויף מיטוואך, דעם 2-טן דעצעמבער. דר. חיים ווייצמאן אין נאמען פון דער אלוועלטלעכער ציוניסטישער ארגאניזאציע און דר. סטיווען ס. ווייז און דר. נחום גאלדמאן אין נאמען פון אידישן וועלט קאנגרעס האבן דעם

געשיקט צו די אידישע קיבוצים פון 50 נאך פרייע געבליבענע לענדער אין דער וועלט, וועלכע זענען אלע אנגעשלאסן אן אידישן וועלט קאנגרעס) אויפמערקזאם די צוזאמען-צום פראטעסט-טאג און תענית, וואס איז פראקלאמירט געווארן אין די פאראייניגטע שטאטן. אויף דעם אופן איז פארמאך דעם 2-טן דעצעמבער דורכגעפירט געווארן אן אלוועלטלעכע אידישע פראטעסט-דעמאנסטראציע קעגן די נאצי-שחיטות אין אייראפע.

דערפאר, דעם 8-טן דעצעמבער האט דר. סטיפן ס. ווייז איבערגעגעבן פרעזידענט רוזעוועלט'ן א מעמאראנדום וועגן די נאצישע אכזריות'ן איבער אידן אין אייראפע - אין נאמען פון דער אידישער דעלעגאציע, וועלכע איז אין דעם טאג אויפגענומען געווארן אין ווייסן הויז און וועלכע האט אויך איינגעשלאסן מר. מאריס ווערטהיים (פרעזידענט פון אמעריקען דזשואיש קאמיטי), מר. הענרי מאנסקי (פרעזידענט פון "בני ברית"), מר. אדאלף העלד (פרעזידענט פון אידישן ארבעטער קאמיטעט) און הרב ישראל ראזענבערג (פרעזידענט פון "אגודת הרבנים"). פרעזידענט רוזעוועלט האט פארזיכערט דער דעלעגאציע, אז די שולדיגע אין די פארברעכנס קעגן די אידן און אנדערע טיילן פון דער ציווילער באפעלקערונג אין אייראפע וועלן געבראכט ווערן צו א שטרענגען משפט, אז די פאראייניגטע שטאטן וועלן מאכן אלע אנשטרענגונגען צוזאמען מיט די אנדערע פאראייניגטע פעלקער צו ראטעווען יענע, וועלכע קענען נאך געראטעוועט ווערן; אז עס ווערט געטראכט וועגן דער פלאן צו בעשטימען אן אמעריקאנער קאמיטע אין שותפות מיט די פאראייניגטע פעלקער אויסצוזאמלען און אונטערזוכן די דאקומענטן וועגן די נאצישע רציחות קעגן אידן און אנדערע טיילן פון דער ציווילער באפעלקערונג אין אייראפע.

די בריטישע סעקציע פון אידישן וועלט קאנגרעס האט גלייכצייטיג אונטערגענומען שריט אין לאנדאן צו דערפירן צו א געמיינזאמער דעקלאראציע פון גרויס-בריטאניען, פאראייניג-טע שטאטן, סאוויעט-רוסלאנד און אלע פאראייניגטע פעלקער קעגן די נאצישע רציחות.

וואס אנבעלאנגט דעם פראקלאמירטן טרויער- און פראטעסט-טאג האבן מיר שוין ביז איצט דערהאלטן בעריכטן פון קאנאדע, ארגענטינע, פערו, עגיפטן, אורוגוואי, קאסטא ריקא, קאלאמביע, קובא, באליוויע, ווענעזועלע, סאלוואדאר. די אידישע קהילות אין די אלע לענדער האבן אבגעריכט דעם טרויער-טאג דורך פראטעסט-פערזאמלונגען, תפילות, פארמאכן די אידישע געשעפטן. אין א טייל פון די לענדער זענען די דעמאנסטראציעס דורכגעפירט געווארן אונטער דער אויפזיכט פון די ארטיגע קאמיטעטן פון אידישן וועלט קאנגרעס.

<u>צו דער לאגע אין צפון אפריקע</u>

מיר בעשעפטיגן זיך איצט מיט דעם פראבלעם וועגן דער לאגע פון די אידישע קיבוצים אין די פראנצויזישע קאלאניעס אין צפון אפריקא, וואס זענען בעפרייט געווארן ~~[illegible]~~ דורך

דער אמעריקאנער ארמי. אין די קאלאניעס שטעהט די פראגע וועגן אבשאפן פולשטענדיג אנטי-אידישע געזעצגעבונג, וואס איז דארט געווען איינגעפיהרט דורך דער ווישי-רעגירונג, און בכלל וועגן צוריקשטעלען א נארמאל אידיש לעבן. מיר האבן אויפגעבעטן צו קענען שיקן א ספעציעלן פארשטעהער פון דער עקזעקוטיווע פון אידישן וועלט קאנגרעס קיין צפון אפריקא, וועלכער וועט אויפ'ן ארט זיך באקענען מיט דער לאגע און מיטהעלפן צו רעגולירען די פראגען ,וואס דארפן נאך ערלעדיגט ווערן.

די אידישע קיבוצים אין צפון אפריקא זענען אנגעשלאסן אן אידישן וועלט קאנגרעס.

די פויליש-אידישע פליטלינגע אין רוסלאנד.

פון טעהעראן האבן מיר דערהאלטן צוויי אויספיהרליכע בעריכטן פון די דעלעגאטן פון דער אידישער אגענטור אין ירושלים, וואס זענען אהין ספעציעל געפארן, וועגן דער לאגע פון די פויליש-אידישע פליטלינגע אין סאוויעט רוסלאנד. אין די בעריכטן ווערט בעזונדערס אנגעוויזן אויף דער נויטווענדיגקייט, אז די פליטלינגע זאלן בעקומען די מעגליכקייט אויסצואוואנדערן. מיר האבן שוין אונטערגענומען וועגן דעם שריט ביי דער סאוויעט-רעגירונג. די דאזיגע פראגע איז אויך אויספיהרליך ארומגערעדט געווארן בעת דער קאנפערענץ, וואס די דעלעגאציע פון אידישן וועלט קאנגרעס האט געהאט מיט דעם פוילישן פרעמיער מיניסטער גען. שיקארסקי אין ניו יארק. (וועגן דער קאנפערענץ - בעזונדער).

דר. סטיפען ס. וויז און דר. נחום גאלדמאן אין מעקסיקע

די פיהרער פון אידישן וועלט קאנגרעס דר. סטיפען ס. וויז און דר. נחום גאלדמאן האבן אין דער ערשטער העלפט פון נאוועמבער בעזוכט דעם אידישן קיבוץ אין מעקסיקע, וואו זיי זענען פארבליבן איבער א וואך צייט און געהאט בעגעגענונגען מיט די פארטרעטער פון די דארטיגע אידישע ארגאניזאציעס, ארויסטרעטענדיג אויך אויף איינציגע מאסן פערזאמלונגען. דר. וויז און דר. גאלדמאן זענען אויפגענומען געווארן דורך דעם אינערן מיניסטער און אויסערן מיניסטער פון דער מעקסיקאנער רעגירונג, וועלכע האבן בעגריסט די איניציאטיוו מיט צופרידענהייט די צווייטע אינטער-אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ קומענדיגן פריהליגג אין שטאט מעקסיקע און האבן פערזיכערט צו געבן אלערליי ערלייכטערונגען.

אלע רעזולטאטן פון די בעראטונגען פון דר. וויז און דר. גאלדמאן האט דער אידישער צענטראל קאמיטעט אין מעקסיקע איבערגענומען אויף זיך די אפיציעלע פארטרעטערשאפט פון אידישן וועלט קאנגרעס אין מעקסיקע, מיט אלע רעכט און פליכטן.

א גרופע אנגעזעהענע אידישע איינוואוינער אין שטאט מעקסיקע האט געשטעלט אין רשות פון דר. וויז און דר. גאלדמאן א סומע פון בערך 25,000 דאלאר פאר דער ארבייט פון אידישן וועלט קאנגרעס.

<u>קאנגרעס בולעטין אין שפאניש</u>

בעת זייער אנוועזנהייט אין מעקסיקא האבן דר. טייז און דר. גאלדמאן איינגעזעהן די נויטווענדיגקייט ארויסצוגעבן דעם בולעטין פון אידישן וועלט קאנגרעס, וועלכער ערשיינט אין דער ענגלישער שפראך, אויך אין שפאניש.

מיר מאכן שוין איצט די פארבערייטונגען דערצו. דער קאנגרעס בולעטין אין שפאניש וועט ערשיינען אין מעקסיקא און פארשפרייט ווערן צווישן די שפאניש-רעדנדע אידישע קהילות אין אלע לאטיין-אמעריקאנער לענדער. דער בולעטין וועט אויך ענטהאלטן אינפארמא-ציעס וועגן אידישן לעבן אין די לענדער, ווי אויך וועגן דער טעטיגקייט פון די ארטיגע קא-מיטעטן פון אידישן וועלט קאנגרעס.

<u>1,000 אידישע קינדער פון פראנקרייך קיין ארגענטינא.</u>

דער קאמיטעט פון "דאיא" (פאראייניגונג פון אלע אידישע ארגאניזאציעס אין ארגענטינא וואס איז אנגעשלאסן אן אידישן וועלט קאנגרעס) אין בוענאס איירעס האט דערהאלטן די ערלויבניש פון דער ארגענטינער רעגירונג אריבערצופירן קיין ארגענטינא 1,000 אידישע קינדער פון פראנקרייך. די "דאיא" פירט דורך די דאזיגע אקציע אין קאאפעראציע מיט דעם הויפט אמט פון אידישן וועלט קאנגרעס אין ניו יארק. מיר האבן צו-געשיקט צום קאמיטעט פון "דאיא" א ליסטע מיט נעמען פון אידישע קינדער אין פראנקרייך, וועלכע מיר האבן פריער געפלאנט צו ברענגען אין די פאראייניגטע שטאטן, און וואס איז געשטערט געווארן צוליב דעם, וואס אויך דער פריער ניט אקופירטער געביט פון פראנק-רייך איז פארכאפט געווארן דורך די נאצי'ס און געפינט זיך איצט אין קריגס-צושטאנד מיט די פאראייניגטע שטאטן.

<u>רעטונגס-אקציע פאר פליכטלינגע.</u>

מיר מאכן אינטערווענציעס וועגן די אידישע פליכטלינגע פון פראנקרייך, וואס האבן זיך אריבערגעקריגן קיין שפאניען און דארט [illegible] ארעסטירט געווארן. מיר מאכן באמיאונ-גען, אז זיי זאלען באפרייט ווערן און קענען ווייטער עמיגרירן.

אונזער ביורא אין [illegible] פערזענלעך צו פארבינדן די אידישע פליכטלינגע פון פראנקרייך, וועלכע זענען אהין אנגעקומען, מיט זייערע קרובים אין אמעריקא. מעהרערע פון די פליכטלינגע האבן מיר שוין געשטעלט אין קאנטאקט מיט זייערע קרובים.

מיר האבן פארגרעסערט די רעגולערע סובסידיעס, וועלכע מיר שיקן צו אונזער פארשטעער אין טאנזשער (שפאניש מאראקא) פאר די אידישע פליכטלינגע, וואס געפינען זיך דארט.

מיר האבן ארויסגעשיקט הילף פאר די אידישע פליכטלינגע אין ראדעזיע.

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

מיר זענען צוגעטרעטן צו ארגאניזירן הילף פאר די אידישע פליכטלינגע אין צפון אפריקא, וואס ווערן איצט באפרייט פון די קאנצענטראציע-לאגערן. אונזער ספעציעלער פארשטייער, וועלכן מיר האבן באשלאסן צו שיקן קיין צפון אפריקא, וועט זיך דערווייל בעשטעטיגן אויפ'ן ארט.

מיר האבן איבערגעשיקט א נייע גרעסערע סומע צו אונזער פארשטייער אין טעהעראן אויף פערזארגן פון דארט ספּיזשעלע(?) פאר אידישע פליכטלינגע אין רוסלאנד. דורך טעהעראן בעשטעהט איצט בלויז די איינציגע מעגליכקייט צו שיקן שפייז פאר די פליטים אין רוסלאנד. אויך האבן מיר איבערגעגעבן אונזער פארשטייער אין טעהעראן א סומע אויף שפייזע פאר די אידישע פליכטלינגע אין טעהעראן גופא.

מיר האבן געגעבן א [illegible] סובוענץ פאר שיקן א ספעציעלן שליח (דר. ברקסער) פון ארץ ישראל קיין טעהעראן, וואו עס געפינט זיך א גרעסערע גרופע אידישע פליכטלינגע פון רוסלאנד. אונזער שליח וועט זיך באקענען אויפ'ן ארט מיט זייער לאגע און זייערע נויטן.

אין ליסבאן, פארטוגאל, האבן מיר צוגעזאגט נאך א מיטארבייטער (א חוץ אונזער פריהערדיגן פארטרעטער דארט) פאר דער הילפס אקציע לטובת די פליטים און אלגעמיינער טע-טיגקייט.

<u>הילפס- און אויפבוי- פראבלעמען נאך דעם קריג</u>

אונזער הילפס-דעפארטמענט צוזאמען מיט דעם אינסטיטוט פאר אידישע ענינים ביים אמעריקאנער און אידישן וועלט קאנגרעס און ראט פאר איראפעאישע ענינים מאכן אינטענסיווע פארבערייטונגס ארבייטן וועגן די הילפס- און אויפבוי-פראגן, וואס וועלן זיך שטעלן פאר די חרוב געווארענע אידישע קהילות אין איראפא באלד נאכ'ן קריג. אין דעם צוזאמענהאנג ציט וועלן מיר האבן א בעראטונג מיט דעם גוב. גאווערנאר פון ניו יארק מר. הערבערט לעהמאן, וועלכער איז דורך פרעזידענט רוזוועלט בעשטימט געווארן פאר דעם דירעקטאר פון דער רעליף און אויפבוי ארבייט אין די בעפרייטע לענדער. מיר וועלן מיט מר. לעהמאן דיסקוטירן די פלענער, וועלכע מיר האבן צוגע-גרייט, און זיך באמיען, אז א פארשטייער פון אידישן וועלטקאנגרעס זאל איינגעלאדן ווערן אלס מיטגליד פון דעם בעראטונגס קאמיטעט ביי מר. לעהמאן'ס אמט.

דיזעלבע שריט האט אונטערגענומען אונזער בריטישע סעקציע אין לאנדאן ביי דער ענג-לישער רעגירונג, וועלכע האט אויך בעשטימט א דירעקטאר פאר זייער רעליף און אויפבוי ארבייט נאכ'ן קריג.

<u>די קאנפערענץ מיט'ן פוילישן פרעמיער מיניסטער שיקארסקי</u>

א דעלעגאציע פון אמעריקאנער אידישן קאנגרעס און אידישן וועלט קאנגרעס, וואס איז בעשטאנען פון דר. סטיפען ס. וויז, דר. נחום גאלדמאן, דר. מאריס ל. פערלצווייג און דר. אריה טארטאקאווער, איז אויפגענומען געווארן דורכ'ן פוילישן פרעמיער מיניסטער גען. שיקארסקי אין ניו יארק. דער פוילישער פרעמיער האט פערזיכערט דער דעלעגאציע, אז די פויל-

ליטע רעגירונג שטעהט אין פערבינדונג מיט די אנדערע פעראייניגטע פעלקער וועגן אגנע פון די נויטיגע מעגליכע שריט אבצושטעלען די היטלעריסטע מאסען שחיטות פון אידען. גענ-שיקערסקי האט אויסגעדריקט דעם שוידער פון זיין רעגירונג איבער דער אויסראטונג פון די פוילישע אידען און האט ערקלערט, אז גלייכצייטיג מיט'ן אנטייל פון זיין רעגירונג אין דער אלגעמיינער אקציע פון די פעראייניגטע פעלקער, גרייט ער זיך אליין ארויסצוגעבן אן עפענט-ליכע ערקלערונג . ער האט אויך ערקלערט, אז לויט אונטערערדישע ידיעות ,וואס די פוילישע רעגירונג בעקומט פון פערשקלאפטען פוילען, איז די פוילישע בעפעלקערונג, נישט געקוקט אויף איהרע אייגענע ליידן, אויפגעבראכט פון די שחיטות אויף אידען, און די שטימונג צווישען די קריסטליכע מאסען איז פאר צעברעכען די גאנצע מענד און פולשטענדיגער פרייאיש פון די פוילישע אידען.

די דעלעגאציע האט אויך פערהאנדעלט מיט'ן פרעמיער וועגן נאהענטער צוזאמענארבייט צווישען דער פוילישער רעגירונג און אידישען קאנגרעס בנוגע דעם פראבלעם פון פויליש-אידישע פליכטלינגע און אנדערע פראגען. עס איז אויך פערשטאנען געווארען, אז ביידע צדדים דארפען אנהאלטען אן ענגערן קאנטאקט בנוגע דעם פראבלעם פון ווידעראויפבוי פון פוילען נאך דער [illegible] מלחמה.

<u>קאנפערענץ מיט'ן פוילישען פינאנץ מיניסטער סטראסבורגער</u>

א דעלעגאציע פון אמעריקאנער אידישען קאנגרעס און אידישען וועלט קאנגרעס האט געהאט א קאנפערענץ מיט'ן פוילישען פינאנץ מיניסטער הענריק סטראסבורגער, וועלכער ווילט איצט אין אמעריקא. די דעלעגאציע איז בעשטאנען פון דר. סטיפען ס. ווייז, דר. נחום גאלד-מאן, דר. יעקב ראבינסאן און דר. אריה טארטאקאווער. דער מיניסטער האט בעטאנט די פערזי-כערונג, אז אלע פוילישע בירגער, אבגעזעהן פון זייער גלויבען אדער פאלקס-אנגעהעריגקייט, וועלען גלייך בעהאנדעלט ווערען ביים ווידעראויפבוי פון פוילען, און אז די גלייכע בעהאנדלונג וועט אויך אנגעווענדעט ווערען בנוגע צוריקברענגען אהיים די פוילישע פליטים נאך דעם קריג.

די דעלעגאציע האט אויך אויפגענומען מיט'ן פינאנץ מיניסטער די פראגע וועגן דער פראפאגאנדע, וואס ווערט נאך אלץ אנגעפיהרט אין געוויסע פוילישע קרייזען, וועגן עוואקואירען די אידישע בעפעלקערונג פון פוילען נאך דער מלחמה. מר. סטראסבורגער האט אין נאמען פון זיין רעגירונג זיך אבגעשטעלט פון דער דאזיגער פראפאגאנדע און ערקלערט, אז נאך דער מלחמה וועט פוילען בעטראכטען די פראגע וועגן עמיגראציע בלויז פון שטאנדפונקט פון עקאנאמישער נויטווענדיגקייט, און עס וועט נישט געמאכט ווערען קיין חילוק צווישען די פערשי-דענע טיילען פון דער בעפעלקערונג. דער מיניסטער האט אויך פערשפראכען, אז ער וועט אויס-בעהטען מיט דער פוילישער רעגירונג די פראגע וועגן איינלאדען א צאהל אידישע עקספערטען צו שטודירען דאס פראבלעם פון ווידעראויפבוי נאכ'ן קריג.

דאס פערשפרעכען איז געקומען אלס אן ענטפער אויף דער פאדערונג פון דער דעלעגא,
אז די פוילישע רעגירונג זאל שענקען א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט דעם עקאנאמישען
ווידעראויפבוי פון אידען צוליב דעם פורא'דיגען חורבן, וואס היטלער האט געמאכט אין
אידישען לעבען אין פוילען.

January 21 1943

To: Mrs. Dworkin
CC: Miss Hilb

From: Miss Brandt

Attached please find copy of the CELLER BILL H. R. 825, in which you will no doubt be interested.

This bills aims to admit for permanent residence aliens here on visitors' permits who are unable to return to the country of their origin.

Enc.

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

TICKET ORDER BLANK

MASS DEMONSTRATION AGAINST HITLER ATROCITIES
MADISON SQUARE GARDEN - JULY 21st, 1942

American Jewish Congress
330 W. 42nd Street
New York City.

Gentlemen:

Please place our order for tickets checked below:

Boxes - $110.00 ______________ seating 18 people
55.00 ______________ seating 18 people
27.50 ______________ seating 18 people

Orchestra Reserved Seats - $1.10 ____________
Orchestra Reserved Seats - .55 ____________

General Admission
Mezzanine, Balcony, Arena - .28 ____________
(All prices include 10% Federal Tax)

I enclose check in the amount of $________ to cover this reservation.

Name__________________________

Address____________________City__________________

CHECK MUST ACCOMPANY ALL ORDERS

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

78th Congress
1st Session

H. R. 825

IN THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
January 7 1943
Mr. CELLER introduced the following bill; which was referred to the Committee on Immigration and Naturalization

---

A BILL

To Rrecord the lawful admission to the United States for permanent residence of certain aliens who have lawfully entered the United States upon visitors' permits and are refugees from or unable to return to their country of origin by reason of the emergency created by the existing war in Europe.

Be it enacted by the Senate and House of Representatives of the United States of America in Congress assembled, Amending the Alien Registration Act, otherwise known as chapter 439 of the Revised Statutes of the United States, by adding to title II, section 20, a new subdivision "(e)" to read as follows:

"(e) In the case of any alien who has lawfully entered the United States upon a visitors' permit duly issued to such alien by any legally authorized authority of the United States and who is otherwise not racially inadmissible or ineligible to naturalization and is otherwise entitled to enter the United States as a permanent resident thereof and is a person of good moral character, has sufficient means for the support and maintenance of himself and family and is not in danger of becoming a public charge and who is a refugee from his or her country of origin or whose country of origin has been invaded or conquered by an alien enemy or who for any valid reason is unable to depart from the United States to his or her country of origin by reason of an existing state of war, the Secretary of Labor, upon the certificate of the Attorney General of the United States of the existence of the foregoing facts, be and hereby is authorized and directed to record the lawful admission to the United States for permanent residence of such alien and the legal spouse, parent, or minor child of such alien; and thereafter said alien shall be deemed to have been lawfully admitted to the United States as an immigrant for permanent residence as of the date of his last entry into the United States and the Secretary of State shall, if the alien was a quota immigrant at the time of entry, reduce by one the immigration quota of the country of the alien's nationality as defined in section 12 of the Act of May 26, 1924 (U.S.C., title 8, sec. 212), for the fiscal year then current or next following."

אמעריקאנער אידישער קאנגרעס
330 וועסט 42־טע סטריט
ניו־יארק

....

דרוקן באלד

פירער פון פראטעסטאנטישער קירכע אין אמעריקע
און ענגלאנד וועלן לאזן הערן זייער שטים
ביים מעדיסאן סקווער גארדן פאלקס־מיטינג.

....

די פראטעסטאנטישע קירכע פון דער פרייער וועלט וועט לאזן הערן איר שטים פאר דער רעטונג פון די מיליאנען אידן אין דער היטלערישער איראפע בא דער גרויסער פאלקס־דעמאנסטראציע אין מעדיסאן סקווער גארדן מאנטאג אוונט, דעם ערשטן מערץ. אין נאמען פון די אמעריקאנער פראטעסטאנטן וועט ריידן בישאפ הענרי סיינט דזשארדזש טאקער, דער הויפט־בישאפ פון דער עפיסקאפאלישער קירכע אין אמעריקע און דער פרעזידענט פון "פעדעראלן ראט פון אמעריקאנער קירכעס." פאר דער פראטעסטאנטישער קירכע אין ענגלאנד וועט רעדן דער ארטש־בישאפ פון קענטערבארי.

נישט קענענדיק אין איצטיגן מאמענט פארלאזן ענגלאנד און דערשיינען פערזענליך אין מעדיסאן סקווער גארדן, וועט דער ארטש־בישאפ פון קענטערבארי רעדן דורך דער ראדיא צו דער גרויסער פאלקס־פארזאמלונג.

די ידיעות, וואס זענען געקומען פון ענגלאנד אין משך פון די לעצטע וואכן האבן ארויסגעבראכט די גרויסע ראל, וואס דער ארטש־בישאפ פון קענטערבארי שפילט אין דער באוועגונג אין ענגלאנד פאר באלדיגער הילף צו די אידן אין היטלער איראפע. בא פארשידענע געלעגנהייטן איז דער ארטש־בישאפ אליין ארויסגעטראטן מיט פארדאמונגען פון די היטלער רציחות און מיט פאדערונגען פאר באלדיגער הילף פאר די געפייניגטע אידן, און מיט עטליכע וואכן צוריק האט ער צוזאמען מיט די אנדערע פירער פון דער ענגלישער קירכע אונטערגעשריבן א רוף, וואס האט אויפגעטרייסלט די געזעלשאפטליכע מיינונג פון ענגלאנד און דער וועלט.

דורך דעם אנטייל פון העכסטע פירער פון דער פראטעסטאנטישער קירכע אין אמעריקע און ענגלאנד וועט די פאלקס־דעמאנסטראציע אין מעדיסאן סקווער גארדן ברענגען צו דער וועלט די שטים פון מיליאנען קריסטן אין דער גאנצער ענגליש־שפרעכנדער וועלט, וואס וועלן פאדערן

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

יושר און באלדיגע הילף פאר די געפייניגטע אידן.

— צו דער פאלקס־דעמאנסטראציע אין מעדיסאן סקווער גארדן איז אויך צוגעשטאנען דער „סינאגאגן־ראט פון אמעריקע", וואס שליסט איין אלע אידישע שולן פון לאנד, די ארטאדאקסישע ווי די רעפאר־מירטע. אין נאמען פון דעם סינאגאגן־ראט האט ראבי איזראעל גאלדשטיין, דער פרעזידענט, נעכטן דערקלערט:

„דער סינאגאגן־ראט פון אמעריקע שליסט זיך אן אין אמעריקאנער אידישן קאנגרעס און די אנדערע ארגאניזאציעס, וואס רופן דעם פאלקס־מיטינג אין מעדיסאן סקווער גארדן דעם ערשטן מערץ און פאדערט אויף אלע זיינע אנגעשלאסענע ארגאניזאציעס זיך צו באטייליגן אין דעם מיטינג.

„עס איז נישט גענוג פאר די פאראייניגטע פעלקער ארויס־צולאזן פארדאמונגען פון רציחות און שטרענגע ווארנונגען וועגן משפט נאך דער מלחמה. עס זענען דא פראקטישע מיטלען פון הילף וועלכע קענען גלייך אנגענומען ווערן, אויב די פאראייניגטע פעלקער און די קריסטלאכע באפעלקערונג דא און אויף יענער זייט ים וועלן איינזען ווי דרינגענד עס איז צו קומען מיט באלדיגער הילף.

„די נישט אידישע וועלט פארשטייט נאך אלץ נישט, אז דער חורבן פון די אידן אין נאצי־איראפע איז א סך גרעסער ווי בא אלע אנדערע פעלקער. קיין אנדער פאלק אונטער היטלער'ס שווערד שטייט נישט אין דער געפאר פון פולער אויסראטונג. קיין אנדער פאלק האט נישט פארלארן א דריטל פון זיין פולער צאל.

„פון מעדיסאן סקווער גארדן דארף ארויסקומען א מעכטיגער רוף צו דער ציוויליזירטער וועלט, אז זי זאל גוט מאכן אירע פאר־שפרעכנס מיט באלדיגע מעשים."

....

2-18-43